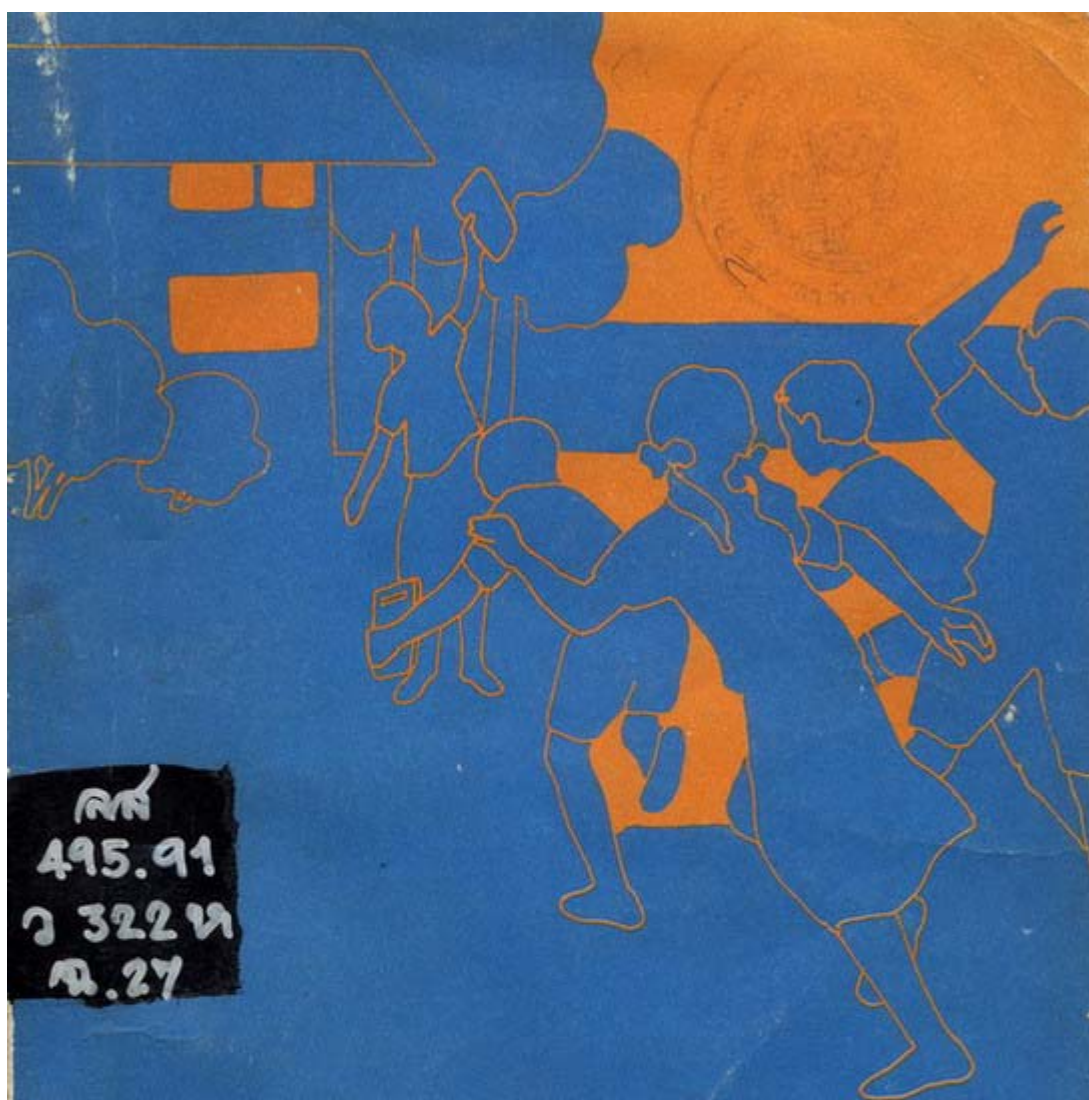

คศ
495.91
ว 322ท
ว.27

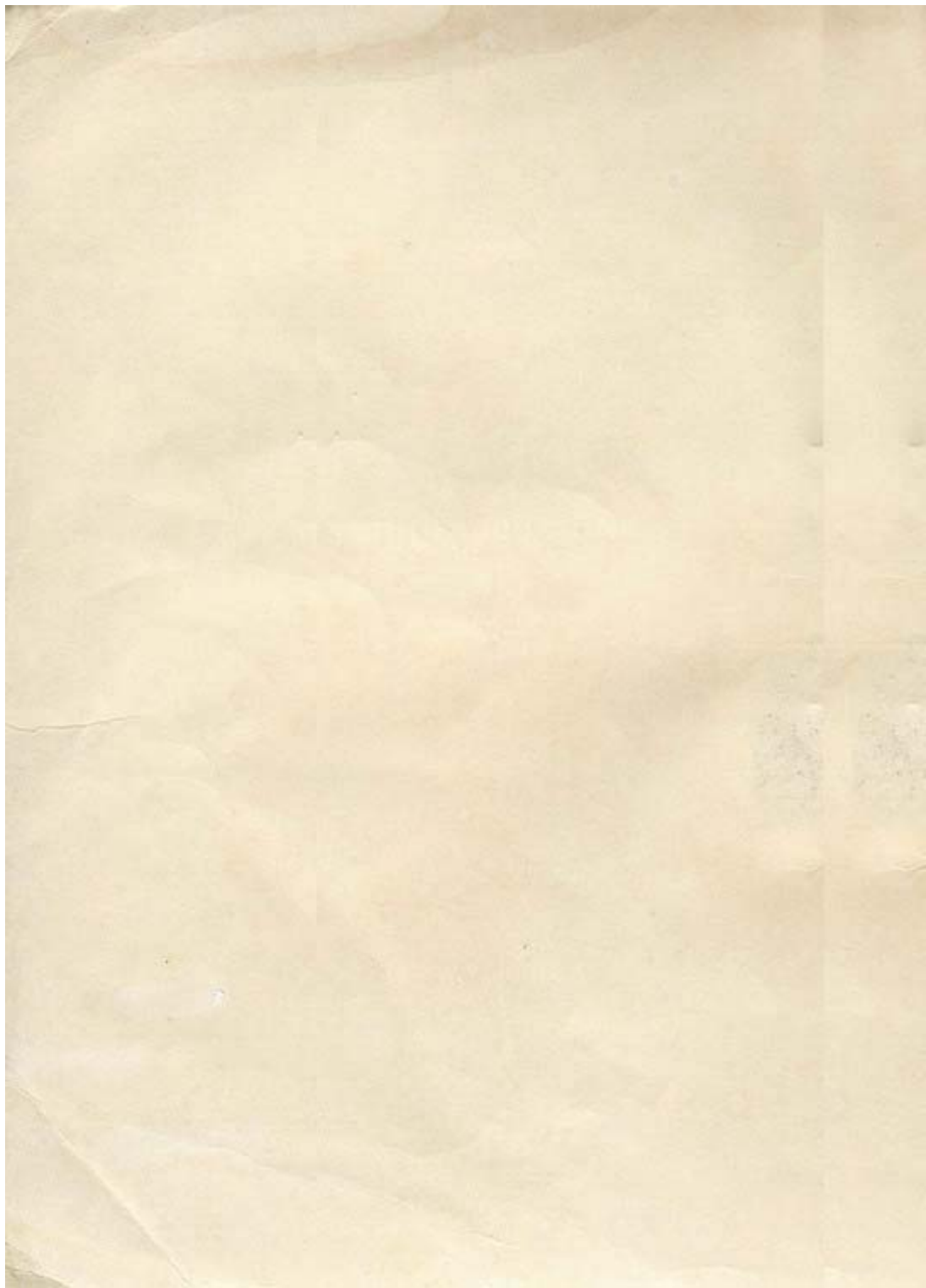
หนังสือเรียนภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่๔ เล่ม ๒
กระทรวงศึกษาธิการ

สำหรับแจกเด็กนักเรียนชั้นเรียน

ห้ามขาย

หนังสือเรียนภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
เล่ม ๒

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง ๒,๐๐๐,๐๐๐ เล่ม

พ.ศ. ๒๕๒๓

ปกกระดาษราคาเล่มละ ๑๒.๐๐ บาท

(ห้ามขายเกินกว่าราคาที่กำหนดไว้)

จัดพิมพ์โดยองค์การค้ำของคุรุสภา

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

๕๒ ถนนลาดพร้าว บางกะปิ กรุงเทพมหานคร

มีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

ด.ล.
A95.91
-A 382 ๓

๑๑.๙๕

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน

ด้วยกรมวิชาการได้จัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ ๔ เล่ม ๒ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ ขึ้น
กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาแล้วอนุญาตให้ใช้หนังสือนี้ในโรงเรียนได้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๒๓

(นายรังสฤษดิ์ เชาวนศิริ)
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาเห็นควรให้มีการจัดทำสื่อการเรียนกลุ่ม
ทักษะ ภาษาไทย ระดับประถมศึกษา ขึ้น เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนตาม
หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ อีกทั้งเพื่อให้เหมาะสมกับกาลสมัยและ
ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำสื่อการเรียนกลุ่ม
ทักษะ ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ขึ้น โดยมีรายนามต่อไปนี้

๑. นางรัชนี ศรีไพรวรรณ	ประธานกรรมการ
๒. นายสุเจตน์ อิงคะสุนิษฐ์	รองประธานกรรมการ
๓. นายสมาน บุญสัน	กรรมการ
๔. นายสมพงษ์ พลະสุริย์	กรรมการ
๕. นายวิรัช วัชรุณ	กรรมการ
๖. นางเดือนใจ แก้วโอภาส	กรรมการ
๗. นางสาวเข็มทอง กันธพนิต	กรรมการ
๘. นางนวลจันทร์ นิเทศวรวิทย์	กรรมการ
๙. นางสุจิตพรพรรณ ดิษฐกมล	กรรมการ
๑๐. นางนิตยา จรูญผลฐิติ	กรรมการ
๑๑. นางวรรณิ์ โสมประยูร	กรรมการ
๑๒. นางสาวจินตนา ไบกาช้อย	กรรมการ
๑๓. นางสุชาดา วัชรุณ	กรรมการและเลขานุการ
๑๔. นางสาววันเพ็ญ พงษ์จินดา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๕. นางสาวพูนศรี อิมประไพ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการกึ่งกลางมีคณะที่ปรึกษา ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทั้งรายนาม
ต่อไปนี้

๑. นายสมาน แสงมณี

๒. นางฐะปะนีย์ นาครทรรพ

๓. นางสาววรรณิ์ สุนทรเวช

๔. นางกิตติวดี บุญชื้อ

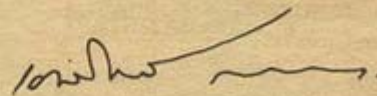
๕. นายบันลือ พฤษะวัน

๖. นางวัลลีย์ ปราสาททองโอสถ

๗. นายสวัสดิ์ จงกล

คณะกรรมการฯ ได้จัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
เล่ม ๒ ขึ้น เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนกลุ่มทักษะ ภาษาไทย โดยได้เรียบเรียง
เนื้อหาให้นักเรียนอ่านด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน และได้จัดทำภาพประกอบ
ให้เหมาะสมกับข้อความด้วย

กรมวิชาการหวังว่าหนังสือเรียนภาษาไทยเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียน
การสอนได้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณทุกท่านที่ได้มีส่วนช่วยเหลือการจัดทำไว้ ณ
โอกาสนี้

(นายเอกวิทย์ ณ ถาง)

อธิบดีกรมวิชาการ

๒๘ มกราคม ๒๕๖๓

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ

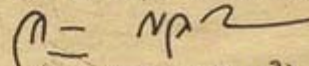
ที่ วก. ๑๗๗/๒๕๒๑

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำสื่อการเรียนกลุ่มทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ ซึ่งเป็นหลักสูตรใหม่แล้วนั้น เพื่อให้สื่อการเรียนต่าง ๆ สอดคล้องกับหลักสูตรดังกล่าว จึงเห็นสมควรแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำสื่อการเรียนกลุ่มทักษะภาษาไทยสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ขึ้น ดังรายนามต่อไปนี้

๑. นางรัชณี	ศรีไพรวรรณ	ประธานกรรมการ
๒. นายสุเจตน์	อิงคะสุวณีย์	รองประธานกรรมการ
๓. นายสมาน	แสงมลิ	ที่ปรึกษา
๔. นางฐะปะนีย์	นาคทรรพ	ที่ปรึกษา
๕. นางสาววรรณิ	สุนทรเวช	ที่ปรึกษา
๖. นางกิตติวดี	บุญเชื้อ	ที่ปรึกษา
๗. นายบันลือ	พฤกษ์วัน	ที่ปรึกษา
๘. นางวัลลีย์	ปราสาททองไธสง	ที่ปรึกษา
๙. นายสวัสดิ์	จงกล	ที่ปรึกษา
๑๐. นายสมาน	บุญสัน	กรรมการ
๑๑. นายสมพงษ์	พละสุรย์	กรรมการ
๑๒. นายวีรวิชัย	วิญญู	กรรมการ
๑๓. นางเตือนใจ	แก้วโอภาส	กรรมการ
๑๔. นางสาวเข็มทอง	คันธพนธ์	กรรมการ
๑๕. นางนวลจันทร์	นิเทศวรวิทย์	กรรมการ
๑๖. นางสุจิตพรพรณ	ดิฐกมล	กรรมการ
๑๗. นางนิตยา	จรรยาผลสุติ	กรรมการ
๑๘. นางวรรณิ	โสมประทุม	กรรมการ
๑๙. นางสาวจินตนา	ใบกาสุย	กรรมการ
๒๐. นางสุชาดา	วิญญู	กรรมการและเลขานุการ
๒๑. นางสาววันเพ็ญ	พงษ์จินดา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๒. นางสาวพูนศรี	อัมประไพ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

สั่ง ณ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๒๑

(นายสมาน แสงมลิ)

รองปลัดกระทรวง รักษาการแทน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑๖ เจ้าโตเป็นเหตุ	๑
บทที่ ๑๗ เสี่ยงตามสาย	๑๒
บทที่ ๑๘ ลูกน้อยหอยสังข์	๒๔
บทที่ ๑๙ เจ้านิล	๓๕
บทที่ ๒๐ คำไทย	๔๘
บทที่ ๒๑ นิทานซ้ำชั้น	๖๐
บทที่ ๒๒ เพลงพวงมาลัย	๗๒
บทที่ ๒๓ ห้างสมุดโรงเรียน	๘๑
บทที่ ๒๔ ไม้สารพัดประโยชน์	๙๑
บทที่ ๒๕ ท้องเมืองไทย	๑๐๓
บทที่ ๒๖ เกียรติของปิติ	๑๑๕
บทที่ ๒๗ ความลับ	๑๓๐
บทที่ ๒๘ หนุมาน	๑๔๒
บทที่ ๒๙ นักดับเพลิง	๑๕๘
บทที่ ๓๐ งานกาชาด	๑๗๒
บัญชีคำประพันธ์	๑๘๔
ประมวลคำใหม่	๑๘๕

เจ้าโตเป็นเหตุ

เวลาประมาณ ๒๐ นาฬิกาเศษ มานะกับมานีนั่งทำการบ้านอยู่ตามลำพัง แม่ นั่งเย็บผ้าอยู่ในห้องถัดไป พ่อกำลังสวดมนต์อยู่ในห้องพระ มานีกำลังทำรายงานประวัติของศรีปราชญ์กวีเอกของไทย ซึ่งในหนังสือกล่าวว่า “ศรีปราชญ์เปรียบเสมือนดาวจรัสแสงเด่นเป็นเอกอยู่ในสมัยนั้น” มานีเลือกทำรายงานประวัติของกวีคนนี้ เพราะชอบใจที่ศรีปราชญ์แต่งโคลงได้ตั้งแต่อายุแปดขวบ ส่วนมานะกำลังใช้เลื่อยตัดฉลุไม้อัดเป็นรูปจรวด บางครั้งก็เลื่อยลงตรงๆ บางครั้งเลื่อยทแยงไปมา เสียงใบเลื่อยตัดฉลุเนื้อไม้เป็นระยะดังแกรกๆ

ทันใดนั้น มานะกับมานีได้ยินเสียงเจ้าโตร้องครวญครางแว่วมาแต่ไกล เด็กทั้งสองตะแคงหูฟัง เพื่อให้แน่ใจว่าเจ้าโตร้องอยู่ที่ไหน มานีมีท่าทางรอนรนกระวนกระวายใจมาก เขากระซิบถามมานะว่า “พี่มานะคิดว่าเจ้าโตเป็นอะไร” มานะสั่นศีรษะ กระซิบตอบว่า “ไม่รู้สิ มันไม่เคยร้องอย่างนี้เลย” แล้วเขาก็ขยับตาให้มานีย่องตามเขาออกไปที่เฉลียง คืบนี้เดือนหงาย

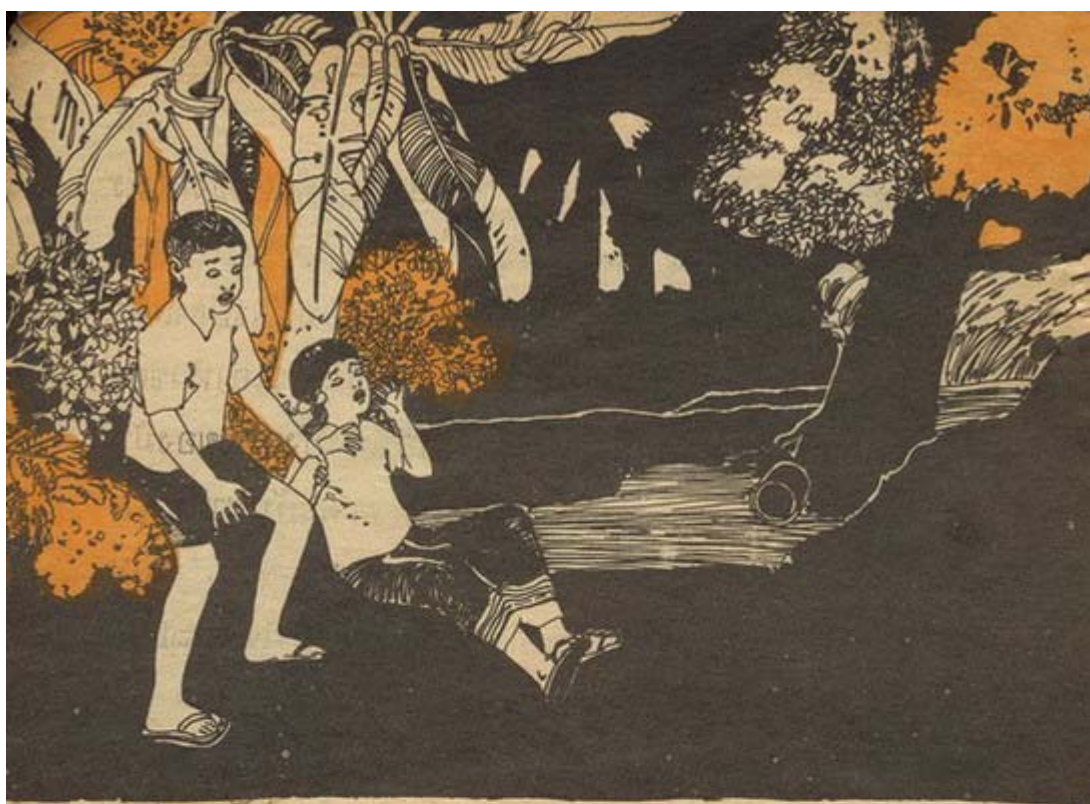
เพราะเป็นข้างขึ้น แต่ก็ไม่สว่างนัก มองเห็นต้นไม้ใหญ่หน่อย
 ในบริเวณบ้านตะกุ่ม ๆ อยู่กลางแสงจันทร์สลัว ๆ เสียงเจ้าโต
 ดังมาจากมูมั่วบ้านทางทิศตะวันตกซึ่งติดกับสวนกล้วยของ
 บ้านอื่น เวลานั้นยังไม่ตีกนก แต่ย่านนี้เงียบสงัดจนดูวังเวง มานี
 บอกมานะว่า “เราไปบอกพ่อหรือแม่ให้ไปดูเจ้าโตดีไหม พี่มานะ”
 มานะตอบว่า “อย่าไปรบกวนพ่อกับแม่เลย พี่จะไปดูเอง”
 “ฉันจะไปเป็นเพื่อนพี่” มานีพูดพลางเกาะแขนมานะไว้ มานะ
 ยิ้ม “มานีไม่กลัวหรือจ๊ะ” มานีสันติริษะ “เราไปกันสองคน
 จะกลัวอะไรล่ะคะ ถ้ามีอะไรฉันจะร้องให้พ่อช่วย พ่อคงได้ยิน”

มานะกับมานีย่องลงจากบ้าน สวมรองเท้าฟองน้ำ แล้ว
จูงมือกันเดินตรงไปตามเสียงของเจ้าโต มานีมองซ้ายมองขวา
เพราะไม่ค่อยจะได้ลงจากบ้านเวลาค่ำคืนเช่นนี้ ค้างคาวหลายตัว
บินถลาไปมา เสียงดังพื๊พพื๊ เจ้าโตส่งเสียงครางแผ่ว ๆ เป็น
ระยะ เด็กทั้งสองเดินมาถึงเขตรั้วที่ติดกับปากซอยหน้าท้าย

พอดีมีลมพัดมาวูบหนึ่ง ไบกล้วยไหวกวัดแกว่ง เกิดเงา
วูบวาบเหมือนมีคนกำลังเคลื่อนไหวไปมา มานะกับมานีหยุด
ชะงักอยู่กับที่ มานีมองดูไบกล้วยที่ฉีกขาดเป็นริ้ว ๆ ถูกลมส่าย
แกว่งไกวคล้ายกับผู้หญิงสยายผม นกแสกตัวหนึ่งบินแฉลบ
ผ่านไปโดยเร็ว พร้อมกับร้องเสียงแหลม มานีตกใจกลัวจน
ตัวสั่น นึกสวดมนต์ภาวนาให้คุณพระคุ้มครองอยู่ในใจ ที่แรก
มานะรู้สึกกลัว แต่พอเห็นมานีมีท่าทางกลัว ก็ทำใจกล้าจูงมือ
มานีเดินต่อไปพลางพูดว่า “ไม่ต้องตกใจมานี ไม่มีอะไรหรอก
นกแสกเสียงมันดังน่าตกใจอย่างนี้แหละ มันออกหากินกลางคืน
เหมือนนกเค้าแมว” เด็กทั้งสองค่อย ๆ เดินต่อไป

พอมาถึงมุมรั้ว เขาก็หยุดจ้องจ้องอยู่กับที่ มีอะไรอย่างหนึ่ง
เป็นก้อนดำมืดเคลื่อนไหวไปมาอยู่ใต้ต้นชมพู เด็กทั้งสองพยายาม
เพ่งมอง แต่ก็ไม่รู้ว่าเป็นอะไร บางครั้งดูสูงขึ้น บางครั้งก็เหวี่ยง
สะบัดได้ยินเสียงดังกึกกัก มันก็ลงไปกลิ้งมาชนต้นชมพูหลาย
ครั้ง ต้นชมพูสั่นสะเทือน ทันใดนั้นมีอะไรร่วงตกลงมาที่พื้นดิน

มานี้ตกใจสุดขีดร้องว่า “พี่มานะช่วยด้วย!” แล้วตัวมานี้ก็ทรุดลงเหมือนจะเป็นลม พอขาดเสียงมานี้ เจ้าก้อนดำ ๆ ทะมึนในความมืดนั้นก็กลิ้งขลุกลิ้งเข้ามาหาเด็กทั้งสอง มานะกลัวจนขนลุกชูแต่ก็ยังมียึด ไข้แขนตวัดดึงตัวมานี้พาวิ่งกลับไปบ้าน ปากร้องตะโกนสุดเสียง “พ่อช่วยด้วย!” เสียงมานะดังก้องในความเงียบ พ่อกับแม่กระโจนลงจากบ้าน วิ่งถือไฟฉายส่องทางมาโดยเร็ว พอมาถึงตัวมานะกับมานี้ พ่อกับแม่ก็กอดลูกทั้งสองไว้ พลังปลอบให้หายตกใจ และซักถามว่าลงมาทำอะไร

มานะละล้าละลักบอกพ่อพร้อมกับชี้มือไปที่ก้อนดำ ๆ ซึ่งกำลัง
กลิ้งตามมา พ่อเอาไฟฉายส่องดูทันที

ภาพที่เห็นคือเจ้าโต หัวของมันติดอยู่ในกระป๋องพลาสติก
สีดำซึ่งมานะผสมอาหารไก่ไว้ มันกำลังพยายามจะเอาหัวของ
มันออกจากกระป๋อง จึงกลิ้งไปกลิ้งมา ขาหลังทั้งสองของมัน
ถีบยันกระป๋องอยู่พลวัน พ่อเห็นเช่นนั้น มานะกับมานะก็หาย
ตกใจวิ่งถลันเข้าไปหาเจ้าโต มันร้องครางหึ่ง ๆ อยู่ใน
กระป๋อง พ่อกับแม่เดินตามมาดู พ่อเรียกชื่อเจ้าโตและบอก

ให้มันอยู่นิ่ง ๆ แล้วค่อย ๆ ดึงกระป๋องออกจากหัวของมัน พอเจ้าโตหลุดออกมาได้ ก็กระโจนตะกุกตะกายคนนั้นคนนี้ พลังส่งเสียงร้องอย่างตืออกดีใจ หัวของมันเปื้อนผงอาหารไก่ เต็มไปหมด มันจึงสะบัดหัวไปมาเพื่อให้ผงหลุด

“เจ้าโตตะกละ ขโมยอาหารไก่กินละซี ให้ข้าว กินอิมจนท้องอืด แล้วยัง ขโมยของกินอีก น่าอัปอาย ขายนหน้าจริง” มานะตวาด เจ้าโตด้วยความโกรธ พอเอาไฟฉายส่องดูในกระป๋อง แล้วร้องเอะอะว่า “มีหนู ตัวหนึ่งอยู่ในกระป๋องถูก กัดเสียชีวิตเลย อ้อ! รู้แล้ว ละ เจ้าโตคงเห็นหนูเข้าไป

กินอาหารไก่ มันจึงเอาหัวมุดเข้าไปจับหนู พอกัดหนูตายแล้ว จะเอาหัวออกก็เอาออกไม่ได้ ดิ้นไปดิ้นมา อาหารไก่ก็หกหมด” มานะเสียใจที่เข้าใจผิดตวาดเจ้าโต จนมันทำท่าซึม เขาจึงก้มลง กอดมันและตบที่ต้นคอของมันเบา ๆ เป็นการขอโทษ เจ้าโต ดีใจชุกหัวพลังร้องครางเบา ๆ มานะบอกพ่อกับแม่ว่า “ผมกับ

มานี้ได้ยินเสียงเจ้าโตร้อง แต่เสียงของมันเหมือนกับอยู่ไกลมาก ผมเห็นพ่อกำลังสวดมนต์ แม่กำลังเย็บผ้าอยู่ จึงชวนมานี้ลงมาดู ผมไม่ได้เอาไฟฉายลงมาด้วย จึงไม่รู้ว่าเป็นเจ้าโต เห็นแต่ก้อนดำ ๆ กลิ้งไปกลิ้งมา ผมตกใจจึงร้องให้พ่อช่วย” แล้วเขาก็พูดเสียงอ่อย ๆ อย่างสำนึกผิดว่า “ผมขอโทษพ่อกับแม่ครับ ที่พาน้องลงมามีด ๆ ไม่ได้บอกพ่อกับแม่ให้ทราบก่อน” มานี้ขัดขึ้นว่า “มานี้เองคะรับเร้าชวนพี่มานะลงมาดูเจ้าโต พี่มานะบอกว่าจะลงมาคนเดียว แต่มานี้คือตามพี่มานะมาด้วย”

พ่อใช้ไม้ตีบนหนุตายออกจากกระป๋อง มานี้เห็นซากหนุตายก็รู้สึกขยะแขยง พ่อใช้ไม้ขุดดินเป็นหลุมแล้วเขี่ยหนูลงหลุม เอาดินกลบให้แน่น เสร็จแล้วจึงถือกระป๋องเปล่าชวนแม่และมานะ มานี้กลับขึ้นบ้าน เจ้าโตวิ่งกระดิกหางตามไป พ่อพูดว่า “ทีหลังลูกต้องบอกพ่อหรือแม่เสียก่อนนะ ถึงแม้ว่าจะเป็นบริเวณบ้านของเราเอง แต่เป็นเวลากลางคืน ถ้าไม่มีไฟฉายก็ไม่ควรลงมา เพราะอาจจะถูกสัตว์มีพิษทำร้ายเอา” แล้วพ่อเตือนมานะว่า ต่อไปให้ปิดฝากระป๋องอาหารไก่ให้แน่น มิฉะนั้นหนูทั้งโขยงจะพากันกินอาหารไก่หมด พ่อขึ้นไปบนบ้าน แม่บอกให้มานะและมานี้ไปล้างมือเท้าให้สะอาด แล้วมานั่งคุยกันอยู่เฉยเสียง แม่เอาฟิมเสนในตลับมาขายให้มานิดม

มานี้หายตกใจแล้ว เหลือแต่ความรู้สึกขบขันในเหตุการณ์

ที่เกิดขึ้น จึงเล่าถึงความกลัวของเขาให้พ่อกับแม่ฟังพลางหัวเราะ
ไปพลาง เจ้าโตนอนกระดิกหางอยู่ใกล้ ๆ มันทำท่าขยุกขยิก
เหมือนอยากจะเล่าเรื่องของมันให้ทุกคนฟังบ้าง พอเสียงนาฬิกา
ตีเก้าครั้ง พ่อจึงบอกให้ทุกคนเข้าบ้านปิดประตูให้เรียบร้อย
มานะนี่ทำงานต่อ ส่วนมานี่ทำรายงานเสร็จแล้ว จึงไปแปรงฟัน
และเอาแป้งละลายน้ำอบไทยชโลมตัว ก่อนนอนเขาสวดมนต์
เช่นเคย มานี่นึกถึงภาพเจ้าโตแล้วอดหัวเราะไม่ได้ พรุ่งนี้ตั้งใจ
จะเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง เพื่อนคงไม่ว่าเขาเป็นคนซี้ซลาดตาขาวแน่
เพราะถ้าเพื่อนมาพบภาพเช่นนั้น คงร้องเสียงขรมกันทุกคน
มานี่นอนนึกไปยิ้มไปจนหลับ

แบบฝึก

๑. อักษรสูงหรืออักษรกลางเมื่อนำหน้าคำที่ขึ้นต้น
ด้วยอักษรต่ำ ง ญ ณ น ม ย ร ล ว และ
พ จะทำให้เสียงคำนั้นเปลี่ยนไปตามตัวนำ และ
ผันเหมือนตัวนำ

ฝึกอ่านและจำคำที่มีอักษรนำ

อักษรสูง คือ ข ฃ ฉ ฐ ถ ผ ฝ ศ ษ ส ห

ชั่วขณะ ขยะแขยง แถลงเรื่อง เมืองฝรัง นังผวา

ถลาล้ม ผมสยาย ลายฉลุ กระชูล่น คนฉลาด

อักษรกลางคือ ก จ ฎ ฏ ด ต บ ป อ

ตรวจจุมูก ผูกตลอด จอดตลิ่ง ทิ้งตลับ

ด้นบร่อย ปล่อยจรวด ขวดปรอท ยอดตลก

๒. เรานิยมพูดข้อความที่เป็นสำนวนเปรียบเทียบกับ
ซึ่งใช้คำน้อยแต่มีความหมายมาก บางสำนวน
เป็นคำคล้องจองด้วย

ฝึกอ่านและสังเกต

หาเข้ากินคำ โกรธจนตัวสั่น

กลัวจนขนหัวลุก มีตาหามีแวไม่

คนเดียวหัวหาย สองคนเพื่อนตาย

คบคนให้ดูหน้า ซื้อผ้าให้ดูเนื้อ

ไถ่ถามเพราะชน คนงามเพราะแต่ง

รู้ไว้ไว้ว่า ใส่บาแบกหาม

๓. ข้อความในประโยค อาจจะเพิ่มคำขยายกิริยา
อาการเพื่อทำให้ความชัดเจนขึ้นได้

ฝึกอ่านและสังเกต

มานี่ร้อง

(มอ) มานี่ร้อง เสียงดังขรม

เจ้าโตร้อง

เจ้าโตร้อง ครวญคราง

มานะพูด

มานะพูด เสียงอ่อย ๆ

มานะเลื่อยไม้

มานะเลื่อยไม้ ดังแกรก ๆ

ค่างคาวบิน

ค่างคาวบิน ถลาไปมา

ค่างคาวบิน ถลาไปมาเสียงดับพื๊พพื๊

๔. คำบางคำถ้าใส่วรรณยุกต์ผิดที่ ความหมายจะ
เปลี่ยนไป จึงต้องใส่วรรณยุกต์ (' ˊ ˋ ˊ) ให้ถูก
ที่ด้วย

ฝึกอ่านและสังเกตความหมาย

อย่า <u>แก</u> ลังทำ	อย่า <u>แก</u> ลังทำ (แก - ลง)
มะ <u>ตุ</u> ม <u>เช</u> ื่อม	มะ <u>ตุ</u> ม <u>เช</u> ื่อม (เช - อิ่ม)
อย่า <u>แก</u> ว่ง <u>เท</u> ้า	อย่า <u>แก</u> ว่ง <u>เท</u> ้า (แก - วง)
น้ำ <u>ตา</u> ล <u>ส</u> อง <u>ก</u> ่อน	น้ำ <u>ตา</u> ล <u>ส</u> อง <u>ก</u> ่อน (งก - อัน)
มา <u>ก</u> ่อน <u>เว</u> ล <u>า</u>	มา <u>ก</u> ่อน <u>เว</u> ล <u>า</u> (มาก - อัน)

๕. คำที่มีเสียงสูงต่ำต่างกัน มีความหมายต่างกัน
จึงต้องใช้วรรณยุกต์ให้ถูกต้อง

ฝึกอ่านและสังเกต

<u>แก</u> ด้ว	-	<u>แก</u> ด้ว
ไม่ <u>ไ</u> ้ <u>จ</u> เิน	-	ไม่ <u>ไ</u> ้ <u>จ</u> เิน
<u>น</u> อง <u>ข</u> อง <u>ฉ</u> ัน	-	<u>น</u> อง <u>ข</u> อง <u>ฉ</u> ัน
ล <u>ิง</u> เก <u>า</u> ด้ว	-	ล <u>ิง</u> เก <u>า</u> ด้ว ล <u>ิง</u> เก <u>า</u> ด้ว

๖. คำที่ออกเสียงสั้นและยาว จะมีความหมายต่างกัน

ฝึกอ่านและสังเกต

ชัด <u>ใจ</u>	-	ชัด <u>ใจ</u>	พัน <u>ไม้</u>	-	พัน <u>ไม้</u>
ทำ <u>หัน</u>	-	ทำ <u>ทาน</u>	วัน <u>นี้</u>	-	วัน <u>นี้</u>
เส้น <u>เ</u> ็น	-	เส้น <u>เ</u> น	นัก <u>เล</u> ็ง <u>ปี</u> น	-	นัก <u>เล</u> ง <u>ปี</u> น

เสียงตามสาย

พอสมคิดถือกระเป๋าน้ำส้มเข้ามาในห้องเรียน เขาบอกกับเพื่อนเป็นประโยคแรกว่า “ปู่ของฉันป่วย ลุงโทรเลขมาบอกพ่อ น้อย่างไรล่ะ” เขาค้กโทรเลขจากกระเป๋าสื่อซุให้เพื่อนดู เพื่อน ๆ หันมามองด้วยความสนใจ บางคนขอดูโทรเลขเพราะไม่เคยเห็น “ปู่ของเธออยู่ภาคใต้ใช่ไหมสมคิด” ชูใจถาม สมคิดพยักหน้ารับ “ใช่จ้ะ อยู่จังหวัดภูเก็ต ปู่แก่่มากแล้ว อายุตั้งเจ็ดสิบกว่า พ่อของฉันเป็นลูกคนสุดท้ายของปู่” เพื่อนหลายคนอุทานด้วยความตื่นเต้น นี่กเห็นภาพชายชราผู้เป็นประมุขของบ้าน มีผมและหนวดสีขาว ผิวนั่งเหี่ยวแห้งและตกรกระเป็นจุดสีน้ำตาลเต็มตัว เดินหลังค่อมถือไม้เท้า สมคิดเล่าว่า ปู่กับย่าของเขา มีอาชีพเลี้ยงหอยมุก ทำเครื่องประดับด้วยไข่มุกและทำเครื่องใช้ด้วยเปลือกหอยมุกขาย มุกเป็นเครื่องประดับและเครื่องใช้ที่คนนิยมมาทุกยุคทุกสมัย พวกเด็ก ๆ พวกกันคุยถึงเรื่องไข่มุกตามที่ตนเคยได้ยินและได้เห็นมา

ครูกลมเข้ามาในห้อง เห็นนักเรียนจับกลุ่มนั่งคุยกัน

จ้อกแจ้กเหมือนนกกระจอกเข้ารังก็ถาม มานีจึงเล่าสาเหตุให้ฟัง
 นักเรียนคนหนึ่งถามครูถามว่า โทรเลขส่งมาจากจังหวัดภูเก็ตได้
 อย่างไร ครูถามลพานักเรียนออกไปยืนที่หน้ามุขของโรงเรียน
 แล้วชี้ให้นักเรียนดูสายโทรเลขที่ขึงล้ามระโยงระยางตามเสา
 แล้วเล่าให้นักเรียนฟังว่า สายลวดเหล่านั่นคือสายโทรเลข ใช้
 ติดต่อสื่อสารในระยะทางที่ห่างไกลกัน ครูถามพูดเสริมว่า
 ถ้านักเรียนอยากรู้เรื่องโทรเลขให้ละเอียดก็จะไปเชิญนายไปรษณีย์
 โทรเลขมาเล่าให้นักเรียนฟังในวันพรุ่งนี้ นักเรียนทุกคนพอใจ
 มากที่ครูบอกเช่นนั้น

วันรุ่งขึ้น นายไปรษณีย์โทรเลขจึงมาบรรยายให้นักเรียน ฟัง เขามีรูปภาพและแบบกรอกข้อความโทรเลขมาด้วย นายไปรษณีย์โทรเลขเป็นชายวัยกลางคน ศีรษะล้าน รูปร่างอ้วนเตี้ย พุงพลุ้ย ใบหน้าแดงและอวบอ้วนจนหยีตาทั้งสองข้างเล็กหยี ทำทางใจดี ๆ เด็ก ๆ ชอบมากเพราะเขาพูดสนุกน่าฟัง มีเรื่องตลก ขบขันสอดแทรกให้เด็ก ๆ หัวเราะอยู่เสมอ เขาเล่าว่า การติดต่อสื่อสารกันอย่างรวดเร็ว ทำได้สองวิธี

วิธีแรกคือ โทรศัพท์ ซึ่งใช้คำพูดส่งไปตามสาย มีเครื่องรับและส่งอยู่ทั้งสองทาง เหมือนพูดคุยกันธรรมดา สามารถ

จาระในทุกข์สุข ตลอดจนธุระการงานของแต่ละบุคคล หรือจะสั่งซื้อเครื่องอุปโภค และเครื่องบริโภคกันก็ได้ ถ้าระยะทางไกลมาก ๆ ใช้คลื่นวิทยุความถี่สูงส่งข่าวกัน เรียกว่าโทรศัพท์ทางไกล อีกวิธีหนึ่งคือโทรเลข ระยะแรก ๆ ก่อนมีโทรเลข ไม่ได้ใช้สาย แต่ใช้เสาตั้งไว้บนที่สูง ๆ มีไม้ติดอยู่ที่ปลายเสา

หลาย ๆ อัน คล้ายคนยืนกางแขน แล้วมีเชือกล่ามชักให้เหวี่ยง
ไปมาได้ เมื่อจะใช้ส่งข่าวกันก็ชักไม้ให้เหวี่ยงไปหันมาหรือขึ้น ๆ
ลง ๆ เป็นสัญญาณ ผู้รับก็แปลความหมายจากสัญญาณนั้นตาม
รหัสที่ตกลงกัน วิธีนี้ใช้ไม่ได้สะดวก เพราะถ้าเวลามีเมฆหมอก
มีพยับฝนหรือเวลาค่ำคืนก็ใช้ไม่ได้ ถ้านานไปไม้ก็ผุและหัก
โค่นลงมา

พวกนักวิทยาศาสตร์จึงคิดค้นวิธีที่ดีกว่านั้นขึ้น เขาใช้วิธี
กักแรงไฟฟ้าลงในหม้อ ล่ามสายลวดไปยังที่ที่ต้องการจะส่งข่าว
โดยมีเสาซึ่งเป็นระยะ ๆ แล้วตีสาย อาศัยแรงไฟฟ้า สายก็สั่น
สะเทือนไปถึงอีกข้างหนึ่ง ข้างนั้นจะต้องมีที่รับขีดเขียนเป็น
เส้นสั้น ๆ ยาว ๆ สลับกันไปมา เป็นสัญญาณใช้แทนตัวหนังสือ
และตัวเลข จากนั้นจึงแปลความหมายของรหัสที่ขีดเป็นเส้น
สั้นยาว ได้ข้อความตามที่ต้องการ ต่อมาโทรเลขที่ใช้สายลวด
ก็ใช้ไม่สะดวก เพราะบางที่ต้องตั้งเสาในทะเล หรือมหาสมุทร
ที่ลึกจนไม่สามารถหยั่งเสาลงไปถึงได้ ปัจจุบันนี้ งานค้นคว้า
ของนักวิทยาศาสตร์ยุคใหม่เจริญก้าวหน้ามากขึ้น จึงมีเครื่อง
โทรเลขที่ไม่ต้องใช้สายเรียกว่า “วิทยุโทรเลข” ซึ่งใช้สะดวก
ยิ่งขึ้น

นายไปรษณีย์โทรเลขบรรยายไปพลางให้นักเรียนดูภาพ
ประกอบด้วย ตอนหนึ่งเขาเล่าเกร็ดสนุกให้ฟังว่า มีชายหนุ่ม

คนหนึ่งรักกับหญิงสาวสวยบ้านใกล้เรือนเคียงกัน แต่บิดามารดาของหญิงสาวไม่ชอบชายหนุ่มคนนี้ เพราะดื่มสุราและเล่นการพนันซึ่งถือว่าเป็นอบายมุข วันหนึ่ง ว่าวของน้องชายของหญิงสาวคนนั้น มาติดอยู่ที่บ้านของชายหนุ่ม สายป่านที่ผูกว่าวซึ่งตั้งอยู่ระหว่างบ้านทั้งสองหลัง ชายหนุ่มคิดจะปลดสายป่านไปให้น้องชายของหญิงสาว พอเข้าไปใกล้สายป่าน เขาได้ยินเสียงคนทะเลาะกันดังแว่ว ๆ เขาจึงเอียงหูเข้าไปฟังใกล้ ๆ ก็ได้ยินเสียงชัด ชายหนุ่มจึงรู้ว่าบิดามารดาของหญิงสาวรังเกียจคนที่ชอบเล่นการพนัน และห้ามน้องชายของหญิงสาวมาเก็บว่าวที่บ้านของเขา ทั้งห้ามหญิงสาวไม่ให้ติดต่อกับเขาฉันฐ์สาวชายหนุ่มจึงแกล้งทำเสียงห้าวแล้วพูดที่สายป่านว่า “พวกเจ้าจงฟัง ข้าเป็นเทวดาประจำบ้านของชายหนุ่มผู้มีบุญ ขอให้พวกเจ้าจงรู้ไว้ด้วยว่า ชายหนุ่มนี้เป็นผู้มีบุญ เขาเลิกอบายมุขทั้งปวงแล้ว จะเป็นเศรษฐีในไม่ช้า หญิงสาวคนใดได้แต่งงานกับเขาจะโชคดี และประสบความสำเร็จตลอดไป” บิดามารดาของหญิงสาวคิดว่า เป็นเสียงของเทวดาจริง ๆ ก็ยอมให้ลูกสาวแต่งงานกับชายหนุ่ม ชายหนุ่มก็เลิกอบายมุข ประกอบสัมมาอาชีพจนมั่งมีศรีสุข

พวกนักเรียนสนใจมาก ชักถามนายไปรษณีย์โทรเลขว่า สายป่านทำให้ได้ยินเสียงจริงหรือไม่ นายไปรษณีย์โทรเลขชี้แจง

ให้เด็ก ๆ เข้าใจว่า เสียงไปตามสายป่านได้ และให้นักเรียนออกมาช่วยกันทำ โดยใช้กระป๋องนมเปล่าสองใบ เจาะรูตรงกลางกันกระป๋อง แล้วใช้สายป่านยาวประมาณยี่สิบเมตร ร้อยรูกระป๋องไว้ข้างละใบ ดึงสายป่านให้ตึง ถ้าคนหนึ่งจ่อปากพูดลงในกระป๋อง อีกคนหนึ่งเอาหูแนบกับปากกระป๋องซึ่งอยู่ปลายอีกข้างหนึ่ง จะได้ยินเสียงพูดชัด เด็ก ๆ เข้าใจและขอทดลองพูดและฟังกันอีกหลายคน

จากนั้น นายไพรัชณีย์โทรเลขแจกแบบกรอกโทรเลขให้พวกนักเรียนทดลองฝึกกรอกข้อความ จะส่งถึงใครก็ได้ แล้วอธิบายหลักเกณฑ์วิธีกรอกว่า ข้อความที่เขียนติดต่อกับโทรเลขจะต้องสั้นกะทัดรัด เพราะถ้าเขียนข้อความยืดเยื้อมากก็ต้องเสียค่าธรรมเนียมมาก ฉะนั้นนักเรียนต้องฝึกเขียนข้อความให้ได้ใจความสำคัญและสั้น ๆ ไม่เยิ่นเย้อ ครูกรมลเดินดูนักเรียนเขียนข้อความในโทรเลขทุกโต๊ะพร้อมกับให้คำแนะนำ สมคิดเขียนโทรเลขถึงปู่ว่า “ขอให้ปู่หายป่วยเร็ว ๆ ” มานีโทรเลขถึงย่าว่า “ขอให้ย่าไปเยี่ยมมานี” ชูใจจอกอห่อเหี่ยว เพราะไม่รู้ว่าจะส่งถึงใคร ปิดนิกขึ้นได้ว่า ตอนนี้เกษตรอำเภอไปราชการที่กรุงเทพมหานคร เขาจึงเขียนถึงว่า “ขอให้คุณอารีบกลับ” แล้วบอกให้ชูใจเขียนบ้าง ชูใจตั้งใจเขียนว่า “ซื้อเสื้อสวย ๆ ฝากชูใจด้วย” นายไพรัชณีย์โทรเลขชมว่านักเรียนเขียนโทรเลขได้ใจความดี

ไม่เย็นเยื่อ พอหมดเวลา ครูกลมให้หัวหน้าชั้นกล่าวขอบคุณ
แล้วนายไปรษณีย์โทรเลขก็พานักเรียนกลับไป

เลิกเรียนแล้ว นักเรียนพากันท่องคำประพันธ์ที่ไพเราะ
พอท่องเสร็จมานึกกับขูใจรีบชวนกันกลับบ้าน และไปขอกระป๋อง
นมเปล่าสองใบจากร้านขายเครื่องดื่มหน้าโรงเรียน แวะซื้อ
สายป่าน กระเน่วยาวประมาณยี่สิบเมตรไปเส้นหนึ่ง พอไป
ถึงบ้านของมานี เด็กทั้งสองช่วยกันล้างและเช็ดกระป๋องนม
จนสะอาด ใช้ค้อนทุบส่วนที่แหลมคมตรงปากกระป๋องให้เรียบ
หาตะปูมาเจาะรูที่ก้นกระป๋อง และร้อยสายป่านตามที่ได้เห็นมา

แล้วถือกระป๋องคนละใบ ชูใจยืนอยู่ใต้ต้นแค ส่วนมานียืนอยู่
เกือบถึงรั้วระอม ห่างกันจนสายป่านตึง มานีทำสัญญาณให้ชูใจ
พูดก่อน แล้วเขาก็ยกกระป๋องขึ้นแนบที่หู ชูใจพูดกรอกลงไป
ในกระป๋องว่า “มานีจ๋า เธอเป็นเพื่อนที่ดีของฉัน ฉันรักเธอ
มาก” แล้วเงยหน้าขึ้นร้องตะโกนถามมานีว่า “ไต่ยีนไหมจะมานี”
มานีพยักหน้ารับอย่างตื่นเต้น แล้วพูดกรอกลงในกระป๋องว่า
“ไต่ยีนจะชูใจ เธอก็เป็นเพื่อนที่ดีของฉัน ฉันก็รักเธอมากเหมือน
กัน”

เจ้าโตสุนัขแสนรู้ยืนมองเด็กสองคนอยู่นานแล้ว มันไม่รู้
ว่าเขาเล่นอะไรกัน มันอยากจะเล่นด้วย แต่ไม่รู้จะเล่นอย่างไร
จึงใช้ขาหน้าทั้งสองข่วนตะกวยพื้นดิน แล้วเห่า โหยงๆ มานี
กับชูใจพากันหัวเราะชอบใจ

แบบฝึก

๑. คำบางคำต้องออกเสียง อะ กิ่งเสียงระหว่างคำ

ฝึกอ่านและจำ

อบายมุข	สุขศึกษา	วิทยาศาสตร์	ปรารธนา
โทรศัพท์	ไปรษณีย์	พรรณนา	บาร์มี

๒. ก ข ค ฌ สะกด อ่านเหมือน ก สะกด
ฝึกอ่านและจำตัวสะกด

สันติสุข ประมุขไทย หายจากโรค บริโภคได้
หลายประโยชน์ คนโชคดี มีเมฆฝน คนละยุค
บุคคลใด ไปหน้ามุข สุขไม่มี หนีสุนัข

๓. คำแสดงกิริยาอาการบางคำ ทำให้ใจความใน
ประโยคสมบูรณ์ แต่บางคำยังไม่ทำให้ใจความ
สมบูรณ์ ต้องมีคำชื่อหรือคำอื่นมาต่อท้าย จึง
จะได้ใจความ

อ่านและสังเกต

คำแสดงกิริยาอาการที่ทำให้ใจความในประโยคสมบูรณ์

เช่น นกบิน ม้าวิ่ง คนนอน มานีหัวเราะ

คำแสดงกิริยาอาการ ที่ยังไม่ทำให้ใจความในประโยค
สมบูรณ์ เช่น นกกิน ยังไม่รู้ว่านกกินอะไร ต้องมีคำ
ชื่อมาต่อท้ายว่า นกกินแมลง จึงจะได้ใจความสมบูรณ์
เช่น แม่ทำขนม ปูเลี้ยง หอยมุก กาฟักไข่

๔. ถ้าจะให้คำชื่อมีความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น ก็เติมคำขยาย

อ่านและสังเกต

นกบิน เป็น นกเค้าแมวบิน

นกกินข้าว เป็น นกกระจอกกินข้าวสุก

ถ้าจะให้คำแสดงกริยามีความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น ก็เติมคำขยาย

เช่น นกเค้าแมวบินฉลไปมา

นกกระจอกกินข้าวสุกอย่างรวดเร็ว

ถ้าจะให้คำแทนชื่อมีความหมายเพิ่มขึ้น ก็เติมคำขยายอีก

เช่น เราทุกคนต้องตั้งใจเรียน

๕. ทบทวนการใช้เครื่องหมายอัฒประกาศ

(“.....”), เครื่องหมายอัฒประกาศใช้ปิดค้นข้อความที่เป็นคำพูด

เช่น “เราไปบอกพ่อหรือแม่ให้ไปดูเจ้าโตตีใหม่ พื้มานะ”
มานี้พูด

อัญประกาศ ใช้ปิดค้นข้อความที่ต้องการบอก
ให้รู้เฉพาะอย่าง

เช่น “คนเดียวหัวหาย สองคนเพื่อนตาย” หมายความว่า
ไปไหนเราควรมีเพื่อนไปด้วย จะได้คอยช่วยเหลือกันได้

๖. การใช้คำแทนข้อความ หรือย่อความ

๖.๑ คำพูดยาว ๆ เราอาจพูดหรือเขียนให้สั้น
ลงได้ และยังคงมีความหมายเหมือนกัน

เช่น สวนที่ปลูกกล้วย เป็น สวนกล้วย

สวนที่ปลูกกล้วย ส้ม น้อยหน่า ฯลฯ เป็น สวนผลไม้

สวนที่ปลูกผักกาด กะหล่ำปลี ผักชี ฯลฯ เป็น สวนผัก

หญ้า มะพร้าว ผักกาด ฯลฯ เป็น พืช

ช้าง ม้า นก แมลงวัน ฯลฯ เป็น สัตว์

๖.๒ ประโยคหรือข้อความยาว ๆ เราอาจพูด
หรือเขียนให้สั้นลงได้และยังมีความหมาย
เหมือนเดิม

เช่น “คุณอาคะ ช่วยหาซื้อเสื้อสีสวย ๆ มาฝากชู้ใจ
ด้วยนะคะ”

ถ้าส่งโทรเลขจะเสียเงินมาก เพราะเขา
คิดค่าส่งเป็นคำ ๆ จะต้องเขียนให้สั้น ใช้คำ
น้อย และได้ความเหมือนเดิม ก็อาจจะเขียน
ใหม่ว่า

“ซื้อเสื้อสวย ๆ ผากชูใจด้วย”

บทที่ ๑๘

ลูกน้อยหอยสังข์

เข้านี้ถึงเวรของสมคิดจะต้องรายงานความรู้ที่ไปศึกษาค้นคว้า เขาโชคดีมาก เพราะบิดาของเขากลับจากไปเยี่ยมปู่ที่จังหวัดภูเก็ต ได้หอยทะเลและรูปปลาทะเลแปลก ๆ มาหลายชนิด สมคิดรายงานเรื่องสัตว์ในทะเล จึงนำหอยและรูปปลาวาฬมาประกอบการรายงาน เพื่อน ๆ สนใจมาก เพราะไม่เคยเห็นหอยสวย ๆ และแปลก ๆ เช่นนั้น ปิติชอบหอยสังข์ มานี้กับซูโจชอบหอยทับทิม ดวงแก้วและเพื่อนหลายคนชอบรูปปลาวาฬพ่นน้ำ พอสมคิดรายงานจบ ครูกลมชมสมคิดที่รายงานได้ดี และมีอุปกรณ์มาประกอบการรายงาน

ครูกลมหยิบหอยสังข์ขึ้นมาแล้วพูดว่า “ครูเคยเล่าเรื่องคนนั่งเงาะน้อยให้พวกเธอฟังแล้ว วันนี้เห็น

หอยสังข์ทำให้ครูนึกถึงเจ้าเงาะขึ้นมาได้ ครูจะเล่าเรื่องเจ้าเงาะ หรือสังข์ทองตอนลูกน้อยหอยสังข์ให้นักเรียนฟัง” นักเรียนดีใจพากันปรบมือแล้วนั่งฟังอย่างตั้งใจ ครูกลมจึงเล่าเรื่องให้นักเรียนฟัง

ลูกน้อยหอยสังข์เป็นโอรสกษัตริย์ มีพระนามว่าพระสังข์ การที่มีชื่อว่าพระสังข์ก็เพราะเกิดมาเป็นหอยสังข์ นางสนมเอกให้สินบนแก่โหรให้ทูลพระบิดาว่า พระสังข์เป็นกาลกิณี จะทำลายล้างผลาญบ้านเมืองจนแหลกลาญ พระบิดาจึงขับไล่พระสังข์และพระมารดาของพระสังข์ออกไปจากวัง พระมารดาพาพระสังข์ซัดเซพเนจรไปอาศัยตาและยายอยู่ในป่า พระมารดาต้องช่วยตายายทำไร่ทำนา เข้าขึ้นต้องออกจากกระท่อมไปทำไร่นาแต่เช้า เย็นค่ำจึงกลับมา

พระสังข์นั้นแท้จริงเป็นคนและมีบุญญาธิการมาก แต่ซ่อนตัวอยู่ในหอยสังข์ พระมารดาก็ไม่รู้ว่าพระสังข์เป็นคน แม้พระสังข์จะเป็นหอยสังข์และโหรบอกว่าเป็นกาลกิณี พระมารดาก็มิได้รังเกียจ มีแต่ความรักใคร่และห่วงใยเสมอชีวิตตน เมื่อกลับจากงานแม้จะเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าเพียงใด ก็ทอดรัดอุ้มชูหอยสังข์ด้วยความรักทุกครั้ง และพร่ำรำพันว่าถ้าพระสังข์เป็นคนก็คงจะน่ารักมาก พระสังข์รู้และได้ยินโดยตลอด มีความรักและสงสารพระมารดามาก แต่จะออกจากหอยสังข์ไม่ได้เพราะยัง

ไม่ถึงเวลา

พระสังข์และพระมารดาอาศัยตายายมาได้ห้าปี ถึงคราว
ที่พระสังข์จะต้องออกจากหอยสังข์ เทวดาจึงแปลงกาย
เป็นไก่ปามาคู่เขี่ยและจิกกินข้าวเปลือกที่พระมารดาตากไว้จน
กระจัดกระจาย พระสังข์สงสารพระมารดามาก และด้วยความ
กตัญญูจึงออกจากหอยสังข์ ฉวยไม้ไล่ไก่ป่าไป ค่ำกลอนตอนนี้
กล่าวว่า

เมื่อนั้น	พระสังข์ซ่อนอยู่ก็รู้สิ้น
พระแม่ไปป่าเป็นอาจิน	ในจิตคิดถวิลทุกเวลา
จะใคร่ออกช่วยพระแม่เจ้า	สงสารผ่านเกล้าเป็นหนักหนา
เหนื่อยยากลำบากกายา	กลับมาจนคำรำไร
ไม่ว่าลูกน้อยเป็นหอยปู	อุ้มชูชมชดพิสมัย
พระคุณล้าลบกภาพไตร	จะออกให้เห็นตัวก็กลัวการ
ไก่อปาพาฝูงมากินข้าว	ของพระแม่เจ้าอยู่ฉาวฉาน
ค้ายเขี่ยเรียรายทั้งดินแดน	พระมารดามาเห็นจะรำไร
เยียมลอดสอดดูทั้งซ้ายขวา	จะเห็นใครไปมาก็หาไม่
ออกจากสังข์พลันทันใด	ฉวยจับไม่ได้ไล่ดี

เมื่อพระสังข์ไล่ไก่อปาหนีไปหมดแล้ว จึงเก็บข้าวที่
กระจัดกระจายไว้ให้เรียบร้อย และจัดหาอาหารไว้ให้พระมารดา
เสร็จแล้วพระสังข์จึงนั่งเล่นเพลินอยู่ บังเอิญวันนั้นพระมารดา
คิดเป็นห่วงพระสังข์มาก จึงกลับมากระท่อมก่อนเวลาและเห็น
พระสังข์ พอพระสังข์มองเห็นพระมารดา ก็ตกใจวิ่งหนีเข้ากำบัง
ตนในหอยทันที คำกลอนมีดังนี้

พระสังข์แลเห็นชนนี้	เล่นหนีตกใจเข้าในหอย
ประหวัดพรันใจมิใช่น้อย	เศร้าสร้อยคอยฟังพระมารดา
มารดรวางหาบตามติด	เห็นผิดเปิดห้องมองหา

รีบรันคันดุกุมารา	กัลยาไม่เห็นประหลาดใจ
ฤาว่าผีเรือนเป็นเพื่อนรื้อน	แกล้งหลอกหลอนเล่นเป็นใจน
จึงสาบสูญกายหายไป	คิดวนเวียนในพระทัยนาง
ข้าวปลาสุกสรรพเก็บปิด	เห็นผิดเร่งคิดอาจนาง
โถมตรูมาดุกข้าวพลง	แล้วนางมาถามตายาย
ไม่กินข้าวปลาอาหาร	เยวมาลย์รำพึงคะนึ่งหมวย
จะคอยดูให้รู้แยบคาย	อัมเอาลูกชายไม่สงกา
พินิจพิศดูแล้วทูนเกศ	น้ำเนตรหลังไหลทั้งซ้ายขวา
จวนรุ่งฟุ้งแสงพระสุริยา	ทำเป็นไปหาสาแหรกคาน
ลงจากกระท่อมด้อมมอง	ค่อยย่องแอบไม้ไม้ไกลบ้าน
แอบช่องมองดูอยู่ช้านาน	นงคราญกลืนไว้ไม่พูดจา

ฝ่ายพระสังข์ไม่รู้ว่พระมารดาแอบดูอยู่ จึงออกมานั่งเล่น
คอยระวังไก่ให้พระมารดา พอพระมารดาเห็นเช่นนั้นก็แน่ใจว่
พระสังข์เป็นคน คำกลอนกล่าวว่

มารดาซ่อนเร้นเห็นพร้อมมูล	อุมเอยพ่อคุณทูนหัว
ซ่อนอยู่ในสังข์กำบังตัว	พ่อทูนหัวของแม่ประหลาดคน
ย่างเข้าในห้องทับจับได้ไม้	ก็ต้อยสังข์ให้แหลกแตกปน
พระสังข์ตกใจดังไฟลน	จะหนีเข้าหอยตนก็จั่นใจ

สวมสอดกอดบาทพระมารดา ชบเกศาพลงทางร้องให้
แม่ต้อยสังข์แหลกแตกไป ร่ำไรเสียดายไม่วายคิด

เหมือนแม่ฆ่าลูกให้ม้วยมรณ
พระแม่ต๋อยสังข์ดังชีวิต

ฟังเอ๋ยฟังลูกว่า

กอดจูบลูบเนตรเกศกรรม
สิ้นเคราะห์สิ้นกรรมทำมา
ตกทุกข์ได้ยากลำบากใจ
มันมาห่มห่อพ่อไว้
ปีตรึงค์หลงกลอีกคนพาล

มารดรไม่รักสักนิด

จะชมชิตลูกนี้สักกี่วัน

พระมารดาเสียใจไหวหวั่น

ร่วมวันขวัญตาพ่อว่าไย

ลูกยาอย่าว่าแม่เสียไส้

เพราะไอ้หอยสังข์มันจ้งทาล

ทำให้โหรามั่นว่าขาน

ไม่ช้าไม่นานจะคืนวัง

ยากเย็นเห็นหน้ากันแม่ลูก
รักใคร่มันโยไม่จริง

ดังนั้นพระสังข์จึงไม่ได้
เข้าไปอยู่ในหอยอีก ข่าวนี
เลื่องลือไปถึงในวัง นาง
สนมเอกของพระบิดารู้เข้า
จึงทูลพระบิดาให้สั่งทหาร
มาจับพระสังข์ไปฆ่าเสีย
พระสังข์จึงถูกจับ และถูก
ทำร้ายด้วยวิธีการต่าง ๆ แต่
พระสังข์ก็ไม่ตายเพราะเป็น
ผู้มีบุญ ในที่สุดพระบิดา

สั่งให้ผูกมือและเท้าวงมหาสมุทร พญานาคที่เมืองบาดาล
ช่วยพระสังข์ไว้ แล้วส่งพระสังข์มาให้นางพันธุรัตซึ่งเป็นยักษ์
อยู่ในป่าเลียงคู นางพันธุรัตรักพระสังข์มากจึงแปลงกายเป็นคน
และเลี้ยงพระสังข์เหมือนลูก พระสังข์คิดถึงพระมารดามาก
จึงคิดจะหนีไปตามหาพระมารดา วันหนึ่งนางพันธุรัตออกไป
เที่ยวป่า พระสังข์ได้โอกาสจึงหลบหนี ก่อนไปได้ซุกตัวในบ่อทอง
แล้วสวมรูปเงาะ แปลงกายเป็นเงาะ สวมเกือกแก้วและถือ
ไม้เท้าของนางพันธุรัตเหาะหนีไป ในที่สุดก็ได้พบพระมารดา

อย่าพันผูกโคกสร้อยถึงหอยสังข์
หอยสังข์เช่นนี้มีถมไป

ครูกลมสรุปว่า “ระหว่างที่พระสังข์แปลงกายนี้เอง จึงมีชื่อว่าเจ้าเงาะ นักเรียนคงเคยเห็นรูปเจ้าเงาะ ผมหยิก ตาพอง ไล่เกือกแก้ว ถือไม้เท้าแล้ว” นักเรียนหลายคนพูดว่าเคยเห็น ครูกลมพูดต่อไปว่า “พระสังข์และพระมารดาต้องลำบาก เพราะความอิจฉาริษยาของนางสนมเอก ถ้าทุกคนในโลกนี้ไม่มีความอิจฉาริษยากัน โลกก็จะประสบแต่สันติสุข”

“คุณครูคะ ทำไมพระสังข์จึงเข้าไปอยู่ในหอยสังข์คะ” มานีถาม ครูกลมยิ้มแล้วบอกให้นักเรียนช่วยกันคิดตอบคำถามของมานี ปิติลุกขึ้นตอบว่า “ผมคิดว่าพระสังข์เป็นผู้มีบุญ รู้ว่าพระมารดาจะลำบาก จึงอยู่ในหอยสังข์ เพื่อพระมารดาจะได้ไม่ต้องเลี้ยงดูให้ลำบาก” ครูกลมชมว่าปิติมีเหตุผลดี และสั่งให้นักเรียนไปค้นหาเหตุผลมาเป็นการบ้าน

แบบฝึก

๑. คำที่มี ณ ญ ร ล พ สะกด อ่านเหมือน น สะกด

ฝึกอ่านและจำ

ไปเที่ยวสเปน

เห็นคนสู้วัว

ไล่กันพันพั

เหมือนเล่นละคร

คนแน่นบริเวณ

ใจเต้นยลตอน

พระกาฬราญรอน

ผลาญชีวันว

๒. คำที่ออกเสียงเหมือนกัน แต่เขียนต่างกัน และมีความหมายต่างกันด้วย เรียกว่า คำพ้องเสียง
- ฝึกอ่านและจำ

เข็นของหนักเป็นงานที่ยากเข็น

เขาพูดเป็นนัยว่า “คุณแก้ปัญหาไม่ได้ เพราะผมเข้าไปอยู่ในนัยน์ตาของคุณเอง”

ถ้าเธอเห็นคนมีท่าทางไม่น่าไว้วางใจ จะต้องระวังตัวให้ดี

เขาแกล้งกราบทูลพระราชบิดาว่า ทูนหัวของแม่เป็นคนกาลกิณี

กิ่งไม้ทนแรงลมไม่ไหว จึงหักตกลงในธารน้ำ

๓. คำบางคำมีความหมายหลายอย่าง ต้องพูดหรือเขียนคำขยายเติมเพื่อให้มีความหมายชัดเจน

ฝึกอ่านและสังเกต

ฉันทำนาฬิกาตกที่ลานวัด ลานนาฬิกาจึงขาด
 ปัดอยากเปลี่ยนแปลงที่นาของเขาเป็นแปลงผัก
 เขากับด้วยคำหยาบคายเมื่อเขารู้สึกคายตัวขณะที่เขาคาย
ชานอ้อย
 เราไม่ควรให้สินบนเจ้าหน้าที่ เพราะนอกจากจะเสีย
ทรัพย์สินแล้วยังจะต้องถูกศาลตัดสินลงโทษอีกด้วย
 คนที่ยืนอยู่ที่ท่าน้ำมีท่าที่เป็นมิตรกับทุกคน

๔. การจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน

ต้องอ่านเรื่องทั้งหมดก่อน แล้วสรุปเรื่องว่า เรื่องที่อ่าน

(๑) (๒) (๓) (๔)

นั้นกล่าวถึงใคร ทำอะไร เพราะเหตุใด ได้ผลอย่างไร เช่น
 ในย่อหน้าที่ ๑ บทที่ ๑๘ จับใจความสำคัญของเรื่องได้ดังนี้

(๑) สมคิด (๒) รายงาน (๓) เรื่องสัตว์ทะเลได้ดีมาก เพราะเขามีตัวอย่าง
 ให้ดูด้วย (๔) เพื่อนสนใจและครูก็ชมเชยเขา

๕. การอ่านหนังสือให้เร็วและรู้เรื่อง จะต้องอ่าน
 ไม่ออกเสียงและไม่อ่านทีละตัว ถ้าจะให้เร็ว
 มากขึ้นก็ต้องไม่อ่านคำบางคำด้วย

ฝึกอ่าน โดยไม่อ่านคำว่า “ของ และ กับ”

บิดา.....กลับจากไปเยี่ยมปู่ (ไม่อ่านคำว่า ของเขา)

มานี้.....ซูโจชอบหอยทับทิม (ไม่อ่านคำว่า กับ)

นางไปอาศัยดา.....ยายอยู่ในป่า (ไม่อ่านคำว่า และ)

พระสังข์สวมเกือกแก้ว.....ถือไม้เท้า.....นางพันธุรัตเหาะหนีไป (ไม่อ่านคำว่า และ ของ)

๖. คำบางคำเมื่อนำมาเติมลงในข้อความ จะบอกเวลาหรือจำนวน ทำให้ข้อความชัดเจนขึ้น

ฝึกอ่านและสังเกต

เข้านี้ถึงเวรของสมคิดจะต้องรายงาน

วันนี้เห็นหอยสังข์ ทำให้ครุ่นถึงเจ้าเงาะ

วันนั้นพระมารดาคิดเป็นห่วงพระสังข์

พระมารดากลับมากระท่อมก่อนเวลา

วันหนึ่งนางพันธุรัตออกไปเที่ยวป่า

ในที่สุดพระสังข์ก็ได้พบพระมารดา

เพื่อน ๆ สนใจหอยและรูปปลาทะเลมาก

พระสังข์และพระมารดาอาศัยตายายมาได้ห้าปี

พระสังข์ถูกทำร้ายด้วยวิธีการต่าง ๆ

บทที่ ๑๘

เจ้านิล

ปลานิลของปิตินายพันธุ์เพิ่มขึ้นมากมาย มีปลาตัวเล็ก
ตัวน้อยเต็มบ่อ เพราะครอกหนึ่ง ๆ มีประมาณ ๕๐-๖๐๐ ตัว
พ่อของเขากับพี่ ๆ ช่วยกันขุดบ่ออีกสองแห่ง เพื่อขยายกิจการ
เลี้ยงปลานิลเพิ่มขึ้น เกษตรอำเภอมาช่วยดูแลอยู่เป็นนิจ ปลา
ตัวโต ยาวเกือบหนึ่งฟุต น้ำหนักก็เกือบจะครึ่งกิโลกรัม ปิตินาย

ปลาไปขายหลายครั้งแล้ว แต่ทุกครั้งเขาขายปลาได้ประมาณ ๔๐-๗๐ บาท เกษตรอำเภอยศมปีติว่าเป็นนักธุรกิจตัวฉกาจ และแนะนำให้เขานำเงินที่ขายปลาได้ไปฝากออมสินและแบ่งซื้อ สลากออมสินด้วย ขณะนี้ปีติมีเงิน ๕๕๐ บาทแล้ว ยายบอกว่า เงินนี้เป็นบำเหน็จของความขยันหมั่นเพียร และเป็นปัจจัยสำคัญ ในการขยายกิจการเลี้ยงปลานิลของปีติ

บางวันยายทอดปลานิลไปถวายเพลอุปัชฌาย์และพระเณร ที่วัด ปีติแบ่งปลานิลไปแจกเพื่อน ๆ เสมอ เขาเอาปลานิลไป ให้ย่าของชูใจที่ไร ย่าก็ทำห่อหมกแบ่งให้ชูใจนำมาให้ที่บ้านเขา ทุกที่ บางวันก็ขอปลาทอดของยายไปรับประทานร่วมกับเพื่อน เวลาอาหารกลางวัน ครูไพลินชมว่า อาหารของปีติถูกหลักโภชนาการ แต่เพื่อน ๆ มักจะล้อเลียนว่า ปีติเป็นเพชรฆาตปลานิล มานี้ให้กำลังใจปีติด้วยการเขียนกลอนใส่กระดาษส่งให้เขาว่า

มัจฉาปลานิล	ของกินแสนอร่อย
ได้กินบ่อย ๆ	เพราะปีติแสนดี
จึงขอขอบใจ	ขอให้มั่งมี
รวยเป็นเศรษฐี	เพราะปลานิลเทอญ

ปีติชอบใจกลอนของมานี้มาก เพราะมานี้อวยพรให้เขามั่งมีเป็นเศรษฐี เขาจึงเก็บกลอนของมานี้รวมไว้กับสลากออมสิน

วันหนึ่ง เมื่อเด็ก ๆ รับประทานอาหารกลางวันเสร็จแล้ว จึงพากันเล่นสนุกที่ได้ต้นตะแบก เขาเล่นเกมสนุก ๆ หลายอย่าง พอเหนื่อย ปิติจึงชวนเพื่อน ๆ เข้าไปนั่งอ่านหนังสือในห้องสมุด ต่างคนต่างหยิบหนังสือที่ตัวเองชอบ ไปนั่งอ่านอยู่ที่โต๊ะอย่าง เงียบ ๆ ปิติไปยืนอ่านหนังสือพิมพ์อยู่ที่แท่น เขาอ่านข่าวและ สารคดีที่เขาชอบ อ่านไปเขาก็พิจารณาไปว่า เป็นเรื่องที่มีข้อเท็จจริงเพียงใด ครูสอนว่า คนที่พูดให้เราฟังหรือเขียนให้เราอ่าน มีทั้งคนที่มีความคิดสุจริตและทุจริต ดังนั้นเราต้องรู้จักพิจารณา ดูข้อเท็จจริง และพยายามตรึกตรองพิสูจน์ดูให้รู้แน่ว่า ควรเชื่อถือเพียงใด

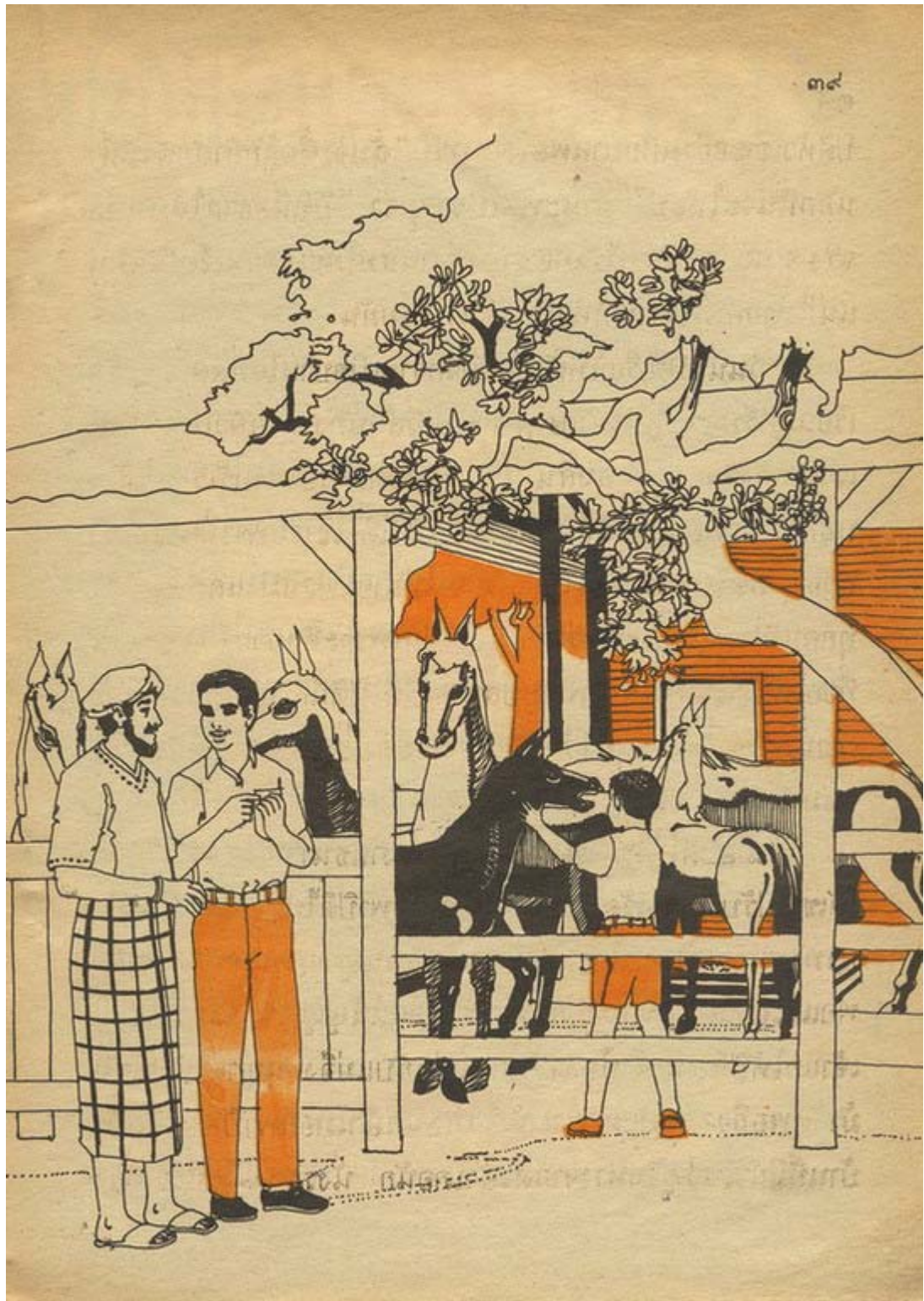
ปิติพลิกหน้าหนังสืออ่านสำรวจไปเรื่อย ๆ ทันใดนั้น เขาก็พบประกาศผลการออกรางวัลสลากออมสิน เมื่อเขาอ่านดู เขาพบชื่อของเขาและหมายเลขสลากออมสินถูกรางวัลที่สาม ได้เงินรางวัล ๑๐,๐๐๐ บาท ปิติดีใจจนหัวใจเต้นระรัว เกือบจะร้องออกมาดัง ๆ เงินรางวัลนี้เขาได้มาอย่างสุจริต มิใช่ได้มาด้วยมิจฉาชีพแต่อย่างใด ปิติเข้าไปสะกิดเรียกวีระ มานะ มานี และชูใจมาดู ทุกคนตื่นเต้นดีใจกับปิติมาก ไม่มีใครคิดอิจฉา ริษยาเขาเลย เด็ก ๆ พากันออกจากห้องสมุดไปคุยกันที่ใต้ร่มไม้

“โอโฮ! เงินตั้งหมื่นบาท เธอจะเอาไปทำอะไรบ้างล่ะ ปิติ ดูสิยิ้มปากหุบไม่ลงเชียว” ชูใจถามและกระเช้าเข้าหาหย

ปิติหัวเราะอย่างเบิกบานพลางตอบว่า “ฉันจะซื้อลูกม้าสักตัวหนึ่ง นอกนั้นจะให้แม่” มานะพูดเปรย ๆ ว่า “ปิตินี้อยากได้ม้าเสียจริง ๆ นะ สงสัยว่าได้มาแล้วคงมีงานสมโภชเจ็ดวันเจ็ดคืนเป็นแน่” ทุกคนฟังแล้วก็หัวเราะขึ้นพร้อมกัน

วันนั้นปิติเรียนหนังสือด้วยความเบิกบานใจที่สุด พอเลิกเรียนเขารีบแวะไปหาเกษตรอำเภอสถานักงาน แล้วเล่าเรื่องที่เขารวบรวมวัวควายมาให้ฟัง พอเกษตรอำเภอรู้อย่างไรก็ดีใจ บอกว่า ถ้าพ่อของปิติอนุญาตให้ซื้อมาได้ เขาจะพาไปซื้อลูกม้าสวย ๆ ปิติริบกลับบ้านไปเล่าเรื่องให้ยาย พ่อแม่ และพี่ ๆ ฟัง ทุกคนดีใจมาก ยายพูดว่า อาจจะเป็นเพราะคำอวยพรของมานะที่ขอให้ปิติเป็นเศรษฐีเพราะปลานิลก็ได้ ปิตินึกขึ้นได้ว่า มานะเคยเขียนกลอนให้พรเขาไว้ เขาคิดว่า จะต้องขอบใจมานะและซื้อขนมปังหวานที่มานะชอบให้ด้วย

เมื่อปิติได้รับจดหมายจากสำนักงานธนาคารออมสิน บอกให้เขาไปรับเงินรางวัล เกษตรอำเภอก็พาปิติไปรับเงินหนึ่งหมื่นบาท เขาเอาเงินมาให้แม่ไว้ และขออนุญาตซื้อลูกม้าตัวหนึ่ง พ่อและแม่ของปิติเป็นผู้มีสัจธรรม เคยให้สัญญาว่า จะหาม้าแทนเจ้าแก่ให้ปิติ เมื่อถึงโอกาสเช่นนี้พ่อกับแม่จึงอนุญาตให้ปิติซื้อม้า พอถึงตอนเย็นวันเสาร์ เกษตรอำเภอก็พาปิติไปซื้อม้าบ้านที่มีม้าขายอยู่ไม่ห่างจากตัวอำเภอมากนัก นั่งรถเมล์ไปประเดี๋ยว

เดี๋ยวก็ถึง บ้านนั้นเป็นบ้านไม้หลังเล็ก ๆ ปลูกติดพื้นดิน เจ้าของบ้านเป็นแขก นุ่งโสร่งและโพกหัว ผิวดำ จมูกโด่งเป็นสัน ทำทางใจดี เกษตรอำเภอกันเคยกับเจ้าของบ้านเป็นอย่างดี เขาให้ปิติไปเลือกผักตามใจชอบ ปิติไปที่คอกม้า เขาเห็นลูกม้าหลายตัว สีขาวก็มี สีน้ำตาลก็มี ที่ขนต่าง หน้าเด่นก็มี แต่เขาชอบลูกม้าตัวผู้สีดำ รูปร่างของมันสูงเพรียว ทำทางปราดเปรียว มันวิ่งเหยาะ ๆ เคียงแม่ของมัน บางครั้งก็วิ่งห่อไปมาอยู่ในคอกอย่างร่าเริง เขาจึงบอกเกษตรอำเภอละเจ้าของม้าว่า เขาชอบลูกม้าสีดำ เจ้าของม้าบอกว่ามันเป็นลูกม้าเทศพันธุ์ดี

ปิติป็นเข้าไปในคอกม้า เขาค่อย ๆ เดินเข้าไปหามัน เอามือลูบต้นคอของมันเบา ๆ ลูกม้าก็ไม่ตื่นตกใจ กลับผงกหัวและโยกเบา ๆ ที่ไหล่ปิติเป็นเชิงหยอกเย้า ปิติค่อย ๆ โอบกอดมันอย่างรักใคร่ เจ้าของม้ามองดูด้วยความพอใจที่เห็นปิติรักและเมตตาสัตว์ เขาจึงขายลูกม้าให้ปิติในราคาดพิเศษ แต่ก็ยังเป็นราคาที่สูง ปิติจึงอ้อนวอนขอลดลงอีกด้วยวาจาไพเราะอ่อนหวาน เจ้าของม้าลังเลอยู่ครู่หนึ่ง แต่เห็นปิติแสดงความรักลูกม้าก็รู้สึกเอ็นดู จึงยอมขายให้ เขาบอกวิธีเลี้ยงและวิธีฝึกม้าให้ปิติด้วย เจ้าของม้านัดวันรับลูกม้าและชำระเงินที่ที่ว่าการอำเภอเรียบร้อยแล้วเกษตรอำเภोजึงพาปิติกลับบ้าน

เมื่อถึงวันรับลูกม้าและชำระเงิน พ่อพาปิติไปที่ว่าการ

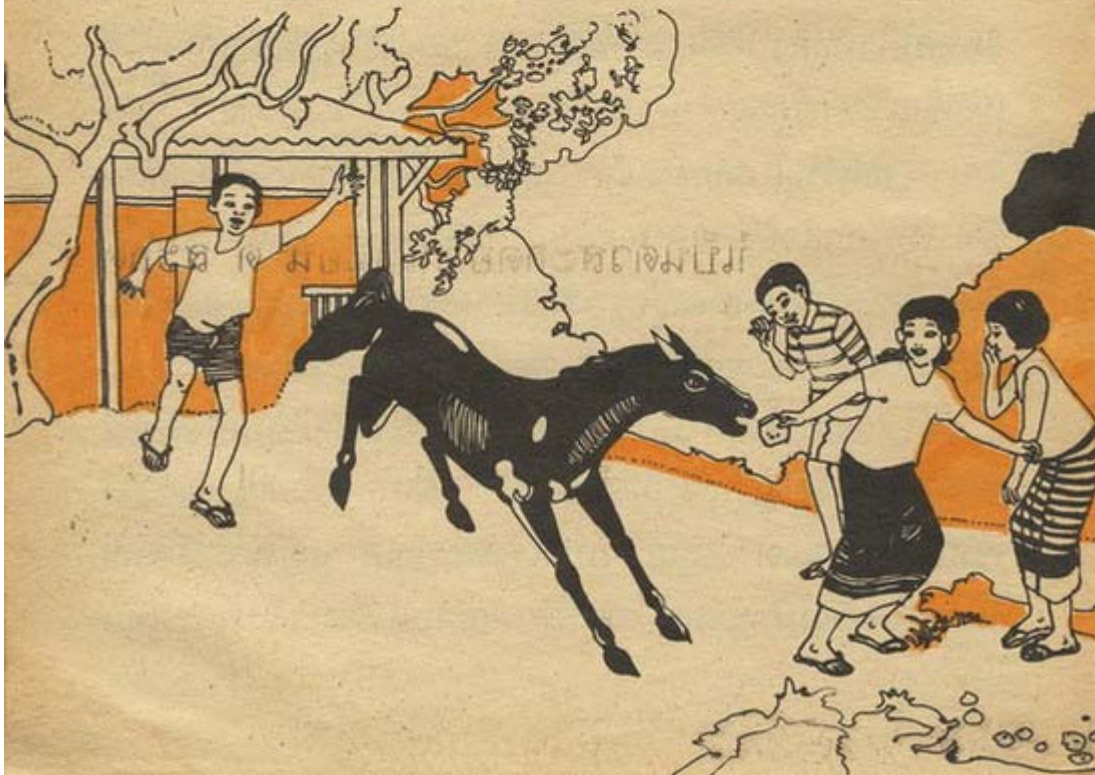
อำเภอ เจ้าของม้านำลูกม้ามาและพาแม่ม้ามาด้วย เกษตรอำเภอ ก็มากอยดูแลอยู่อย่างใกล้ชิด เมื่อทำหลักฐานการซื้อขายและชำระเงินเรียบร้อยแล้ว ปิติจึงลูกม้าจะพากลับบ้าน ที่แรกมันไม่ยอมไป มันเหวี่ยงและสะบัดหัวไปมาให้เชือกหลุดพลางดิ้นรนจะไปหาแม่ของมัน เจ้าของม้ารีบขี่แม่ม้าพากลับบ้าน แม่ม้าก็ไม่ยอมไป แม้เจ้าของจะใช้แสตีแรง ๆ มันร้องหาลูก และชะเง้อชะงำหา เป็นภาพที่น่าสงเวชมาก ใครเห็นก็อดสมเพชไม่ได้ ที่แรกปิติใจคอไม่ดี เขาเข้าไปกอดลูกม้า พलगพูดปลอบโยนมัน เขาใช้มือลูบไต้คางและตบที่คอของมันเบา ๆ ครู่หนึ่ง มันจึงสงบและยอมเดินไปกับปิติโดยดี เกษตรอำเภอเห็นกิริยาทำทางอันอ่อนโยนของปิติที่แสดงต่อลูกม้า ก็มีความรักและเอ็นดูปิติเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ

เย็นวันนั้นเลิกงานแล้ว เกษตรอำเภอแวะไปที่บ้านของปิติ เห็นเขากำลังเชยชมลูกม้าอยู่ วีระ มานะ มานี และชูใจ ยืนล้อมหน้าล้อมหลังอยู่ครบชุด ทุกคนถือขนมปังหวานรับประทานอย่างเอร็ดอร่อย พอพวกเขาเด็ก ๆ เห็นเขาก็พากันยกมือไหว้อย่างยินดี และชวนให้เขารับประทานขนมปังหวาน

ชูใจจึงบอกก่อนคนอื่นว่า “ปิติเขาตั้งชื่อม้าของเขาว่า เจ้านิล ค่ะคุณอา เขาเห่อมันมาก ดุสิดะ เขาหาหญ้ามาให้มันกิน ไม่ยอมให้ท้องมันยุบเลย” เกษตรอำเภอหัวเราะเบา ๆ เขาเดิน

เลยขึ้นไปคุยกับยาย และพ่อแม่ของปิติบนบ้าน ปิติพูดว่า “ฉันตั้งชื่อมันว่า เจ้านิล เพราะเหตุผลสามข้อ ข้อแรกฉันได้เงินไปซื้อมันเพราะขายปลานิล ข้อสองเพราะขนของเจ้านิลดำขลับ ข้อสุดท้าย ฉันติดใจมันนิ่มนวลของสุตสาครอยู่ไม่ลืม” เพื่อน ๆ พากันหัวเราะชอบใจ

พ่อของปิติทำคอกให้เจ้านิลอยู่เป็นเพิงชั่วคราวได้ตั้งกระถ่อน หลังคามุงสังกะสี มีฝาแฝงกันกันลมโกรก และมีมุ้งทำด้วยไนลอนกันยุงด้วย คอกของเจ้านิลสะอาด รางใส่หญ้า และอาหารก็สะอาดสะอาด ท้าทางเจ้านิลมีความสุข มันเล่นกับ

พวกเด็ก ๆ มันกินหญ้าที่ปิติเอามาป้อนอย่างเต็มอกเต็มใจ มานี
 บิขนมปังหวานให้มัน มันก็กิน แต่ปิติไม่ยอมให้เจ้านิลกินอีก
 เพราะกลัวท้องของมันอืดจึงห้ามมานี เจ้านิลติดใจขนมปัง
 จึงวิ่งไล่แย่ง มานีวิ่งหนีไปรอบ ๆ เจ้านิลก็วิ่งตาม ทุกคนพา
 กันหัวเราะขันเจ้านิลกับมานี สักครูหนึ่งพี่ของปิติมาบอกว่า
 วันนี้ยายทำฉู่ฉี่ปลานิล และมีกล้วยบัวซึ่งเป็นของหวานด้วย
 ให้ทุกคนไปรับประทานอาหารด้วยกันก่อนกลับบ้าน

แบบฝึก

๑. พยัญชนะที่เป็นตัวสะกดอ่านเหมือน ด สะกด
 ที่พบเห็น คือ

จ	ช	ฌ		
ฎ	ฏ	ฐ	ฑ	ฒ
ด	ต	ถ	ท	ธ
ศ	ษ	ส		

ฝึกอ่าน

เพชฌฆาตตัดคอ หาช้อเท็จจริง ยิงด้วยอาวุธ
 เล่นตะฟุตบอล ไถ่ถอนโทษผิด คิดสังเวชสงสาร
 งานฉลองสมโภช สร้างโบสถ์ในวัด อุปัชฌาย์บวชให้
 ต้องใช้กฎเกณฑ์ เห็นเสมอเป็นนิจ คิดทำกล้วยบวชชี
 นั่งที่อัมรินทร์ รัฐหมั่นดูแล ไม่แพ้เก่งฉกาจ

๒. เครื่องหมายบางอย่างที่ควรรู้จัก คือ ขีดระหว่างตัวเลข เช่น

๕๐-๖๐ อ่านว่า ห้าสิบ ถึง หกสิบ
 คือตัวเลขตั้งแต่ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗
 ๕๘ ๕๙ ๖๐
 เขียนย่อให้สั้นและเข้าใจง่ายก็เขียนเป็น ๕๐-๖๐

๓. ภาษาไทยมีคำบอกลักษณะของคำชื่อ คำบอก
 ลักษณะโดยมากจะอยู่หลังคำที่บอกจำนวนนับ
 แต่บางครั้งก็อยู่หน้าจำนวนนับ

ฝึกอ่านและจำ

ชายคนหนึ่ง

ขนมปัง ๒ แผ่น

ดินสอ ๓ แท่ง

ขนมปัง ๒ ก้อน

เงิน ๑๐ บาท ๕๐ สตางค์ หญ้า ๓ กอ

ม้า ๓ ตัว หญ้า ๓ กอ

สังกะสี ๔ แผ่น มุ้ง ๒ หลัง

กระท้อน ๖ ผล ยาผง ๓ แผง

ผ้า ๓ ผืน ไข่ ๕ ฟอง

๔. ประโยคที่มีลักษณะบอกให้ผู้อื่นรู้เรื่อง เรียกว่า
ประโยคบอกเล่า

ประโยคที่มีลักษณะเป็นการถามให้คนอื่นตอบ
เรียกว่า ประโยคคำถาม

ประโยคที่มีลักษณะบอกให้รู้ว่า ไม่ใช่ ไม่จริง
ส่วนมากจะมีคำว่า ไม่ อยู่ด้วย เรียกว่า
ประโยคปฏิเสธ

ประโยคซึ่งตอบคำถามของผู้อื่น อาจจะตอบ
สั้น ๆ พอเข้าใจ หรือจะตอบเป็นประโยคก็ได้
เรียกประโยคชนิดนี้ว่า ประโยคคำตอบ การตอบ
คำถามอาจตอบรับหรือปฏิเสธก็ได้

ฝึกอ่านและสังเกต

โรงเรียนเปิดเรียนสัปดาห์ละ ๕ วัน (ประโยคบอกเล่า)

ปิติเอาเจ้านิลมาโรงเรียนด้วยหรือเปล่า (ประโยคคำถาม)
 เปล่า ฉันไม่ได้เอาเจ้านิลมาโรงเรียน (ประโยคคำตอบ
 ปฏิเสธ)

มานี้ทำการบ้านมาส่งหรือเปล่า (ประโยคคำถาม)
 ทำ ฉันกำลังจะส่งครู (ประโยคคำตอบ)

๕. คำประสมบางคำ ใช้พยัญชนะต้นตัวเดียวกัน บางคำก็ใช้สระเดียวกัน

ตริกตรอง	สุสี่	ระรัว	ล้งเล
วูบวบ	วังเวง	ขยุขยิก	ร่ำไร
เรียงราย	ฉาวฉาน	สะอาดสะอ้าน	

๖. การอ่านในใจให้เร็วและรู้เรื่อง อาจเว้นไม่อ่าน บางคำได้

ฝึกอ่านและสังเกต

ปลานิลของปิติโตมากแล้ว ตัวยาวเกือบหนึ่งฟุต
 น้ำหนักก็เกือบจะครึ่งกิโลกรัมและขยายพันธุ์เพิ่มขึ้นมากมาย
 เกษตรอำเภोजึงพาปิติไปรับเงินหนึ่งหมื่นบาท*

*คำที่ขีดฆ่าออก คือคำที่อาจเว้น ไม่ต้องอ่าน

๓. การอ่านให้เป็นเสียงพูด

ข้อความที่เป็นคำพูด เวลาอ่านให้ออกเสียง
เหมือนเสียงพูด เช่น

ฉันจะซื้อลูกม้าสักตัวหนึ่ง ออกเสียงว่า ฉันจะซื้อลูกม้าซักตัวนึ่ง
ขโมยอาหารไก่กินละซี ” ขโมยอาหารไก่กินละซี
ปติได้รับเงินเท่าไร ” ปติได้รับเงินเท่าไหร

จ. ไร่จ. ไร่

คำไทย

วันอาทิตย์ วีระชนเพื่อน ๆ มาเที่ยวที่บ้าน เมื่อมานะมานี้ ชูใจ ปิติ ดวงแก้ว และสมคิดมาถึง ก็พากันขึ้นไปทำความสะอาดพลุงกับป้าบนบ้าน ลุงกำลังสาละวนทำความสะอาดกรอบรูป ซึ่งกองเป็นพะเนินอยู่อย่างชะมักเขม้น ส่วนป้ากำลังใช้กระป๋องลิตรตวงเม็ดละหุ่งในกระบุง บางเม็ดหล่นกระเด็นตร่องไป พอเห็นเด็ก ๆ มาก็ดีใจ รับไหว้และทักทายทุกคน เพราะลุงรักเด็กพวกนี้เสมือนลูกหลานว่านเครือจริง ๆ ของตน ลุงถามปิติถึงเจ้านิล ปิติบอกว่ากำลังฝึกหัดมันอยู่ วันหลังจะพามาให้ลุงดู ลุงถามถึงอาการป่วยของปู่ สมคิดตอบว่า ปู่ของเขาเป็นอัมพาตไปเสียแล้ว ลุงได้ทราบก็รู้สึกเวทนาปู่ของสมคิด

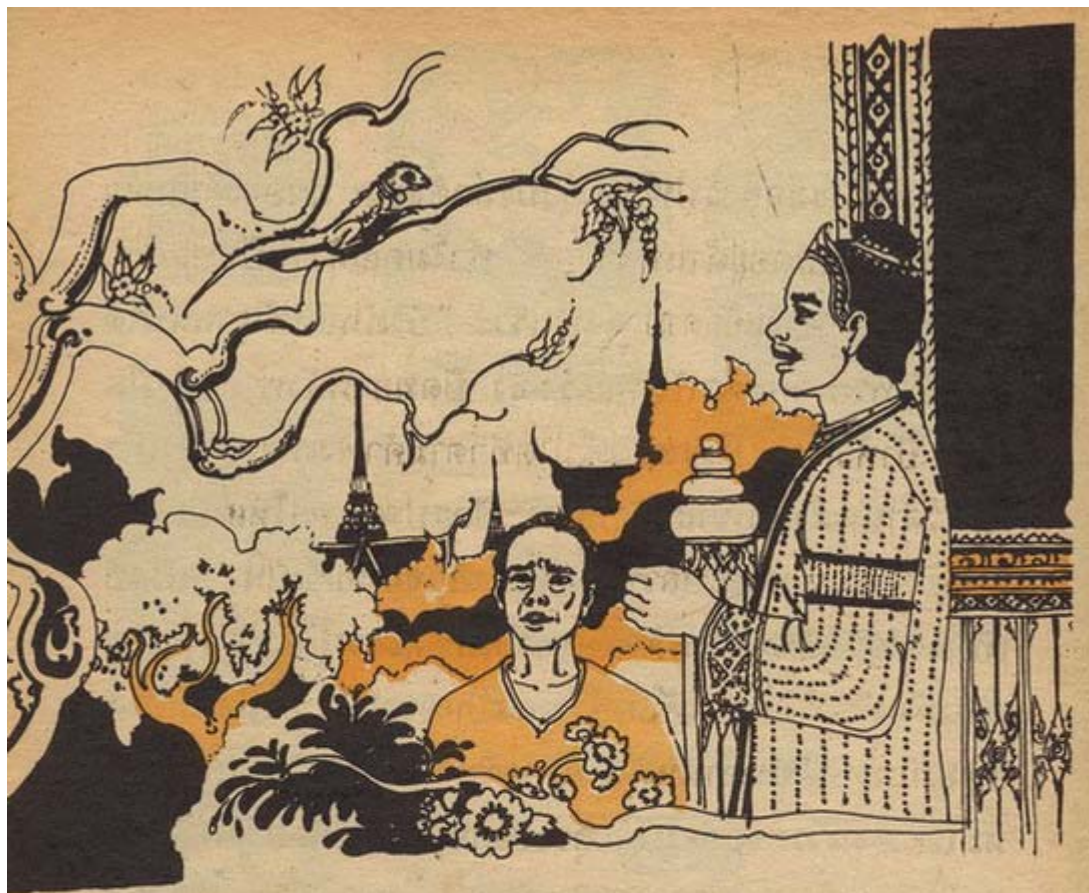
มานีมองเห็นรูปพระจึงถามว่า “นั่นรูปพระอะไรคะ” ลุงตอบว่า “รูปพระแก้วมรกต หรือพระพุทธรูปหามณีรัตนปฏิมากรยังงี้ละหลาน ไม่เคยเห็นหรือ” “เคยค่ะ แต่ที่ฉันเคยเห็นท่านไม่ได้แต่งตัวอย่างนี้นะ” มานีตอบ ลุงหัวเราะ “อ้อ รูปนี้

ท่านทรงเครื่องสำหรับฤดูหนาว หลานคงเคยเห็นท่านทรงเครื่อง
ฤดูฝนหรือฤดูร้อนกระมัง” ปิติตามว่า “ทำไมท่านจึงเป็นสีเขียว
ละครับคุณลุง ผมเห็นพระองค์อื่น ๆ ท่านเป็นสีทองหรือสีดำ”
ลุงจึงอธิบายให้ฟังว่า “ที่องค์ท่านเป็นสีเขียวก็เพราะทำด้วยแก้ว
มรกตนั่นเอง เราจึงเรียกว่า พระแก้วมรกต ท่านเป็นพระปฏิมากร
คู่บ้านคู่เมืองของไทยเรามาทีเดียว วันหลังลุงจะให้อ่านประวัติ
ของท่าน และอิทธิปาฏิหาริย์ต่าง ๆ ที่เขาเล่าสืบกัน”

ปิติประคองรูปพระแก้วมรกตตั้งขึ้น ก็มองเห็นแผ่นทองคำเปลวปิดอยู่ด้านหลัง” “ทำไมคุณลุงไม่ปิดทองไว้ข้างหน้าคะ” ดวงแก้วถาม ลุงหัวเราะ “ป้าเป็นคนปิด และคงปิดหลังพระ ตามคำฟังเพยกระมัง ปิดทองหลังพระอย่างไรล่ะ” ป้าหัวเราะ ปฏิเสธว่าไม่ได้ทำตามคำฟังเพย เหตุที่ป้าปิดไว้ด้านหลังก็เพราะกลัวทองจะปิดรูปพระทำให้เสียความงามไป “คำฟังเพยแปลว่าอะไรคะ” ชูใจถาม “เป็นคำเปรียบเทียบ เช่น ปิดทองหลังพระ เป็นคำกล่าวเปรียบกับคนทำความดีแต่ไม่ต้องการให้ใครรู้ว่าตนเป็นคนทำ” ลุงตอบ ดวงแก้วถามว่า “ฉันอ่านหนังสือพบคำฟังเพยว่า ก็ง่าได้ทองหมายความว่าอย่างไรคะ” ลุงอธิบายว่า “เป็นคำเปรียบกับคนที่ได้ลาภผลเล็กน้อยแล้วเกิดหยิ่งยโสขึ้น คำฟังเพยนี้มาจากนิทานเรื่องก็ง่าได้ทอง” แล้วลุงก็เล่านิทานให้เด็ก ๆ ฟัง

ในอดีตกาล มีพระราชองค์หนึ่ง เสด็จประพาสอุทยานพร้อมด้วยข้าราชการบริพาร เมื่อเสด็จมาถึงประตูอุทยาน ก็ทอดพระเนตรเห็นกิ่งก่าตัวหนึ่งเกาะอยู่ที่ซุ้มประตูอิฐ เมื่อพระองค์เสด็จผ่านมันก็ผกกหัวถวายนับ ครั้นต่อมาพระองค์เสด็จประพาสอุทยานอีก ก็ทรงสังเกตเห็นกิ่งก่าตัวนี้คอยถวายนับอยู่ทุกครั้ง ก็ทรงพอพระทัย พระองค์ทรงดำริว่า ชะรอยกิ่งก่าตัวนี้มีวิเศษธรรมและจงรักภักดีต่อพระองค์ จึงมาคอยถวายนับทุกครั้ง

ที่พระองค์เสด็จ พระราชาจึงพระราชทานทองไว้กับคนเฝ้า
อุทยานเพื่อไปแลกซื้ออาหารให้กิ้งก่ากิน วันหนึ่งคนเฝ้าอุทยาน
ซื้ออาหารไม่ได้ จึงนำทองมาผูกคอให้กิ้งก่า พอกิ้งก่าได้ทอง
ก็แสดงกิริยาหยิ่งยโสวิ่งชูคอร้อนไปร้อนมา เมื่อพระราชาเสด็จ
มันก็ไม่ถวายนับกลับชูคอทำท่าหยิ่งลำพองกระด้างกระเดื่อง
ครั้นพระราชาทอดพระเนตรเห็นท่าทางวิปริตของกิ้งก่าเช่นนั้น
ก็ทรงคิดว่ากิ้งก่าคิดคดกบฏต่อพระองค์ เพราะมันแสดงกิริยา
หยิ่งผยองราวกับเป็นปฏิกษกัฬโรธ จึงรับสั่งให้คนเฝ้าอุทยาน

รีบทองคำมาเสีย แล้วให้ขับไล่ไสส่งไปอยู่ในป่าช้า กิ่งก่าตัวนั้น
ก็ตกอับ เพราะความลืมหืมยี่งลำพองของตน

ลุงสรุปว่า “ด้วยเหตุนี้ จึงมีคำพังเพยเปรียบคนที่ได้
ลาภผลเพียงเล็กน้อย แล้วก็กำเริบลืมหืมยี่งลำพองเป็น
กิ่งก่าได้ทอง ซึ่งเป็นคนไม่ดี” แล้วลุงก็อธิบายว่า คำพังเพย
ในภาษาไทยมีอยู่มากมาย เพราะเป็นสำนวนเปรียบเทียบไม่
ต้องพูดหรือว่าอะไรตรง ๆ เพียงยกคำพังเพยขึ้นมา ก็เป็นที่
เข้าใจความหมายได้ เช่น “อัฐยายซื้อขนมยาย” “ห้วมังกุท้าย
มังกร” “รำไม่ดีโทษปี่โทษกลอง” พวกเด็ก ๆ นั่งสนทนา
กับลุงและป้าอยู่ครู่หนึ่ง จึงพากันลงมานั่งเล่นที่แคร่ใต้ต้น
มะไฟ ส่วนวีระขอตัวไปต้มข้าวโพดหวานมาเลี้ยงเพื่อน

ชูใจตั้งปริศนาคำทายถามมานี้ว่า “อะไรเอ๋ยเป็นที่บวช
พระ” มานีทำหน้างั้นคิดอยู่นานก็คิดไม่ออก หันไปถามใคร ๆ
ก็ไม่มีใครตอบได้ จึงยอมแพ้ ชูใจเฉลยคำตอบว่า อุโบสถหรือ
ที่เรียกสั้น ๆ ว่าโบสถ์ มานีแพ้ ชูใจจึงถามอีก “อะไรเอ๋ยชอบ
สิ่งปฏิภูล ลูกมากทวิคุณไม่เหมือนแม่สักตัว” มานีตอบว่ากบ
ชูใจปฏิเสธว่าไม่ใช่เพราะกบไม่ชอบสิ่งปฏิภูล มานีนึกได้จึงตอบ
ว่าแมลงวัน ชูใจรับว่าถูกต้อง มานีตอบถูกจึงเป็นฝ่ายถามบ้าง
มานีถามชูใจว่า “อะไรเอ๋ย ดึก ๆ ตื่นขึ้นมา ตีกลองร้องฎีกา
บอกเวลาให้ใคร ๆ รู้” ชูใจตอบทันทีว่าไก่ เพราะเคยทายกัน

เสมอจนจำได้ ปิติถามขึ้นบ้างว่า “อะไรเอ่ย สีสั้นเดินมาบนหลังคามุงกระเบื้อง”

สมคิดฟังปริศนาแล้วก็ยิ้มกริมพูดว่า “ปัญหากล้วย ๆ อีกแล้ว อย่างนี้ใคร ๆ ก็รู้ว่าเต่า” ปิติหัวเราะเย้ยพลาญตอบว่า “ไม่ใช่เต่า” มานะทายบ้าง “ไม่ใช่เต่าก็เป็นตะพาบน้ำ เพราะเป็นสัตว์ประเภทเดียวกัน” ปิติเช็ดหน้าสั่นศีรษะทำท่าหยิ่งบอกให้เพื่อน ๆ ยอมแพ้ แต่ทุกคนก็มีทฐิमानะไม่ยอมแพ้ง่าย ๆ ดวงแก้วนั่งคิดอยู่ครู่หนึ่งจึงทาย “แมวไซ้ไหมล่ะ” ปิติหันขวับมาทางดวงแก้วพร้อมกับยิ้ม “ถูกแล้ว เธอเก่งนี่ ดวงแก้ว” มานีกับชูใจทำหน้าสงสัย “สีสั้นเดินมาหลังคามุงกระเบื้อง ทำไมจึงเป็นแมวล่ะ ไม่ใช่เต่าหรือ” ดวงแก้วตอบ “สีสั้นเดินมาหลังคามุงกระเบื้องหมายถึง เต่า แต่ปิติเขาถามว่า สีสั้นเดินมาบนหลังคามุงกระเบื้อง มีคำว่าบนเพิ่มมาคำหนึ่ง เธอต้องคิดชี้ว่า สัตว์อะไรสีสั้น และเดินบนหลังคามุงกระเบื้องได้” มานีพูดว่า “ถ้าเช่นนั้นตอบว่าหนูหรือจิ้งจกก็ได้ไซ้ไหมจ๊ะ” ปิติหัวเราะชอบใจ “ไซ้จะ ตอบว่า แมวหรือหนู ก็ถูก สุนัขตัวไหนอุตริเดินบนหลังคามุงกระเบื้องได้ก็ถูกเหมือนกัน แต่จิ้งจกไม่เรียกว่ามันเดิน เรียกว่าคลาน” เพื่อน ๆ บอกให้ปิติถามปริศนาอีก

ปิติบอกว่าคราวนี้จะเป็นปริศนาวิทยาศาสตร์ แล้วเขาก็ถามว่า “อะไรเอ่ยไม่ใช่ภูตไม่ใช่เปรต เป็นเศษหินสว่างโพล่ง

ลอยโด่งมาจากเบื้องบน คนชอบเรียกว่าผี” เพื่อน ๆ นั่งคิดอยู่นานก็ไม่มีใครตอบได้ ปิติจึงบอกให้ว่าผีพุ่งไต้ หรืออุกกาบาต ทุกคนฟังก็ชอบใจชมว่าปิติฉลาด สามารถยกปริศนามาทาย ทำให้เพื่อนได้ฝึกการสังเกตถ้อยคำและใช้ความคิด เดียวนี้เพื่อน ๆ ยอมรับว่าคบกับปิติแล้วได้ความรู้แปลก ๆ เสมอ เหมือนภาซิดที่ว่า คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล

วีระยกถาดใส่ข้าวโพดหวานต้มฝักเขื่อง ๆ สีเหลืองจัด นำकिनมาวางให้ตรงหน้า ข้าวโพดกำลังร้อนมีควันลอยขึ้นมาส่งกลิ่นหอมหวาน สมคิดคว้าขึ้นมากัดทันที ข้าวโพดกำลังร้อนจัด

ทำให้เขาสีมตัวสบถออกมา ชูใจทำปากเบะเพราะไม่ชอบ จึงบ่นว่า “เธออย่าหัดเป็นคนขี้นิดสบถมาก ย่าของฉันบอกว่าถ้าใครสบถสาบานเก่งก็เหมือนกับสาปแช่งตัวเอง ชีวิตจะไม่รุ่งเรือง วัฒนาเป็นอันขาด” สมคิดหัวเราะหะ ๆ ยกมือขึ้นทำท่าเหมือนลูกลี้อ กล่าวคำปฏิญาณว่าจะไม่สบถสาบานอีกต่อไป แล้วเด็ก ๆ ก็รับประทานข้าวโพดอย่างเอร็ดอร่อย

แบบฝึก

๑. คำที่มี จ ช ซ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ด ต ถ ท ฐ ศ
ษ ส สะกด อ่านเหมือนมีตัว ด สะกด

ฝึกอ่านและสังเกต

ดวงข้าวเป็นลิต	วิปริตผิดไป	ได้แหวนมรกต
สบถสาบาน	อุทยานดอกไม้	ในอุโบสถ
ลดเรื่องทูล	อุตริทำแปลก	แจกอัฐกันทั่ว
กลัวจะเป็นเปรต	เข้าเขตป่าช้า	ฮึดฮัดพิโรธ
ทำโทษพวกกบฏ	เป็นกฎต้องจำ	อัมพาตอยู่นิ่ง
วัฒนาขึ้น	ชื่นชมวัฒนธรรม	บัณฑิตนำความรู้
ดูหลุมอุกกาบาต	ข้าราชการ	เหตุการณ์ในอดีต

๒. ฝึกผันอักษรสูงและอักษรต่ำเทียบเสียงกับอักษร
กลาง

	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
อักษรกลาง	เอี้ยว	เอี้ยว	เอี้ยว	เอี้ยว	เอี้ยว
อักษรต่ำ	เคี้ยว		เคี้ยว	เคี้ยว	
อักษรสูง		เขี้ยว	เขี้ยว		เขี้ยว
อักษรกลาง	เบื่อง	เบื่อง	เบื่อง	เบื่อง	เบื่อง
อักษรต่ำ	เคื่อง		เคื่อง	เคื่อง	
อักษรสูง		เหลื่อง	เหลื่อง		เหลื่อง

๓. ข้อความหรือวลีที่มีความหมายเปรียบเทียบ พูด
เป็นนัยให้คิด และเป็นข้อความสั้น ๆ แต่มี
ความหมายมากเรียกว่า “คำพังเพย” ถ้าเป็น
การสอนให้ทำดีก็จะเป็นภาษิตด้วย เช่น “กิ้งก่า
ได้ทอง” เป็นคำพังเพย เปรียบเทียบกับคนที่
ได้ลาภผลเพียงเล็กน้อยแล้วลืมตัวเยอหยิ่งลำพอง
ถ้าเพิ่มคำว่า “อย่า” ข้างหน้าเป็น “อย่าทำตัว
เป็นกิ้งก่าได้ทอง” ก็เป็นภาษิต เพราะสอน
ให้คนไม่ลืมตัวเยอหยิ่งลำพอง

๔. ปริศนาคำทาย เป็นการฝึกการใช้ภาษาและฝึกให้คิดพิจารณาได้ดี ผู้ทนายจะกำหนดคำตอบที่ถูกต้องไว้

เช่น อะไรรออยู่หน้าโรงเรียน (ผู้ถามเฉลยไว้ว่า “โ”)

แต่คำตอบอาจจะเป็นไปได้หลายอย่างเช่น ถนน รังสนาม ถ้าเราต้องการคำตอบให้ตรงกับที่เราคิดไว้ จะต้องถามให้ชัดเจน เช่น สรรอะไรรออยู่หน้าคำว่า “โรงเรียน” ตอบ สรร โ ได้อย่างเดียว แต่ปริศนาคำทายต้องการให้ผู้ฟังเข้าใจไขว้เขวจึงถามเป็นนัย

๕. การเขียนหรือพูด เมื่อต้องการบอกรายละเอียดหรือเพื่อให้ฟังเพราะ จะต้องเพิ่มคำขยาย

เช่น “พระแก้วมรกตเป็นพระของไทย”

ขยายเป็น “พระแก้วมรกตหรือพระพุทธรูปมหายานรัตนปฏิมากร เป็นพระคู่บ้านคู่เมืองของไทย”

หรือขยายเป็น “พระแก้วมรกตหรือพระพุทธรูปมหายานรัตนปฏิมากรองค์เป็นสีเขียวเพราะทำด้วยแก้วมรกตนั้นเอง จึงเรียกว่าพระแก้วมรกต ท่านเป็นพระปฏิมากรคู่บ้านคู่เมืองของไทย”

ถ้าจะให้มีความละเอียดมากขึ้น ก็อาจจะเขียนขยายเพิ่มเติมไปอีกว่า มีขนาดสูงเท่าไร หน้าตักกว้างเท่าใด ฯลฯ

๖. การอ่านจับใจความเพียงเพื่อให้รู้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เพราะเหตุใด ได้ผลอย่างไร อาจจะสั้นเกินไปจนไม่รู้เรื่องที่แท้จริง ควร มีรายละเอียดบางอย่างเพิ่มเติมให้เข้าใจได้ถูกต้อง คือ ใคร (ชื่อ ตำแหน่ง ที่อยู่) ทำอะไร (ทำอย่างไร) ที่ไหน แก่ใคร เพราะเหตุใด ได้ผลอย่างไร เช่น ในย่อหน้าที่เล่าเรื่องเกี่ยวกับพระราชินี ถ้าหากย่อเรื่องว่า

“พระราชินีทรงพอพระทัยถึงก่า พระราชทานทองผูกคอให้ ภายหลังถึงก่าทำทำหยัง จึงรีบทองและใส่ส่งไป” แบบนี้สั้นเกินไปจนไม่รู้ ว่า พบถึงก่าที่ไหน ถึงก่าทำอย่างไร จึงเรียกว่าหยัง ถ้าจะให้รู้เรื่องราวและเหตุผลดีขึ้น จึงควรมีคำขยายเพิ่มเติมดังนี้

พระราชินี (เสด็จประพาสอุทยาน) ทรงพอพระทัยถึงก่า (ที่คอยถวายค่านับอยู่ที่ซุ้มประตู) พระราชทานทอง (ให้

คนเฝ้าอุทยานเป็นค่าอาหารเลี้ยงกิ้งก่า คนเฝ้าอุทยานซื้อ
อาหารไม่ได้ จึงนำทองไป) ผูกคอให้ ภายหลังกิ้งก่าทำท่า
หยิ่ง (ไม่ถวายเป็นค่านับเช่นเคย พระองค์) จึงรีบทองและ
ไล่ส่งไป

๗. การอ่านในใจให้เร็ว อาจจะอ่านข้ามคำต่อ
หรือคำเชื่อมได้ โดยที่ยังสามารถเข้าใจเรื่อง
ได้ดี

คำต่อ ได้แก่ ที่ ของ ฯลฯ

คำเชื่อม ได้แก่ และ จึง ก็ กับ ฯลฯ

ดวงแก้ว (และ) สมคิดมาถึง (ที่) บ้าน (ของลุง) ลุง
เขา (จึง) พากันไปทำความเคารพลุง (กับ) ป้าบนบ้าน
นอกจากนี้ อาจจะอ่านข้ามคำขยายในประโยค
ที่เพิ่มขึ้นมา เพื่อให้ฟังเพราะหรือสุภาพขึ้น
ได้อีกด้วย ได้แก่คำว่า ครับ ค่ะ คะ นะ น่ะ
สิ ซิ ฯลฯ

“ถ้าเช่นนั้นตอบว่าหนูหรือจึงจกก็ได้ไซ้ไหม (จ๊ะ)” (ไม่
อ่าน จ๊ะ)

“กิ้งก่าได้ทอง หมายความว่าอย่างไร (ล่ะ) (ไม่อ่าน ล่ะ)

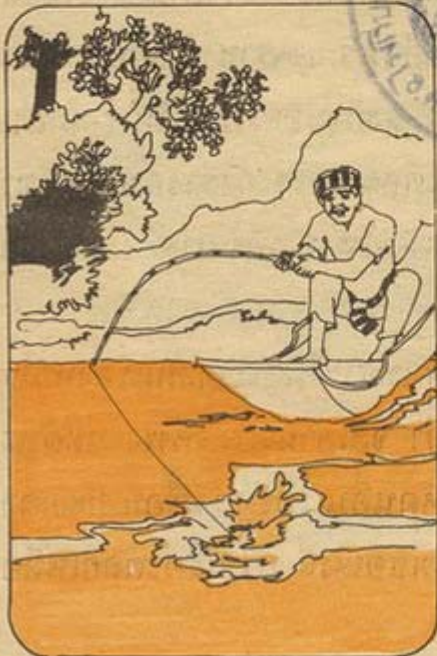
บทที่ ๒๑

นิทานขำขัน

รับประทานอาหารกลางวันเสร็จแล้ว ป้าของวีระบอกให้เด็ก ๆ นั่งคุยกันก่อน อย่าเพิ่งกลับบ้าน เพราะแดดกำลังร้อนจัดมานะ มานี ปิติ ชูใจ สมคิดและดวงแก้วจึงช่วยวีระเหลาทางมะพร้าวเพื่อทำไม้กวาด พอดีเพชรทำงานที่บ้านของเขาเสร็จจึงมาสมทบช่วยวีระด้วย ส่วนลุงกับป้าไปเยี่ยมท่านเจ้าอาวาสซึ่งอาพาธเป็นอัมพาตจนเส้นประสาทชีกขาขาไปหมด ขณะนี้ท่านรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ป้าเย็บอาสนะไปถวายท่าน ถ้าท่านค่อยยังชั่วขึ้น ลุงก็จะอาราธนาให้ท่านกลับไปรักษาตัวอยู่ที่วัด ปิติบอกกับเพื่อน ๆ ว่า ถ้าร่างกายของเขาแข็งแรงโตขึ้น เขาจะไปบริจาคโลหิตให้โรงพยาบาล จะได้ช่วยคนป่วยที่เสียโลหิตไปมาก ๆ

เด็ก ๆ นั่งทำงานอยู่เงียบ ๆ เพราะไม่รู้จะคุยกันเรื่องอะไรดี วีระกลัวเพื่อนจะเหงาจึงบอกว่า จะเล่านิทานให้ฟัง แต่ต้องผลัดกันเล่า พอเขาเล่าจบแล้วให้คนอื่นเล่าบ้าง เพื่อน ๆ ก็ตกลง

“นิทานที่ฉันจะเล่าให้พวกเธอฟังนี้ เป็นเรื่องตลกเหลือ

เชื่อนะ ฟังเล่นสนุก ๆ อย่าถือเอาเป็นจริงเป็นจัง” วีระออกตัวไว้ก่อน แล้วเขาก็เริ่มเล่านิทานตลกเหลือเชื่อชื่อ ตาเหลวดกปลาไหล ให้เพื่อนฟังดังนี้

มีตาแก่คนหนึ่งชื่อว่าตาเหลว มีอาชีพตกปลาขาย ตาเหลวมีความสามารถพิเศษจนคนพูดกันว่า ไม่ว่าจะเป็นเวลาไหน ฝนตกฟ้าร้อง กลางคืนหรือกลางวัน พระอาทิตย์และพระจันทร์สิ้นรัศมี จะเกิดสุริยคราสหรือจันทรคราส ตาเหลวก็ตกปลาได้มากเสมอ บรรดานักตกปลาทั้งหลายต่างครั่นคร้าม ไม่มีใครกล้าแข่งรัศมีกับตาเหลวเลย ทำให้ตาเหลวรู้สึกทะนงตนอยู่ไม่น้อย

วันหนึ่งตาเหลวคิดจะไปตกปลาที่หนองน้ำลึกไกลออกไปจากที่เคยหาอยู่เป็นประจำ เรือของตาเหลวลำเล็กเกินไป จึงต้องขอยืมเรือของเพื่อน เมื่อไปถึงที่หมาย ตาเหลวเห็นปลามากมาย ดำผุดดำว่ายอยู่เกลื่อนกล่น ก็เกิดความปรีดาปราโมทย์ คิดว่าวันนี้จะต้องจับปลาได้เต็มลำเรือ แต่แล้วตาเหลวก็นึกหวง เพราะวันนั้นเกิดอาเพศ หรือเป็นวันอุบาทว์อย่างไรก็ไม่ทราบ ปลาไม่กินเบ็ดตาเหลวเลย ตาเหลวโมโหโกรธาจนแข่งขาสันพาลจะเป็นลม จึงเอนตัวลงนอนบนพื้นเรือแล้วหลับไป ตาเหลวหลับอยู่นานเท่าไรก็ไม่รู้ มารู้สึกตัวเมื่อเรือโคลงยวบยาบ ตาเหลวลุกขึ้นดูก็เห็นสายเบ็ดกระตุกไหว ๆ จึงลองดึงดู ยิ่งดึง ปลาที่ยิ่งดึงเรือให้จมลง ตาเหลวดกใจรีบหนีขึ้นฝั่ง ปาวร้องให้เพื่อน ๆ

มาช่วยจับปลาตัวใหญ่ ที่แรกไม่มีใครเชื่อ คิดว่าตาเหลวพูดปิด
 ตลบตะแลงปลิ้นปล้อน แต่ซัดตาเหลวไม่ได้จึงมาช่วยปรากฏว่า
 ปลาที่กินเบ็ดตาเหลวนั้นเป็นปลาไหลตัวมหึมา ตาเหลวฆ่าและ
 ปลาแจกเพื่อนฝูงแล้ว ปลาก็ยังเหลืออีกมากมาย ตาเหลวจึงเอา
 ไปแลกข้าว ได้ข้าวเต็มลำเรือแล้วตาเหลวก็นั่งเรือกลับบ้าน

ระหว่างทางตาเหลวรู้สึกหิวข้าว จะหุงข้าวกินก็ไม่มี
 ไม่ขีดไฟ ล่องเรือมาพลงตาก็ทอดสายตามองตลิ่ง เพื่อจะมีใคร
 ก่อไฟทิ้งไว้บ้าง แต่ก็ไม่เจอเลย ตาเหลวล่องเรือมาจนถึงต้นยาง
 ใหญ่ ได้ต้นยางมีเสื่อลายพาดกลอนตัวหนึ่งมาซุ่มรอดักสัตว์กิน

อยู่ชายน้ำ ตาของเสือมีแสงพราวเป็นประกายเหมือนไฟสุ่มขอน
 ลูกไหม้กรุ่นอยู่ ตาเหลวดีใจรีบวาดเรือแฉะเข้าไปคว้าโซ่ลำนกับ
 หางเสือเพราะคิดว่าเป็นรากไม้ ฉวยได้แห่เข้าไปที่ลูกตาเสือ
 เพื่อจะติดไฟ จ่อแยงเข้าไปจนขีดก็จุดไม่ติด ตาเหลวโมโหคิดว่า
 น้ำมันยางที่ได้แห้งไป จึงเอาได้ทิ่มตาเสือเข้าเต็มแรง เสือนั้น
 ตกตะลึงตั้งแต่เห็นอาการของตาเหลวครั้งแรกแล้ว พอตาเหลว
 เอาได้ทิ่มตาเข้า ก็ตกใจกระโดดหนีเตลิดเปิดเปิงไป ลากเอา
 เรือที่ผูกติดหางครูดขึ้นไปบนบก ไกลจากฝั่งไปหลายเส้น ส่วน
 เรือเมื่อถูกลากแรง ๆ ก็เลยยาวกว่าเดิมตั้งสองศอก ตาเหลว
 เข็นเรือกลับลงน้ำไม่ไหว เพราะไม่มีแรง เลยต้องนอนเฝ้าเรือ
 อยู่ที่นั่นทั้งคืน ทั้งหิวทั้งเหนื่อย ยุงก็กัด น้าทุเรศเต็มประดา
 พอรุ่งเช้าตาเหลวไปเที่ยวหาผลไม้กินแก้หิว พอกลับมา
 ที่เรือก็เห็นฝูงไก่อุปมากินข้าวเกือบหมดแล้ว ตาเหลวโกรธจัดจึง
 ไปตัดหวายมาทำห่วงดักไก่ติดไว้กับกระตังเรือ ฝูงไก่อุปไม่รู้ว่
 จะเกิดเหตุเภทภัยขึ้นแก่ตน ก็พากันมากินข้าวอีก มันจึงติดบ่วง
 หมดทุกตัว ตาเหลวเห็นได้โอกาสเช่นนั้นก็โห่ร้องขึ้น ไก่อุป
 ตกใจบินถลาพาเอาเรือลงน้ำโดยไม่ต้องเข็น แล้วตาเหลวก็ฆ่าไก่
 ที่ละตัว ๆ ฉีกกระเพาะเอาข้าวที่ไก่อุปกินเข้าไปคืนได้หมดทุกเมล็ด
 แถมยังได้ข้าวที่ไก่อุปมาจากที่อื่นเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมด้วย

พอลาเหลวกลับมาถึงบ้าน จึงให้ภรรยาเอาเรือไปคืนเพื่อน
เพื่อนตาเหลวมาสำรวจดูเรือ สัมผัสลูปคลำดูแล้วก็ว่าไม่ใช่เรือ
ของตน เพราะยาวกว่าเดิมตั้งสองศอก จึงต่อว่าต่อขานอย่าง
รุนแรง หว่าตาเหลวเหมือนนอสรพิษ ไม่มีสัจจะ ให้ขอยืม
เรือไปกลับทฤษฎี เอาลำอื่นมาเปลี่ยน ภรรยาของตาเหลวรู้สึก
อับยศอดสู ที่ถูกต่อว่า จึงถ่อเรือกลับบ้าน เพื่อให้ใจทักกับ
จำเลยมาเจรจาตกลงแก้ไยปัญหาใช้หนี้ ทำเรือยาวขึ้นกว่า
เดิมเอาเอง

ภรรยาของตาเหลวพายเรือกลับบ้าน ระหว่างทางเกิด
พายุดัดจัด คัดวาดเรือไว้ไม่ไหว เรือพุ่งเข้าชนตลิ่งโครมใหญ่
เรือก็หดสั้นเข้าไปสองศอกจึงมีความยาวเท่าเดิม ภรรยาตาเหลว

ดีใจมาก รีบพายเรือกลับไป
คืนให้เจ้าของ เจ้าของเรือเห็น
เรือเท่าเดิมก็รับคืนโดยดี

พอวีระเล่าจบ เพื่อน ๆ
ก็หัวเราะกันครื้นเครง ปิติถาม
วีระว่า “ใครเล่าเรื่องนี้ให้เธอ
ฟัง” วีระบอกว่า “ไม่มีใครเล่า
ฉันอ่านจากหนังสือของลุงชื่อ
คติชาวบ้าน มีนิทานสนุก ๆ
เยอะแยะ” ทุกคนแย่งกัน

ขอยืมอ่าน ปิติจึงจัดลำดับการยืมหนังสือ ให้ซูโจเป็นอันดับแรก
ต่อมาเป็นดวงแก้ว มานี สมคิด เพชร และมานะ ส่วนตัวเขา
อ่านเป็นคนสุดท้ายก็ได้

“ฉันอ่านหนังสือยังไม่เก่ง” เพชรพูดเบา ๆ

“อ่านยังไม่เก่ง ยิ่งต้องอ่านบ่อย ๆ จะได้เก่งขึ้นอย่างไรล่ะ
เวลาเธอติดขัดอ่านไม่ออก ก็มาถามพี่วีระสิ” มานีแนะนำ เพชร
ก็รับคำโดยดี

“ไหนล่ะ ใครจะเล่านิทานต่อจากฉัน” วีระทวง พลัง
หยิบกระบอกไม้ไผ่ขึ้นมาปล้องหนึ่ง เขามีดฝ่าเพื่อทำดอกใช้
มัดไม้กวาดทางมะพร้าว

เพื่อน ๆ พอได้ยินวีระทวงให้เล่านิทานก็นั่งมองตากัน
ทุกคนพยายามนึกถึงนิทานที่เคยฟังมา แต่ก็นึกไม่ออก มานี
โน้มตัวลงไปกระซิบที่หูของชูใจว่า

“เล่าเรื่องโสณน้อยเรือนงามไหมล่ะ ชูใจ”

“เธอยังจำได้หรือมานี” ชูใจถามเบา ๆ “ฉันจำไม่ได้เสีย
แล้ว ถ้าเล่าไม่จบก็ขายหน้าเขา”

มานีนั่งอยู่ครู่หนึ่งก็สั่นหน้า “พระเอกชื่ออะไรก็จำไม่ได้
เสียแล้ว ผู้หญิงชื่อโก่งที่ทรยศต่อเจ้าหญิงโสณน้อยชื่อว่าอย่างไร
ฉันก็จำไม่ได้อีก เธอถามย่ำมาให้นั่นนอน แล้วเราค่อยมาเล่าให้
คนอื่นฟัง” ชูใจก็เห็นด้วย

ปิตินั่งขมวดคิ้วนึกอยู่นานว่ายายเคยเล่านิทานเรื่องอะไร
ให้ฟังบ้าง ก็นึกไม่ออก จนปัญญา หันไปมองดูคนอื่น ๆ ก็เห็น
นั่งอึ้งกันไปหมด เขาจึงพูดกับวีระว่า

“ขอโทษเถอะวีระ ฉันนึกนิทานไม่ออกจริง ๆ ขอเป็น
หนี้เอาไว้ก่อน คราวหน้าฉันจะเป็นคนเล่านิทานเอง”

แบบฝึก

๑. เปรียบเทียบเสียงคำในอักษรกลาง อักษรสูง
และอักษรต่ำ

ฝึกผันและสังเกต

คำเสียงยาว	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
อักษรกลาง	จอ	จ่อ	จ้อ	จื่อ	จื่อ
อักษรสูง	-	ถ่อ	ถ้อ	-	ถอ
อักษรต่ำ	พอ	-	พ้อ	พื่อ	-
คำเสียงสั้น					
อักษรกลาง	-	จะ	จ๊ะ	จ๊ะ	-
อักษรสูง	-	ขะ	-	-	-
อักษรต่ำ	-	-	คะ	คะ	-

๒. ศ ษ ส ฐ ท สะกด อ่านเหมือน ด สะกด

ฝึกอ่านและจำ

ตั้งใจอาราธนา

เจ้าอาวาสในวัด

รัศมีแสงส่อง

ต้องอาพาธเจ็บป่วย

ช่วยให้พ้นเภทภัย

ลูปไล่สัมผัส

อสรพิษกัดตาย

เรื่องกลุ้มกลายอาเพศ

ทุเรศไม่น่าดู

สู้คนทรยศ

อภัยศอภัย

ชั่วร้ายอุบาทว์

อาสนะไว้นั่ง	ระวังประสาทเสีย
โลहितจากแผล	แก้โจทยปัญหา
ปราโมทย์ยินดี	มีสุริยคราสกลางวัน
จันทร์คราสกลางคืน	

๓. คำที่ประสมสระเสียงสั้นและเสียงยาว มีความหมายต่างกัน

ฝึกอ่านและสังเกต

แม่น้ำหลยสายไหลมารวมกันที่ปากน้ำ

ทหาร ตำรวจมีหน้าที่ป้องกันบ้านเมืองให้พ้นภัยทั้งภายใน
และภายนอก

เขายังไม่ได้ซื้อยางลบมาให้น้องเลย

ลมพัดแรงจนผ้าที่พาดไว้ปลิวไป

เข็มขัดของฉันขาดไปนานแล้ว

ผู้คนปาวร้องหาหมอมารักษาปิดเปาโรคที่ระบาดในเมือง

เขาไถ่ถอนความผิดด้วยการถ่าน้ำเสียทิ้ง แล้วล้างที่เก็บ
น้ำจนสะอาด

๔. คำบางคำมีความหมายหลายอย่าง

ฝึกอ่านและสังเกต

ฉันเอาเสื้อไปคืนเพื่อนเมื่อคืนนี้

ฉันไม่มีตะปูตอกไม้ให้ติดกันจึงต้องใช้ตอกมัด

ฉันหาเชือกหลายเส้นมาต่อกันให้ยาว ๒๐ วาหรือ ๑ เส้น
คัดท้ายเรือยากยิ่งกว่าคัดลายมือ

มีคนมาหาแม่ แม่จึงให้ฉันคอยคนหม้อข้าว

เรือข้าวลำใหญ่ ต้องใช้ลำไม้ไผ่มาทำถ่อ ถ่อเรือเข้าไป
ในลำคลอง

พอดำนาเสร็จ ตัวเปื้อนโคลน ต้องลงไปดำน้ำล้างโคลน
บนหัวออก

เขานั่งบนกระทงเรือแล้วเอากระทงลอยน้ำ

ฉันตกใจจนทำปลาที่ตกได้ตกลงในน้ำ

เขาทำงานตั้งแต่หนุ่มจนแก่ แต่ก็ยังยากจนอยู่จนกระทั่ง
บัดนี้

ผมไม่ได้สระผมหลายวันแล้ว

๕. คำที่เป็นสำนวนมีความหมายมากกว่าตัวอักษร ที่มองเห็น

อ่านและสังเกต

ต่อว่า ไม่ใช่หมายความว่า คำ “ต่อ” และ “ว่า”
 มารวมกัน แต่หมายถึงการพูดด้วยความไม่พอใจ
 แข่งขัน ไม่ใช่แข่งกับใคร แต่เป็นการแข่งความสามารถ
 เทียบเคียงกัน
 เหลือเชื่อ ไม่ใช่เหลือจากการเชื่อของ แต่เป็นการไม่
 น่าเชื่อ
 ออกตัว ไม่ใช่ออกมาเป็นตัว แต่เป็นการแก้ไขข้อ
 บกพร่องให้พ้นตัว

๖. ประโยคบอกเล่าและประโยคปฏิเสธ

การเรียบเรียงประโยคเป็นเรื่องราว จะมี
 ทั้งประโยคบอกเล่าและประโยคปฏิเสธ

อ่านและสังเกต

พอลดาเหลวกลับมาถึงบ้าน จึงให้ภรรยาเอาเรือไปคืน
 เพื่อน เพื่อนดาเหลวมาสำรวจดูเรือ สัมผัสดูรูปคล้ำดู แล้วก็
 ว่าไม่ใช่เรือของตนเพราะยาวกว่าเดิมตั้งสองศอก จึงต่อว่า
 ต่อขานอย่างรุนแรง หาวว่าดาเหลวเหมือนนอสรพิษ ไม่มี
 สัจจะ ให้ขอยืมเรือไปกลับทรยศเอาลำอื่นมาเปลี่ยน จึง
 ไม่ยอมรับเรือคืน

บทที่ ๒๒

เพลงพวงมาลัย

ทุกปีพอจวนจะถึงวันที่ ๕ ธันวาคม พวกนักเรียนก็พากัน
ตื่นเต้นดีใจ เพราะเป็นวันชาติ และวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คณะกรรมการจัดงานขอให้
ผู้แทนห้องเรียนชั้นต่าง ๆ ไปร่วมประชุมจัดงาน ปีนี้ได้รับ
มอบหมายให้เป็นผู้แทนไปร่วมประชุม เพื่อนชั้นอื่น ๆ ที่ไป

ร่วมประชุมด้วยกันเคยได้บันทึกตีพิมพ์ว่าปิติเป็นคนเรียนหนังสือเก่ง และมีอุปนิสัยกล้าหาญ เกลี้ยวงมาดี ก็รู้สึกชอบปิติ ต่างพูดจาสัพยอกหยอกล้ออย่างสนิทสนม

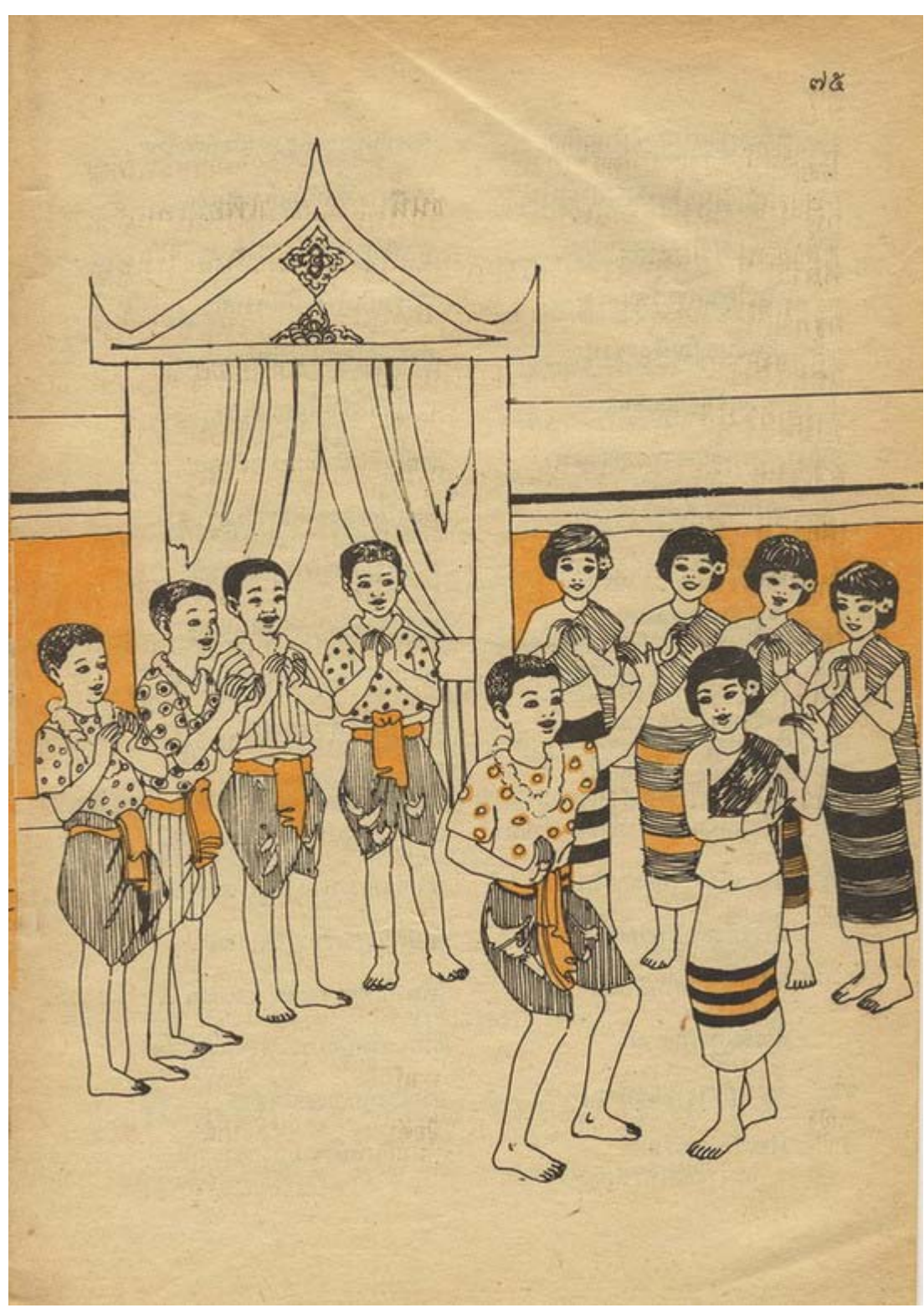
พอปิตีกลับจากประชุม เขาแจ้งให้เพื่อน ๆ ในห้องเรียนทราบว่า ที่ประชุมตกลงจัดงานหลายอย่าง คือ จัดนิทรรศการร่วมกันเกี่ยวกับชาติ และพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีการประกวดข้อเขียนทั้งประเภทร้อยแก้วและร้อยกรอง เขียนเป็นเรียงความ คำขวัญและบทถวายพระพรบนเวทีที่มีการแสดงของนักเรียนทุกห้องด้วย เพื่อนทุกคนต่างช่วยกันคิดว่าจะแสดงอะไรดี มานีปรารภว่าอยากแสดงการเล่นที่ให้เพื่อน ๆ ทุกคนร่วมแสดงด้วยกัน สมคิดค้านว่า ถ้าขึ้นไปแสดงบนเวทีทุกคนก็แน่นเกินไป ไม่น่าดู ควรเลือกการเล่นที่ใช้ผู้แสดงไม่เกินยี่สิบคน พวกนักเรียนจึงนั่งปรึกษารื้อกันว่า จะแสดงอะไรดี

ชูใจเสนอความเห็นว่าการแสดงรำเพลงพวงมาลัย เพราะแสดงกันได้หลายคน ช่วยกันแต่งเนื้อร้องให้ดี และคัดเลือกผู้เล่นชายหญิงข้างละห้าคนก็พอ ทุกคนพอใจข้อเสนอของชูใจ และมอบให้ดวงแก้ว มานี และปิติ ไปช่วยกันแต่งบทเพลง ชูใจสมคิดและเพื่อนอีก ๓-๔ คน แต่งคำขวัญ เพื่อนอีกกลุ่มหนึ่งช่วยกันเขียนเรียงความ ส่งเข้าประกวดในนามของห้อง

โดยเขียนเรื่องตามที่ดวงแก้วปรารภว่า อยากให้รัฐบาลออกเหรียญ
 ษาปณ์เป็นที่ระลึกในวันสำคัญเช่นนี้ทุกปี พวกเพื่อนเห็นด้วย
 หลายคน เมื่อตกลงกันได้เรียบร้อยแล้ว หัวหน้าชั้นจึงไปเชิญ
 ครูกมลมา แล้วเรียนชี้แจงข้อตกลงให้ฟัง ครูกมลเห็นชอบด้วย
 และชมเชยว่านักเรียนรู้จักวางแผนงาน และมีความสามัคคี
 ร่วมมือร่วมใจกันดี การงานก็จะต้องสำเร็จลุล่วง อุปมาเหมือน
 ลงเรือลำเดียวกัน ถ้าทุกคนช่วยกันพายช่วยกันแจวไปทิศทาง
 เดียวกัน เรือก็จะถึงที่หมายโดยสวัสดิภาพ ประเทศชาติก็เช่นกัน
 ถ้าคนในชาติสามัคคีกัน เสียสละประโยชน์ส่วนตนไม่ละโมภ
 โลกมาก บ้านเมืองจะต้องอยู่รอดปลอดภัย มีเสรีภาพและ
 อิศรภาพเช่นนี้ตลอดไป

มานี้ ดวงแก้ว และปิติช่วยกันแต่งเพลงพวงมาลัยเสร็จ
 แล้ว ครูกมลช่วยแก้ไขให้ไพเราะสละสลวยยิ่งขึ้นดังนี้

ชาย	เออระเหยลอยมา	ประนมมือวันทาขึ้นเหนือเกศ
	เคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์	ที่สถิตอยู่ทั่วชาติ
	พวกเราจะร่ำเจลง	ช่วยกันเอื้อนเอ่ยสุนทรวาที
	ขอเจ้าเอยสารภี	เราเป็นคนดีเพราะอนุภาพไฉย
หญิง	เออระเหยลอยเวียน	มือต่างรูปเทียนบุปผามาลัย
	พวกเราล้วนเป็นคนดี	เพราะว่าเรามีสิ่งยึดเหนี่ยวใจ

	คือความรักชาติบ้านเมือง	ช่วยกันประเทืองสามัคคีทั่วไทย
	เจ้าช่อพุดจิบเรารับเรียนไป	พัฒนาชาติให้มั่นคงเกิดเอย
ชาย	เอื้อระเหยลอยลม	ลูกขอกราบทักเคารพบูชา
	ไหว้คุณพระรัตนตรัย	อบรมบ่มใจมั่นในศาสนา
	ยึดมั่นอยู่ในศีลธรรม	ความดีน้อมนำอยู่ทุกเวลา
	พวงเจ้าเอี่ยมมะลิลา	เราได้ชื่อว่าเป็นคนดีเอย
หญิง	เอื้อระเหยลอยละลื้อ	ยกมือสืบนั้วขึ้นถวายบังคม
	องค์พระกษัตริราช	มีขวัญของชาติชาวไทยชื่นชม
	ทรงเป็นแบบอย่างความดี	บำเพ็ญกรณียาชาดรีนรมย์
	ช่อเจ้าเอี่ยมเทพนม	พวกเรานิยมทำตามท่านเอย
ชาย	เอื้อระเหยลอยละล่อง	พนมมือทั้งสองกราบชนกชนนี
	พระคุณปู่ย่าตายาย	เราสืบเชื้อสายบุญพการี
	ท่านรักและเลี้ยงดูเรา	อบรมขัดเกลาไม่เคยหน่ายหนี
	เจ้าช่อพะยอมเราพร้อมความดี	เพราะท่านปรานีเมตตาเราเอย
หญิง	เอื้อระเหยลอยไป	พวกเรากราบไหว้ครูบาอาจารย์
	ตั้งใจสั่งสอนพวกเรา	พันความโง่เขลารู้วิชาการ
	ให้ความรู้อีกทั้งฝึกฝน	ให้พากเพียรจนเจนจบแตกฉาน
	ช่อเจ้าเอี่ยมพุดตาน	ท่านแสนเบิกบานเพราะเราดีเอย
ชาย	เอื้อระเหยลอยวน	พวกเราทุกคนขอให้สัญญา
	ว่าจะรักษาความดี	ให้สมกับที่บ้านเมืองปรารถนา

จะตั้งใจยันหมั่นเพียร	ศึกษาเล่าเรียนทำดีทุกครา
พวงเจ้าเอ๋ยกระดั่งงา	เด็กไทยถ้วนหน้าเป็นคนดีเอย
หญิง เอ้อระเหยลอยร้อน	เอื้อนเอ่ยคำกลอนสุนทราวาทิ
เฉลยอนุภาพสร้างสรรค์	ให้เด็กไทยตั้งมั่นอยู่ในความดี
ได้ทั้งแบบอย่างและคำสั่งสอน	เป็นข้อสั่งวรไปชั่วชีวิ
เจ้าช้ออัญชันหมั่นกตเวที	ทุกทีพาราตรีเจริญยิ่งเอย

ถึงตอนฝึกซ้อมฟ้อนรำ ครูกลมทำท่าผู้หญิงไม่สวย
ทำท่าทางเก้ ๆ กัง ๆ จึงให้มานี้ไปขอความกรุณาครูไพลินช่วย
ฝึกซ้อมให้ ครูไพลินนัดจะไปฝึกให้ในวันเสาร์และอาทิตย์ที่บ้าน
ของมานี้ มานี้จึงบอกเพื่อนตามที่ครูไพลินนัดหมาย

ชูใจกับปิติและเพื่อน ๆ ก็เร่งเขียนคำขวัญและเรียง
ความ ทุกคนมั่นใจว่า งานที่ห้องของเขาส่งเข้าประกวด คง
จะได้รับรางวัลใดรางวัลหนึ่งแน่นอน

แบบฝึก

๑. ฝึกอ่านและจำคำที่สะกดด้วย พ ฟ ป ภ

อิสระเสรีภาพ

สัพยอกหยอกเย้า

เขากล่าวปรารภพบกษاپณเงินตราบุปผาดอกไม้ปลดกัณฑ์สวัสดิภาพกราบบุพการีมีอิสรภาพอานุภาพยิ่งใหญ่ใช้อุปมาเปรียบเทียบ

๒. เราอาจรวมคำ ๒ คำ ขึ้นเป็นคำใหม่ได้ และ
คำใหม่นี้บางคำจะมีความหมายเหมือนคำเดิม
และบางคำจะมีความหมายเปลี่ยนไปบ้าง แต่
ยังคงคล้ายความหมายของคำเดิม

อ่านและสังเกต

คำที่มีความหมายเหมือนคำเดิม

ล่อง (ผ่านพ้นไป)

ลู่ (ล่อง)

เอื่อน (พูด)

เอ่ย (เริ่มพูด)

โง่ (เขลา ไม่ฉลาด)

เขลา (โง่)

แบบ (ตัวอย่าง)

อย่าง (แบบ)

รวมเป็นคำว่า ลุล่วง (ผ่านพ้นไป)" เอื่อนเอ่ย (พูด)" โง่เขลา (ไม่ฉลาด)" แบบอย่าง (ตัวอย่าง)

สร้าง (ทำ) } รวมเป็นคำว่า สร้างสรรค์ (ทำ
 สรรค์ (สร้าง) } สร้าง)

คำใหม่ที่มีความหมายเปลี่ยนไป แต่ยังคล้ายความหมาย
 ของคำเดิม

มอบ (ให้) } รวมเป็นคำว่า มอบหมาย (กำหนด
 หมาย (กำหนด) } ให้ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง)

ออม (เก็บ) } รวมเป็นคำว่า ออมสิน (เก็บเงิน
 สิน (ทรัพย์) } ที่ละเล็กละน้อย)

กลบ (ปิด) } รวมเป็นคำว่า กลบเกลื่อน (ทำให้
 เกลื่อน(ทำให้หมดไป) } เรืองหายไป)

ขอ (พูดให้เขาให้สิ่งที่
 ต้องการ) } รวมเป็นคำว่า ขอร้อง (ขอให้ช่วย
 ร้อง (เปล่งเสียงดัง) } เหลือ)

๓. การเขียนคำขวัญ เพื่อชักชวนให้ทำอย่างหนึ่ง
 อย่างไม่เป็นคติเตือนใจหรือสั่งสอน มักจะใช้
 ข้อความสั้น ๆ และให้มีเสียงคล้องจองกันเพื่อ
 ให้จดจำได้ง่าย

อ่านและสังเกต

“อากาศเป็นพิษ ชีวิตจะสั้น”

“เด็กดีเป็นศรีแก่ชาติ เด็กฉลาดชาติเจริญ”

“ยาเสพติดเป็นภัยต่อชีวิต เป็นพิษต่อสังคม”

“บ้านเมืองจะพินาศ ถ้าเยาวชนของชาติติดยาเสพติด”

๔. การเขียนแสดงความรู้สึกนึกคิดที่เป็นเหตุเป็นผล
เกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ข้อความชนิดนี้มักจะมี
คำว่า เพราะ เพราะฉะนั้น อยู่ด้วย

อ่านและสังเกต

“เพราะปิติรักและเมตตาสัตว์นั่นเอง เจ้าของม้าจึง
ลดราคาให้เป็นพิเศษ” เกษตรอำเภอดูคิดในใจ

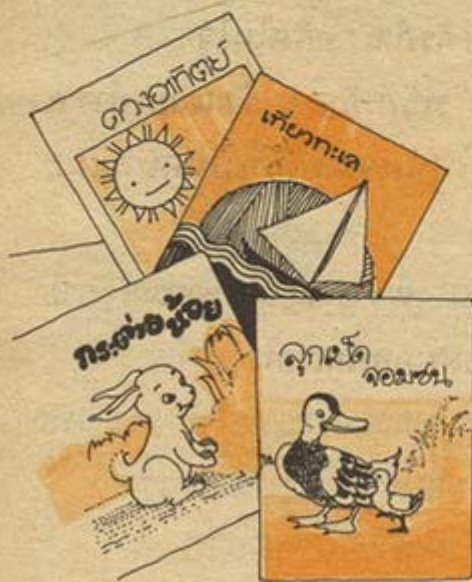
แม่ของมานะรู้สึกว่ “พวกเด็ก ๆ รักและเคารพ
เกษตรอำเภอมมาก ซึ่งก็คงเป็นเพราะเขาเป็นคนดีและ
รักเด็ก ๆ”

“พวกเงาะคงอายุไม่ยืน เพราะฉะนั้น คนึงจึงตาย
ตั้งแต่อายุน้อยอยู่” ครูกลมบอกนักเรียน

ห้องสมุดโรงเรียน

กลางวันวันศุกร์ พอรับประทานอาหารกลางวันเสร็จแล้ว พวกนักเรียนมักจะชวนกันไปขอยืมหนังสือที่ห้องสมุด เพื่อไปอ่านในวันเสาร์และอาทิตย์ ขณะนี้ห้องสมุดของโรงเรียนมีหนังสือครบบริบูรณ์ทุกประเภท ครูทำหน้าที่บรรณารักษ์เป็นคนอารมณ์ดี ช่วยแนะนำหนังสือต่าง ๆ ให้และจำได้แม่นยำว่า เด็กกลุ่มไหนชอบหนังสือประเภทใด บางกลุ่มชอบเรื่องเครื่องยนต์กลไก

บางกลุ่มชอบนิทานที่มีนางฟ้าหรือเทพธิดา บางกลุ่มชอบเรื่องฝึกสมองทดลองเขาวน แต่ส่วนใหญ่ก็ชอบอ่านหนังสือการ์ตูน ไม่ว่าจะเป็นหนังสือประเภทใด ย่อมมีอันส่งผลให้ผู้อ่านมีความรู้มากขึ้น แต่เด็กนักเรียนยังเป็นผู้เยาว์ ครู

ทำหน้าที่บรรณารักษ์จึงเลือกหนังสือเข้าห้องสมุดอย่างพิถีพิถัน
 เพราะหนังสือบางเล่มก็เข้าทำนอง “คุณอนันต์โทษมหันต์”
 ต้องคอยระวังไม่ให้เป็นดาบสองคมมาทำลายนักเรียน ครูทำ
 หน้าที่บรรณารักษ์เป็นคนช่างสังเกต รู้ว่าเด็กคนไหนอ่าน
 หนังสืออย่างลวก ๆ คนไหนอ่านอย่างพิถีพิถันเพราะเห็น จนนอก
 ภาควิชาการณได้ว่าเด็กคนไหนจะมีชีวิตรุ่งโรจน์ต่อไปภายหน้า

ครูใจเลือกได้หนังสือนิทานเล่มหนึ่งชื่อกระต่ายน้อย เห็น
 เล่มไม้โตนักและมีรูปภาพสีสดสวยงามดู จึงนั่งอ่านในใจดังนี้

ป่าดงพงไพรใหญ่กว้าง	รกร้างลำสัตว์อาศัย
กลางพงดงละเมาะเหมาะใจ	ฝูงกระต่ายน้อยใหญ่สำราญ
แม่กระต่ายกายขาวราวปุยฝ้าย	มีลูกชายชาญฉลาดอาจหาญ
อยากเที่ยวป่าใหญ่มานาน	วอนขานมารดาทุกวัน
แม้ว่ายังเด็กเล็กนัก	มิรู้จักป่าใหญ่ไพรสันต์
กลางเถื่อนเกลื่อนสัตว์หลากหลายพันธุ์	ลูกยาจะพรันหวั่นใจ
กระต่ายน้อยวิงวอนอ่อนหวาน	จนมารดาอ่อนผ่อนให้
แต่งตัวลูกน้อยกลอยใจ	ป่าใหญ่เจ้าไม่เคยทาง
แม่เดินนำหน้าพาบุตร	ห้วงสุดสายใจมิให้ห่าง
กระต่ายน้อยเพลิดเพลिनเดินทาง	จากละเมาะเหยาอย่างกลางพงา
ป่าสูงฝูงสัตว์น้อยใหญ่	ตื่นตาตื่นใจหนักหนา
ไม้ดอกออกดอกดาดดาษดา	ผีเสื้อบินมาบินไป

ชมนกชมไม้ชมสัตว์
 ไม่เห็นเรียกหาเท่าไร
 กระต่ายน้อยค่อยควมคุมสติ
 เดินคุ่มสุมเที่ยวเปลี่ยวเอกา
 บัดดลได้ยินเสียงครวญ
 กระต่ายน้อยตื่นตระหนกตกใจ
 แลเห็นราชสีห์ติดบ่วง
 รอบกายสัตว์หลายล้อมดูกัน
 สนทน่ให้เลห์ไฉนจึงไต่ถาม
 สัตว์มองร้องตอบวาจา
 กระต่ายว่าถ้าแม่นสิ่งนี้
 จะยอมอภัยให้คลาย
 ส้าสัตว์ต่างพร้อมยอมตาม
 แม้ท่านรอดชีวีไซ้ไร
 ราชสีห์ดีใจให้สัญญา
 กระต่ายน้อยก็ดบ่วงขาดพลัน
 ต่างจับระบ้าร่าร้อง
 ป่านี่สิ้นทุกข์สุขสราญ
 แม้กระต่ายรู้ความตามมา
 กรุณาปราณีดีไม่เบา

จนพลัดกับแม่แลไหน
 ตกใจแทบสิ้นชีวา
 ดำริทางกลับคูลา
 เข้าป่าลึกแสนแดนไกล
 โหยหวนล้นป่าหวาดไหว
 ดับกลัวผินใจไปพลัน
 พรานลวงบ่วงรัดกระสัน
 ยืมเยาะเย้ยหยันล้นพนา
 เยาะหยามไยไฟไยหนา
 ราชสีห์อาธรรมควรตาย
 เลิกย่ำยีสัตว์ทั้งหลาย
 บ่วงบาตรัดกายหรือไร
 กระต่ายจึงถามสิ่งใหญ่
 จะกลับตัวหรือไม่อย่างไรกัน
 เราจักรักษาสัตย์มั่น
 ผูกสัตว์พากันสาธุการ
 แะช้องชมเชยเอ๋ยนาน
 อันทพาลสูญสิ้นถิ่นเรา
 ลูกเอ๋ยช่างกล้าจริงหนาเจ้า
 ฝึกเอาไว้เถิดประเสริฐเอย

พอชูใจอ่านจบ มานีก็ถือหนังสือเล่มหนึ่ง หน้าปกเป็นภาพโลหะแกะเป็นรูปหงส์สีทองเข้ามาหาชูใจ มานีเหลือบเห็นหนังสือที่ชูใจถืออยู่ จึงกระซิบถามว่า “สนุกไหมจะ” ชูใจพยักหน้าพลางกระซิบตอบว่า “สนุกจะ เป็นเรื่องของลูกกระต่ายช่วยให้ราชสีห์ชั่วช้าสามานย์กลับตัวประพฤติดี แล้วก็สันติด้วย อ่านเดียวเดียวก็จบ เธอได้หนังสืออะไรมา” มานีชูหนังสือให้ดู แล้วกระซิบว่า “พิพิธภัณฑ์นกจะมีรูปนกเกือบทุกเผ่าพันธุ์และมีคำอธิบายสั้น ๆ น่าสนใจดี ฉันเลยขอยืมไปอ่านที่บ้าน เธอรีบไปหาหนังสือที่จะขอยืมสิ ฉันจะนั่งอ่านเรื่องกระต่ายน้อยรออยู่ที่นี้” ชูใจส่งหนังสือให้มานี แล้วรีบลุกไปหาหนังสือ เขาเห็นหนังสือรายปักษ์เล่มหนึ่งปกเป็นรูปพระปรางค์หลายองค์สอดสีสลัสดงงามมากชื่อ “กิตติศัพท์ไทย” ชูใจสนใจจึงขอยืมจากครูทำหน้าที่บรรณารักษ์ เขาเหลือบมองหน้าปัดนาฬิกาเห็นเข็มบอกเวลาจวนจะเข้าเรียนแล้ว จึงรีบชวนมานีกลับเข้าห้องเรียน

“เธออ่านเรื่องกระต่ายน้อยจบหรือเปล่า” ชูใจถาม มานีพยักหน้า “สันติเดียว สนุกดีนะ ฉันเคยอ่านนิทานอีสป เรื่องราชสีห์กับหนู หนูช่วยกัดบ่วงให้ราชสีห์ แต่เรื่องนี้กระต่ายกัดบ่วงให้ราชสีห์ แปลกดี เจ้ากระต่ายน้อยมีน้ำใจเมตตาการุณย์ดีนะเธอนะ”

ชู่ใจพยักหน้ารับ พอดี
จันทรเดินกะโผลกกะเผลก
มาหาพลางต่อว่า “ฉันตาม
หาเธอเสียเหงื่อโซมเลย”
แล้วเขาส่งถุงกระดาษให้
มานี้กับชู่ใจคนละถุง “ฉัน
เก็บมะขามป้อมมาฝากเธอ
รสของมันอมเปรี้ยวอมฝาด
แต่เวลาดื่มแล้วหวาน

ในคอ อร่อยดี” มานี้กับชู่ใจรับถุงมะขามป้อมพร้อมกับขอบใจ
จันทร จันทรพูดต่อไปว่า “วันหลังฉันจะสอยมะขามเทศมา
ฝากเธออีก ที่ข้างบ้านของฉันมีอยู่หลายต้น” มานี้กับชู่ใจรู้สึก
ตื่นตื้นใจจนพูดไม่ออก ได้แต่กล่าวขอบใจจันทร

แบบฝึก

๑. สังเกตคำที่มีตัวสะกด และตัวการันต์เหมือนกัน
- นต์ การันต์ มหันต์ อนันต์ สุขสันต์ นิมนต์ รถยนต์
สวดมนต์

- รัตน์ บริบูรณ์ เหตุการณ์ สหกรณ์ สมบูรณ์ ปราบกฏการณ์
- ณฑท์ ไพโรจน์ พิศัยพันธ์ ทัศน์
- งค์ พระปรางค์ พระองค์ ประสงค์ ไตรรงค์ สดางค์
- ักษ์ ปักษิ ยักษ์ อารักษ์ ประจักษ์ บรรณารักษ์

๒. ฝึกอ่านคำผันอักษรต่ำ

คนขับเรือลำที่ลำหน้าเรือลำอื่นเป็นคนแข็งแรงลำสัน
 ตอนรุ่งเช้า เขารับโผล่หน้าต่างมองหารุ่งบนท้องฟ้า ทั้ง ๆ
 ที่ผมยังรุ่งอยู่
 เขาร้องยี้เมื่อพวกเพื่อนโกรธทำท่าจะย่ำเขาให้ย่อยยับ
 เมื่อตอนยี้สิบเอ็ดนาฬิกา
 คนที่มาแอบดูคนที่องมานที่นอนอยู่หลังม่านถูกต่อว่าจน
 หน้าม่านกลับไป

๓. ฝึกอ่านคำคล้องจอง

อยู่ในชอย	สอยกระโปรง	ซ่อมโรงรถ
กดส้มไก่อ	รสไม่ฝาด	ดูปราดเปรียว
ข้าวเหนียวดำ	ท่าเกลียวเชือก	เลือกซื้อกลอย

คอยจนเบื่อ เหงื่อโซมกาย หมายถึง
มีแต่อาธรรม เผ่าพันธุ์พี่น้อง ต้องใช้เขว่นปัญญา

๔. อ่านและจำคำพังเพย คติพจน์

“คุณอนันต์โทษมหันต์” หมายถึง มีคุณประโยชน์มาก
และก็มีโทษมาก เช่น ยารักษาโรค ต้องกินแต่พอเหมาะ
พอดี จึงจะรักษาโรคให้หายได้ แต่ถ้ากินมากเกินไปก็ทำให้
ตายได้เหมือนกัน

“ดาบสองคม” หมายถึง เป็นไปในทางดีก็ได้ทางร้ายก็ได้
เช่น การแข่งกีฬา ถ้าทำถูกต้องก็จะเกิดประโยชน์หลาย
อย่าง เป็นต้นว่า ทำให้มีเพื่อนฝูงมาก ทำให้สามัคคีกัน
แต่ถ้าทำไม่ถูกต้องก็ทำให้เกิดการทะเลาะกัน เป็นศัตรูกัน

“สามัคคีคือพลัง” หมายถึง ความสามัคคีย่อมเป็นกำลัง
ให้กิจการทุกอย่างสำเร็จด้วยดี

๕. คำบางคำมีความหมายหลายอย่าง

ฝึกอ่านและจำ

กลับ กลับตัว กลับใจ หันกลับ

เขากลับตัวกลับใจไม่หันกลับไปเล่นการพนันอีกเลย

จัก จัก จักตอก จักสาน รู้จัก

พ่อจ๊กต้องไปหาคนจ๊กตอกจ๊กสานที่รู้จักกันตอนเย็น
วันนี้

ปก ปกปิด ปกหนังสือ ปกป้อง

พ่อจะตีเขาที่ปกปิดไม่บอกให้รู้ว่า ทำปกหนังสือ
ขาด แต่แม่ปกป้องเขาไว้

ละ ละเว้น คนละ ละ

เขาละเว้นจากความชั่วจนเป็นคนละคนกับแต่ก่อน
แล้วละ

๖. คำบางคำถ้าเปลี่ยนที่กัน ความหมายจะเปลี่ยนไป อ่านและสังเกต

เขาดีใจที่พ่อใจดีอนุญาตให้เขาไปเที่ยว

เขาหน้าเสียเมื่อนึกได้ว่าเขาพูดให้เพื่อนเสียหน้า

แม่ใจหายที่เห็นลูกหายใจไม่ออก ต้องรีบพาไปหาหมอ

ครูเตือนว่าเวลาไปเที่ยวน้ำตกระวังจะตกน้ำ

๗. สังเกตการผันอักษรสูง อักษรกลาง และอักษร ต่ำ เพื่อให้รู้ระดับเสียงวรรณยุกต์ ควรถือคำ ที่เป็นอักษรกลางหรือตัว อ เป็นหลัก ถ้าคำใด

มีเสียงตรงกับเสียงวรรณยุกต์นั้น ๆ อยู่แล้ว
ก็ไม่ต้องใส่วรรณยุกต์

	แม่ ก กา	มีตัวสะกด
เสียงสามัญ	อา	อาจ อาน อาม อาย อาว
	มา นา	คาง นาน งาม ตาย ลาว
เสียงเอก	อ่า	อ่าง อ่าน อ้าม อ้าย อ้าว
	ข่า ออย่า	ส่าง ผ่าน ห้าม ฝ่าย ข้าว
เสียงโท	อ๊า	อ๊าंग อ๊าาน อ๊าัม อ๊าัย อ๊า้ว
	ฝ้าน่า หน้า	ช่าง น่าน ห้าม ค่าย ข้าว
เสียงตรี	อ้าย	อ้ายัง อัยาน อัยัม อัยัย อัยิ้ว
	ค้ำ ม้า ฟ้า	ค้าง รำน ม้าม ย้าย น้าว
เสียงจัตวา	อ้าย	อ้ายัง อัยาน อัยัม อัยัย อัยิ้ว
	ฝาหนา ขา	ฝ้าง ขาน หนาม ขวย หนาว

รูปวรรณยุกต์ที่ใส่บนคำที่เป็นอักษรต่ำ จะทำให้คำมีเสียง
ไม่ตรงกับรูปวรรณยุกต์ ฉะนั้นจึงควรระวังในการอ่าน
และการเขียน

ไม้สารพัดประโยชน์

ครูกมลพานักเรียนไปชมนิทรรศการอุตสาหกรรมใน
ครอบครัว ซึ่งจัดแสดงอยู่ในบริเวณที่ว่าการอำเภอ ก่อนไป
ครูกมลกำหนดหัวข้อให้นักเรียนไปศึกษาเป็นกลุ่ม ๆ มานี้ ปิติ
ชูใจ ดวงแก้ว และสมคิด อยู่กลุ่มเดียวกัน ครูกำหนดให้ศึกษา
เรื่องหัตถกรรมจักสานด้วยไม้ไผ่ และช่วยกันจดจำการประดิษฐ์
เครื่องใช้หรือเครื่องประดับที่ทำด้วยไม้ไผ่ แล้วมาช่วยกันทำ
หนึ่งชิ้นประกอบการรายงานหน้าชั้น บางกลุ่มให้ศึกษางาน
หัตถกรรมอื่น ๆ มีหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา ผลิตภัณฑ์ที่ทำ
จากต้นกก ใบลาน หวาย ผลิตภัณฑ์ไม้แกะสลัก ผลิตภัณฑ์
เครื่องถักทอ ไม้กวาดดอกหญ้า เป็นต้น เมื่อไปถึงบริเวณ
งาน นักเรียนเห็นแผ่นกระดาษสีสวย ๆ เขียนคำขวัญติดไว้
ตามต้นเสาและแผงกัน เป็นข้อความที่น่าสนใจมาก เช่น
“หัตถกรรมนำไทยให้ไพบูลย์” “ไทยทำไทยใช้เงินไม่รั่วไหล”
พวกนักเรียนได้รับความรู้และได้เห็นสิ่งของเครื่องใช้
ทำด้วยวัสดุแปลก ๆ มีเจ้าหน้าที่คอยอธิบายวิธีทำและประโยชน์

ใช้สอยให้ฟังทุกอย่าง สมคิดชอบสิ่งที่ประดิษฐ์ด้วยลูกมะพร้าว
และกะลามะพร้าว มันนั่งยิ้มแป้น เห็นฟันซี่เล็ก ๆ เรียงรายเป็น
แถว บางตัวสวมแว่นตา บางตัวสวมหมวกคาบกล้องยา หน้าตา
ตลกดี ปิติชอบเครื่องบินดินเผา มีเครื่องใช้หลายอย่างทำด้วย
กระเบื้องดินเผา เคลือบสีต่าง ๆ เป็นงานน่าสนใจ เขาอยากจะ
ทำเป็นบ้าง จะได้ทำจำหน่ายเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน
มานี้กับชุดใจชอบผลิตภัณฑ์จากต้นกก ดวงแก้วสนใจไม้แกะสลัก
เป็นรูปพระนั่งเทศน์อยู่บนธรรมาสน์ และตัวละครสวมขงู

นั่งอยู่บนบัลลังก์ มีพระขรรค์วางอยู่ข้าง ๆ

มานี่ ชูใจ ปิติ ดวงแก้วและสมคิดเดินมาถึงที่แสดงผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ เจ้าหน้าที่ชี้ให้พวกเด็ก ๆ ดูเครื่องใช้ไม้ไผ่ มี โต๊ะเก้าอี้ ตู้ ตะกร้า ตะแกรง กระชอน ชะลอม และเครื่องใช้อื่น ๆ อีกนานาชนิด ล้วนสวยงามน่าอัศจรรย์ มีทั้งที่ใช้ไม้ไผ่เป็นลำ ๆ และผ่าซีก จักเป็นดอกเพื่อสาน เจ้าหน้าที่แจกเอกสารผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ให้พวกนักเรียนไปศึกษาด้วย ปิติสังเกตเห็นเครื่องประดับบ้านติดฝาผนังสวย ๆ แปลกหลายอย่าง ก็พยายามจดจำไว้ พอหมดเวลาหนึ่งชั่วโมงครูกมลก็พานักเรียนกลับโรงเรียน ก่อนกลับปิติขอไม้ไผ่เหลือจากเจ้าหน้าที่ไปสองปล้อง เขาเลือกปล้องที่ผิวของมันมีสีสวย และเส้นลายสีเขียวบนพื้นสีเหลืองเด่นชัดน่าดู มีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๓ นิ้ว ยาวปล้องละ ๓ คืบ

เมื่อกลับไปถึงโรงเรียน ครูกมลให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายความรู้ที่ได้รับจากการไปชมนิทรรศการ นักเรียนอภิปรายกันหลายเรื่อง รวมทั้งการพิทักษ์รักษาศิลปกรรมของไทย และการอนุรักษ์ธรรมชาติ จากนั้นครูกมลก็มอบหมายงานให้นักเรียนไปช่วยกันเขียนรายงานตามหัวข้อที่กำหนดไว้ และทำตัวอย่างผลิตภัณฑ์นั้นมาประกอบการรายงานด้วยในวันจันทร์หน้า

วันเสาร์และวันอาทิตย์ มานี ชูใจ ปิติ ดวงแก้ว และ
 สมคิด ไปช่วยกันทำงานอยู่ที่บ้านของมานี ต่างปรึกษาหารือ
 กันว่า จะทำผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่เป็นอะไรดี สมคิดอยากทำ
 หลาย ๆ อย่าง แต่ชูใจทักว่าจับปลาสองมือไม่ดี ในที่สุดก็ตกลง
 กันว่าจะทำกำไลมือไม้ไผ่และป้ายคำขวัญ จึงเริ่มต้นทำงาน
 ปิติเลื่อยกระบอกจากไม้ไผ่ออกเป็นแวน ๆ เพื่อทำกำไลและกลีบ
 ดอกไม้ประดับป้ายคำขวัญ คนอื่น ๆ ช่วยกันใช้กระดาษทราย
 ขัดลบเหลี่ยมเบา ๆ เพื่อให้มันกลมกลิ้ง ไม่มีเหลี่ยม พอขัดเสร็จ
 ก็ได้กำไลสวยงาม ด้านนอกของกำไลมีผิวไม้ไผ่สีเขียวน ๆ เหลือง ๆ
 สลับกันน่าดู จากนั้นจึงใช้แลคเกอร์ทำให้เป็นเงางาม เมื่อผึ่งไว้
 จนแห้งก็ใช้สวมนได้ มานี ชูใจ และดวงแก้ว ทำกำไลไว้สวมคน
 ละอัน จากนั้นเด็ก ๆ ก็ช่วยกันทำแผ่นป้ายคำขวัญ มานีให้
 เศษไม้อัดแผ่นหนึ่งขนาดกว้าง ๑ ฟุตครึ่ง ยาว ๒ ฟุต ปิติเลื่อย
 แต่งขอบของมันให้ตรงและเรียบ เอาเชลแล็กผสมแอลกอฮอล์
 ทาแล้วผึ่งไว้ พวกเด็ก ๆ ช่วยกันตัดแวนไม้ไผ่ ใช้ส่วนโค้งที่ตัด
 ออกมาประกบกันเป็นรูปวงรีแคบ ๆ เหมือนกลีบดอกไม้ ใช้กา
 ทาให้มันติดกัน ทำหลาย ๆ อันแล้วย้อมสีแดง สีเหลือง สีชมพู
 และสีเขียว พอแห้งจึงจัดเป็นรูปดอกไม้และใบไม้ ติดประดับ
 ลงบนแผ่นไม้อัด ใช้ไม้ไผ่ตัดเป็นชิ้น ๆ ปะติดปะต่อเป็นตัวหนังสือ
 เขียนคำขวัญว่า “ไม้ไผ่เป็นไม้สารพัดประโยชน์” แล้วเลื่อย

ไม้ไผ่เป็นลูกบาศก์ย่อมสี่สรวางไว้แทนเครื่องหมายอัฒประกาศ
ระหว่างที่พวกเด็กช่วยกันทำงานอย่างขุลงมุน่วนวายนั้น
เจ้าโตก็มาเดินป่วนเปื้อนอยู่ใกล้ ๆ แอบเอาเศษไม้ไผ่ไปทะเล่เล่น
มีอยู่ตอนหนึ่ง มานีเผลอเพราะมัวหมกมุ่นติดกลีบดอกไม้ เจ้าโต
ทำขวิดกาหวก มันเอาเท้าหน้าเขี่ยเล่น กาวจึงติดเท้ามันทำให้
เหนียวหนืด พอเหยียบอะไรเข้าก็ติดเท้าหมด จนมันเดินไม่ได้
ต้องยกขาข้างนั้นชูร่อนไปมา พลังร้องครางหึง ๆ ให้มานีช่วย
เอาออกให้ มานีแสร้งทำไม่แยแส มันจึงคลานเข้าไปทำท่า
อ้อเขาจะชูใจ ชูใจใจอ่อนสงสารเจ้าโต จึงพามันไปล้างเท้าเอา
เศษผงออก แล้วขังมันไว้บนบ้าน เจ้าโตทำตาละห้อย ทำท่า
อาลัยอาวรณ์อยากจะมาเล่นชนอีก

พอประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ เสร็จแล้ว พวกเด็ก ๆ ก็มานั่ง
ล้อมวงอภิปรายกันถึงประโยชน์ของไม้ไผ่ เพื่อจะเขียนรายงาน
ส่งครู ปิติให้เพื่อน ๆ บอกประโยชน์ของไม้ไผ่ที่ละคน รวบรวม
ได้ดังนี้ ทำข้าวหลาม ทำเครื่องใช้ เช่น แจกัน ที่เขี่ยบุหรี่ ที่
รองแก้ว ตะแกรง กระชอน กระบุง กระชู่ กระด้ง กระชัง
กระติบ ทำเครื่องประดับบ้านได้หลายอย่าง ขณะที่นั่งคิดกัน
อยู่นั้นพอได้ยินเสียงกริ่งจักรยานที่ประตูบ้าน เด็ก ๆ หันไปดู
เห็นเกษตรอำเภอสืบจักรยานตรงเข้ามาก็ดีใจมาก ร้องไชโย
แล้ววิ่งไปต้อนรับพร้อมกับยกมือไหว้

เกษตรอำเภอรับไหว
แล้วพูดว่า “อาไปดูปลานิล
ของปิติ ยายบอกว่าปิติมาทำ
งานกับเพื่อน ๆ ที่นี่ เลยตาม
มาดูลูกไก่ของมานะมานี้ด้วย”

“พี่มานะอยู่บนบ้าน
ค่ะ” มานีตอบ “เชิญคุณอา
ขึ้นไปข้างบนสิคะ”

“คุณอาครับ พวก
เรากำลังจะเขียนรายงาน
เรื่องประโยชน์ของไม้ไผ่
นึกเท่าไรก็ไม่ออก อยากจะ
ขอความกรุณาคุณอาช่วย
บอกพวกเราด้วยครับ” ปิติพูดพลางเล่าเรื่องการทำงานให้เกษตร-
อำเภอฟัง ชูใจกับดวงแก้วไปหยิบกำไลกับแผ่นป้ายประดิษฐ์
เขียนคำขวัญมาให้เกษตรอำเภอดู เกษตรอำเภอสวมว่าพวก
เด็ก ๆ มีความคิดดี และร่วมมือร่วมใจกันทำงานดีด้วย แล้ว
เกษตรอำเภอก็บอกประโยชน์ของไม้ไผ่เพิ่มเติมให้ว่า “ไม้ไผ่
เป็นไม้สารพัดประโยชน์จริงเหมือนคำขวัญที่พวกหลานเขียน
ไว้ ใช้ทำบ้าน ทำรั้ว ราน้ำ คันธนู ขาหยั่ง บึงก็ เครื่องมือจับ

ปลาและสัตว์ต่าง ๆ เช่น ไช จัน หน้าไม้ ในสมัยโบราณใช้
กระบอกไม้ไผ่เก็บเอกสารต่าง ๆ และใช้ใส่น้ำแทนกระดิกน้ำ
ได้ด้วย ใช้ทำเครื่องดนตรีก็ได้ เช่น ขลุ่ย แคน ระนาด
หน่อไม้ใช้เป็นอาหารได้ นอกจากนี้ยังใช้ทำยาได้ด้วย ถ้า
หลาน ๆ สนใจ อามีหนังสือเรื่องไผ่ยอดไม้มหัศจรรย์ เขา
เขียนไว้ละเอียดดีมาก บอกชนิดของไผ่และผลิตภัณฑ์ที่ทำได้
จากไม้ไผ่วันหลังอาจจะเอามาให้อ่าน แล้วพวกหลานจะเห็น
ว่าไม้ไผ่มีคุณค่าเพียงใด เราควรปลูกต้นไม้ให้มาก ๆ เพราะ
ต้นไม้ปลูกง่าย เลี้ยงง่าย สวยงามด้วย และยังให้ประโยชน์
ทุกส่วน มันจะช่วยให้พื้นดินที่แห้งแล้งเกือบจะเป็นทะเลทราย
กลายเป็นพื้นดินที่อุดมสมบูรณ์ได้” เด็ก ๆ นั่งฟังด้วยความ
พอใจ พวกเขาได้ประจักษ์แก่ใจแล้วว่า ไม้ไผ่เป็นไม้
สารพัดประโยชน์

แบบฝึก

๑. การเขียนคำที่มีการันต์ให้ถูกต้อง อาจใช้วิธีจำ
ความหมาย หรือทำเป็นคำร้อยกรอง อ่าน
คล้องจองกันก็ได้

ฝึกอ่านและจำ

<u>ธรรมาสัน</u> เป็นที่นั่ง	<u>เทศน์</u> สอนสั่งเราทั้งหลาย
<u>บัลลังก์</u> งามเพริศพราย	<u>กษัตริย์</u> ใช้นั่งเช่นกัน
<u>พระขรรค์</u> ใช้ฟันฆ่า	มีกันมา <u>ดึกดำบรรพ์</u>
<u>พิทักษ์</u> ผลิตภัณฑ์	เราป้องกันสิ่งของเรา

๒. การออกเสียงตัว ร ล และคำควบกล้ำที่มีตัว
ร ล ถ้าออกเสียงผิด ความหมายจะเปลี่ยนไป
ฝึกอ่านและสังเกต

<u>น้ำลด</u> ต้องรดน้ำ	ตก <u>น้ำครำ</u> ต้องคลำดู
<u>เลื่อน</u> ลง <u>ราง</u> ข้าวหมู	บอก <u>คุณครู</u> ไป <u>ครู</u> นา
<u>เลียน</u> แบบเมื่อ <u>เรียน</u> วาด	ใช้แต่ <u>คราด</u> ไม่ <u>คลาด</u> คลา
ทาง <u>ลาด</u> <u>ราด</u> น้ำชา	<u>ปรากฏ</u> ว่ามี <u>ปลากด</u>

๓. ฝึกอ่านและจำคำที่ใช้ รร (ร หัน)

ร สองตัวซ้อนกัน (รร) เรียก ร หัน อ่าน
ออกเสียงเหมือนมีไม้หันอากาศและตัว น สะกด

ฝึกจำตัวสะกด

<u>บรรทัดและอัศจรรย์</u>	<u>แผลนกรรจค์่อยบรรเทา</u>
<u>บรรจุกรรไกรเก่า</u>	<u>เราหรรษาจรรยาดี</u>
<u>บรรจุจับพระขรรค์</u>	<u>มหัศจรรย์บรรลुที่</u>
<u>จัดสรรบรรทุกสี่</u>	<u>บรรยายดีคนสรรเสริญ</u>

ฝึกจำความหมาย

<u>ประหลาดมหัศจรรย์</u>	<u>แผลนกรรจค์พระขรรค์แทง</u>
<u>บรรยายได้ชี้แจง</u>	<u>บรรจุใส่รถบรรทุก</u>
<u>จัดสรรแบ่งกันไป</u>	<u>ใช้กรรไกรตัดผมจุก</u>
<u>หายเหงาบรรเทาทุกข์</u>	<u>ได้ไข่มุกสุขหรรษา</u>
<u>จรรยามรรยาดี</u>	<u>บรรลुที่ตั้งใจมา</u>
<u>อัศจรรย์สรรเสริญว่า</u>	<u>บรรจุหาบรรทัดดี</u>

๔. คำที่ใช้ ร หัน (รร) และมีตัวสะกด ออกเสียงเหมือนมีไม้หันอากาศ และสะกดด้วยพยัญชนะตัวนั้น

ฝึกอ่านและจำ

พระเทศน์บนธรรมาสน์กล่าวประกาศในทางธรรม
ทำชั่วมีเวรกรรม ให้จดจำทำความดี

หากมีอุปสรรค
เสร็จสรรพในวโรกาสนี้

รวมพวกพรรครักศักดิ์ศรี
ร หันมีเสียงหันอากาศ

๕. การเขียนข้อความย่อ ๆ เพื่อใช้ในการอวยพร
แสดงความยินดี หรือเพื่อเป็นคติเตือนใจ เช่น
คำขวัญ คำอวยพร จะใช้คำง่าย ๆ มาเรียบเรียง
เป็นข้อความสั้น ๆ

อ่านและสังเกต

คำขวัญ

“หัตถกรรมนำไทยให้ไพบูลย์”

“ไทยทำ ไทยใช้ เงินไม่รั่วไหล”

“เด็กไทยคือหัวใจของชาติ”

คำอวยพร

“ขอให้เพื่อนอยู่เป็นสุขทุกคน”

“ขอให้เดินทางโดยปลอดภัย”

๖. คำบางคำมีความหมายกว้าง ถ้าจะให้เข้าใจ
เรื่องราวอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ จะต้อง
มีคำมาขยาย

อ่านและสังเกต

ครูพานักเรียนไปชมนิทรรศการ (นิทรรศการอะไร)

ครูพานักเรียนไปชมนิทรรศการ อุตสาหกรรม

(อุตสาหกรรมอะไร)

ครูพานักเรียนไปชมนิทรรศการ อุตสาหกรรม ใน

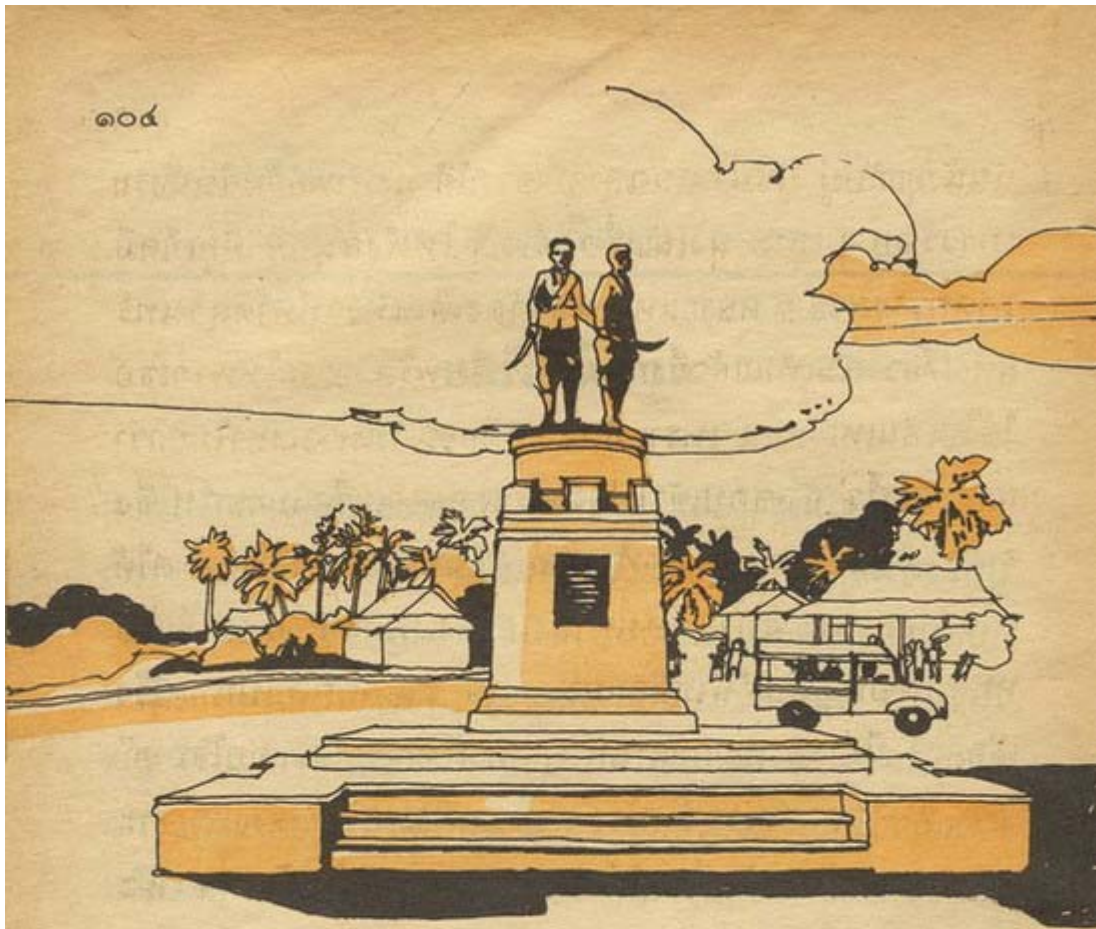
โรงเรียนไปชมโรงงานและนิทรรศการ ครอบครัว

บทที่ ๒๕

ท่องเที่ยวไทย

เมื่อวันเสาร์และวันอาทิตย์ พ่อของสมคิดพาเขาไปเยี่ยมปู่ที่จังหวัดภูเก็ต ลงกับวีระไปดูพันธุ์ไม้ที่จังหวัดเชียงใหม่ เพชรกับแม่ของเขากลับไปเยี่ยมบ้านที่จังหวัดอุบลราชธานี พอถึงวันจันทร์ สมคิดนำเปลือกหอยสวย ๆ หลายชนิดมาฝากเพื่อนทุกคนในชั้น นำพัดไม้จันทร์ ซึ่งมีกลิ่นหอมมาฝาก มานี ชูใจ ดวงแก้ว และนำแผ่นหนังตะลุงมาฝากปิติ วีระและมานะ พอรับประทานอาหารกลางวันเสร็จ สมคิดชวนเพื่อน ๆ ที่สนิทไปนั่งคุยกันที่ได้ต้นประดู่ มานีชวนจันทร์ไปด้วย วีระ มานะ และเพชรก็มาสมทบ วีระมีเครื่องเงินเป็นจอกเล็ก ๆ ส่วนเพชรมีครุเล็ก ๆ มาฝากเพื่อน จันทร์ได้รับของฝากก็ดีใจดีใจ เพราะเขาไม่เคยได้รับของฝากจากใครเลย เพื่อน ๆ ขอให้สมคิด วีระและเพชร เล่าเรื่องที่พวกเขาไปต่างจังหวัดให้ฟัง

สมคิดเริ่มเล่าว่า “ฉันไม่มีเวลาศึกษาสภาพภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ของจังหวัดภูเก็ตมากนัก ฉันคิดว่าสัญลักษณ์ของภูเก็ตน่าจะเป็นอนุสาวรีย์ท้าวเทพสตรีและท้าวศรีสุนทร

ซึ่งเป็นอนุสรณ์แห่งความรักชาติบ้านเมืองของชาวภูเก็ต ฉันไป
ถึงบ้านปู่ตอนเช้าวันเสาร์ เพราะออกเดินทางตั้งแต่บ่ายวันศุกร์
อาการป่วยของปู่ดีขึ้นมาก ที่เคยขาตามมือและเท้าค่อย ๆ ทุเลา
ไปแล้ว ปู่ให้แพทย์รักษาและใช้วิธีทางไสยศาสตร์ช่วยอีกด้วย
หมอบอกว่าท่านทำงานคร่ำเคร่งและหักโหมมาแต่หนุ่ม ที่บ้าน
ของปู่เพิ่งทำบุญบ้านเสร็จใหม่ ๆ ยังมีสายสิญจน์พันอยู่รอบบ้าน

ฉันนั่งคุยกับปู่ ปู่ชมว่าฉันฉลาดมีเชาวน์ดี ลุงพาพ่อกับฉันนั่งรถ
เที่ยวรอบ ๆ เกาะ ลุงเล่าเรื่องต่าง ๆ ให้ฟังสนุกดี ที่ภูเก็ตรมี
หาดทรายสวย ๆ หลายแห่ง แต่ได้ลงเดินเที่ยวที่หาดสุรินทร์
แห่งเดียว ฉันเห็นแล้วถึงกับตะลึงพริ้งเพริด อยากให้พวกเธอ
ได้ไปเห็นเหลือเกิน เพราะมันสวยมากจนฉันพรรณนาไม่ถูกว่า
สวยอย่างไร ฉันชอบเข้าไปดูในโรงงานทำเครื่องมุกของปู่ซึ่ง
ลุงเป็นผู้ดำเนินงานอยู่ เขาทำเป็นอัมพจันทร์ไว้ตั้งสินค้าที่ผลิตได้
เพื่อคัดออกขาย มีทั้งเครื่องใช้และเครื่องประดับสวยงามเต็มไป
หมด ลุงอนุญาตให้ฉันเลือกมาฝากแม่ ฉันเลือกไม่เป็น ลุงจึง
เลือกให้ มีต่างหู เข็มกลัด แหวนและสร้อยคอ แม่ชอบใจมาก”
“เธอน่าจะเอามาฝากฉันบ้าง” ชูใจพูดเปรย ๆ พลังหัวเราะ
สมคิดพูดว่า “เธอยังเด็กอยู่ ไม่ควรสวมเครื่องประดับหรูหราอะไร
ชูใจ” แล้วเพื่อน ๆ ให้เพชรเล่าเรื่องการเดินทางของเขาบ้าง

เพชรเล่าว่าเรื่องของเขาดรنگกันข้ามกับสมคิด เพราะ
จังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่มีทะเล มีแต่ป่าและภูเขา
ความเป็นอยู่ของคนส่วนใหญ่ค่อนข้างจะแร้นแค้นกว่าคนใน
ภาคอื่น ๆ แต่คนอีสานทรหดอดทนมาก บ้านเดิมของเขาเป็น
ตำบลเล็ก ๆ ชื่อตำบลตาตทอง ขณะนี้พวกตา ลุง ป้า และน้ำ
ของเขายังทำนาอยู่ที่นั่น แล้วเพชรก็เล่าถึง พระธาตุเจดีย์องค์
หนึ่งที่ตำบลตาตทองชื่อ “พระธาตุก่องข้าวน้อย” เป็นเจดีย์ที่

มีลักษณะคล้ายกองใส่ข้าว
เหนียว มีตำนานเล่ามาว่า
แม่กับลูกชายคู่หนึ่งมีอาชีพ
ทำนา ลูกชายไปทำนาที่ทุ่ง
ตาดทอง แม่หุงหาข้าวปลา
ตามมีตามเกิดไปส่งลูกทุกวัน
วันหนึ่งแม่ไปส่งข้าวลูกสายไป
เพราะเพิ่งหาอาหารได้ ลูก
หิวจัดเห็นกองข้าวเหนียวที่
แม่ถือไปใบเล็กนิดเดียว ก็
บันดาลโทสะต่อว่าต่อขาน
เมื่อนำอาหารมาให้เขาน้อยไป
ถึงแม่แม่จะบอกว่าเอามา
เท่าเดิม ขอให้กินดูก่อน ถ้า
ไม่พอแม่จะกลับไปหามา
ใหม่ ลูกชายก็ไม่ฟัง คว่าแอก
น้อยไถนาได้ก็ปรี่เข้าตีแม่
จนตาย เมื่อแม่ตายแล้วเขา
จึงกินข้าวแต่กินเท่าไรก็ไม่
หมด เขาสำนึกได้ว่าความหิว

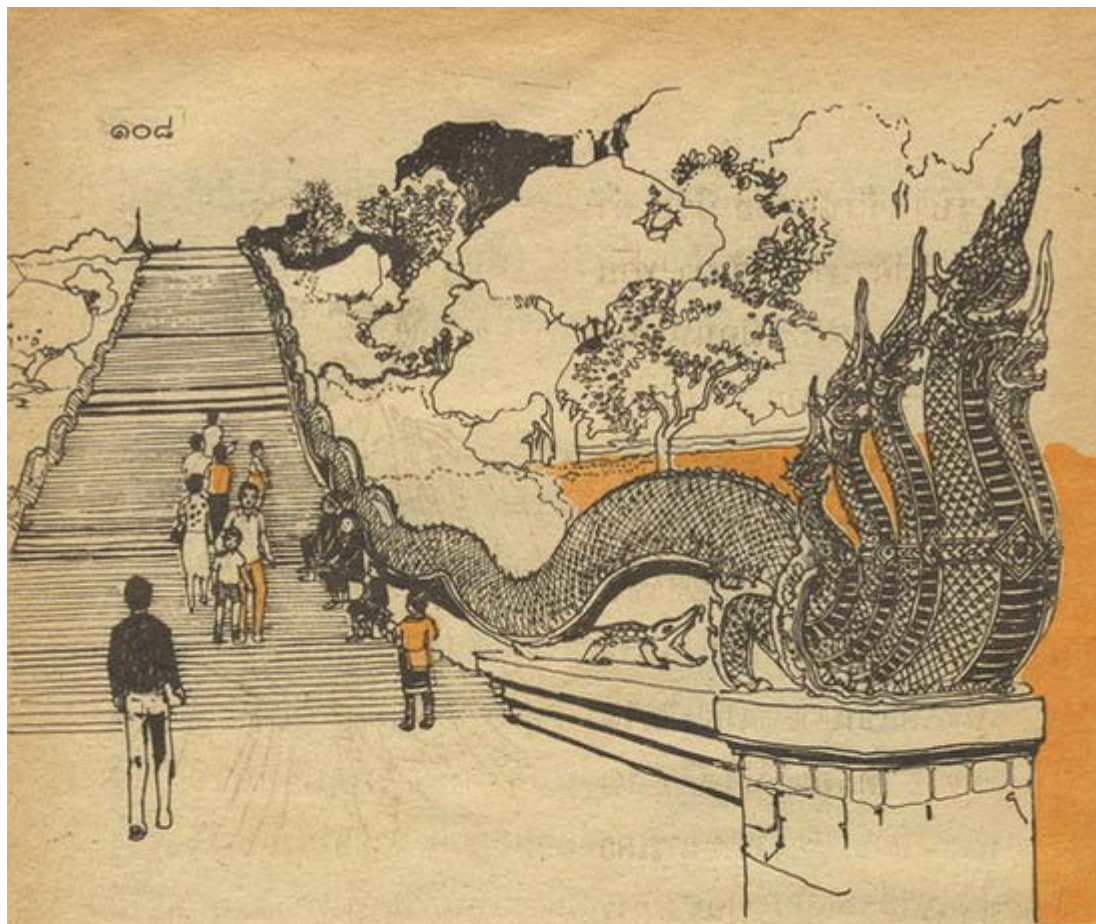

ทำให้ขาดสติ บังเกิดโทษะจริตจนฆ่าแม่ตาย เขาเสียอกเสียใจมาก จึงสร้างพระธาตุเจดีย์องค์นี้ขึ้น เพื่ออุทิศส่วนกุศลไปให้แม่ของเขา คนทั้งหลายจึงเรียกพระธาตุเจดีย์นี้ว่า พระธาตุกองข้าวน้อย

“เรื่องคล้ายกับตำนานพระปฐมเจดีย์นะ” วีระพูด “ลุงเคยเล่าให้ฉันฟังว่า ผู้ที่สร้างพระปฐมเจดีย์ก็สร้างเพื่อไถ่บาปและอุทิศส่วนกุศลไปให้บิดา ซึ่งถูกเขาฆ่าตายเช่นกัน”

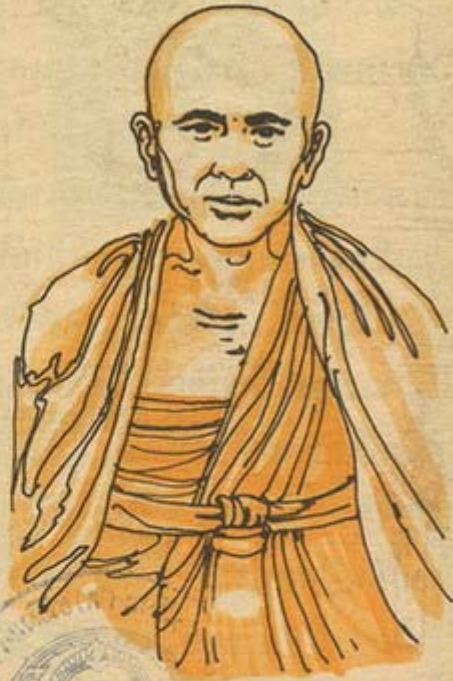
“โธ่เอ๊ย....ทำไมเขาจึงฆ่าพ่อแม่ได้ลงคอหนอ” มานีรำพึงด้วยความรู้สึกสลดหดหู่ใจ จันทรเห็นมานีมีท่าทางไม่สบายใจ จึงเขยิบเข้าไปใกล้ ๆ เอาแขนโอบกอดพรางพูดปลอบว่า “มันเป็นตำนานเรื่องเล่าต่อกันมาดอกนะมานี อาจจะไม่ใช่เรื่องจริงก็ได้ มานีอย่าคิดมากซิจ๊ะ” เพื่อน ๆ เห็นกิริยาท่าทางละมุนละไมและน้ำเสียงแสดงความรักและห่วงใยเพื่อนของจันทรแล้วต่างตื่นตันใจ แม้ว่ารูปร่างของจันทรอัปลักษณ์ขี้ริ้วขี้เหร่ แต่เขามีน้ำใจดี

วีระเล่าเรื่องการไปจังหวัดเชียงใหม่ให้เพื่อนฟังว่า จังหวัดเชียงใหม่สวยงามน่าเที่ยวมาก บ้านเมืองสวยงาม อากาศดี เพราะอากาศดีนี่เอง จึงทำให้พืชพันธุ์ต่าง ๆ งอกงามมากและได้ผลดี มีพันธุ์ไม้แปลก ๆ แม้พันธุ์ไม้เมืองหนาวก็สามารถปลูกได้ผล ลุงซื้อลำไยพันธุ์ดีมาลองปลูกที่สวนหลายกิ่ง ลุงชวน

เขาขึ้นไปนมัสการพระธาตุที่ดอยสุเทพ เขาก็ไม่ปิดพริ้วเลย
เพราะอยากจะได้เห็นอยู่นานแล้ว ลุงพาเขาไปชมพระตำหนัก
ภูพิงค์ราชนิเวศน์ ไปชมสวนท้อ และพันธุ์ไม้เมืองหนาวหลาย
อย่าง เขาเห็นชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ลุงเล่าว่าชาวเขาแต่ละเผ่ามีลัทธิ
ไม่เหมือนกัน บางเผ่าก็นับถือผีसागเทวดา เชื่อเวทมนต์คาถา
วิเศษเห็นความชั่วข้างบังคับข้างให้ทำงานด้วย บนยอดดอยมีหมอก
ปกคลุมอยู่ทั่วไป ก่อนขึ้นไปบนดอย เขาได้สักการะรูปปั้น

ครูบาศรีวิชัยด้วย วีระเล่า
 ประวัติครูบาศรีวิชัยว่า ท่าน
 เป็นพระเถระที่มีคนนับถือ
 และเลื่อมใสมาก ท่านมีส่วน
 สำคัญในการบูรณะบำรุง
 พระธาตุดอยสุเทพเป็นอันมาก
 เพราะเป็นผู้นำประชาชน
 ผู้มีจิตศรัทธา ทำถนนจาก
 เชียงดอยขึ้นไปจนถึงบันได
 พระธาตุโดยไม่ได้ใช้งบ
 ประมาณของทางราชการเลย
 ก่อนนี้ใครจะขึ้นไปนมัสการ
 พระธาตุจะต้องเดินทางด้วย
 เท้า เส้นทางที่ขึ้นไปก็ยากลำบาก กว่า会上ถึงองค์พระธาตุกิน
 เวลาถึงห้าชั่วโมง แล้วต้องนอนค้างคืนบนดอยด้วย เพราะกลับ
 ลงมาไม่ทัน ทำให้เสียเวลาและได้รับความลำบากในการลำเลียง
 เสบียงอาหารด้วย เมื่อครูบาศรีวิชัยนำประชาชนทำถนนให้
 รถยนต์วิ่งขึ้นได้ ใช้เวลาเพียงชั่วโมงเดียวก็ขึ้นไปถึงองค์พระธาตุ
 ต่อมาทางราชการจึงได้บูรณะปฏิสังขรณ์องค์พระธาตุและเสริม
 แต่งให้ถนนดีขึ้น ครูบาศรีวิชัยเป็นสัญลักษณ์ของความศรัทธา

ความร่วมมือร่วมใจกัน ประชาชนจึงสร้างรูปปั้นของท่านไว้
ที่เชิงดอยสุเทพ เพื่อเป็นอนุสรณ์ไปชั่วนิรันดร์

“ฉันรู้สึกว่ วันนี้ได้ท่องเที่ยวไปทั่วเมืองไทยทีเดียว”
ดวงแก้วพูด “จริงสินะ ไปเหนือ ไปใต้ และไปอีสาน แถมได้
ฟังเรื่องแปลกและสนุกดีอีกด้วย” มานะเสริม จันทรพูดว่า
“ฉันไม่เคยไปเที่ยวต่างจังหวัดเลย พอคิดว่าจะไปก็ขวยทุกที่
เพราะง่ายเปลี่ยนเสียขา ไปไหนไม่ทันเขา ฉันเคยเที่ยวงานวัดโดน
คนเหยียบ เลยเข็ดหลาบ ไม่อยากไปไหนอีก แฮ่! เกิดมาอาภัพ
เสียจริง” จันทรถอนใจพลางลูบขาของตน คราวนี้มานะกับชูใจ
ช่วยกันปลอบว่า “ถึงอย่างไรจันทรก็เป็นคนดี เพื่อนฝูงทุกคน
รักใคร่ ลายมือของจันทรสวยที่สุดในโรงเรียน เวลาครูใหญ่
ต้องการลายมือสวย ๆ ต้องมาให้จันทรเขียนทุกที่ เธอรู้ไหม
ครูกลมยังชมว่า ลายมือเธอยังกับลายมืออาลักษณ์แน่ะ” มานะ
พูด จันทรหัวเราะออกมาได้

“ถ้าเธอยังไปเที่ยวไม่ได้ อ่านหนังสือซีจีจันทร เธอ
อยากไปเที่ยวที่ไหน ก็ไปบอกคุณครูบรรณารักษ์ รับรองว่าเธอ
จะสนุกสนานไม่แพ้การเดินทางไปจริง ๆ” ชูใจแนะนำ

ปิตินั่งเงยบ ๆ ฟังเพื่อนพูดคุยกันอยู่นานแล้ว ได้ยินชูใจ
แนะนำจันทร จึงแกล้งขัดขึ้นว่า “สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็นนะ
ชูใจ” แล้วเขาก็หันไปยิ้มกับจันทรพลางพูดว่า “ถ้าเจ้านิยอม

ให้ชี้เมื่อไร ฉันจะพาเธอไปเที่ยวแถวใกล้ ๆ อำเภอของเราะ
จันทร์” จันทร์หันมายิ้มชอบใจปิติ

แบบฝึก

๑. คำบางคำมีตัวการันต์หลายตัว พยัญชนะที่อยู่
หลังตัวสะกดถือเป็นตัวการันต์ จึงไม่ออกเสียง
ฝึกอ่านและสังเกต

ไม้จันทน์ อ่านว่า ไม้ - จัน (ทน เป็นตัวการันต์
ไม่ต้องออกเสียง)

ดวงจันทร์	”	ดวง-จัน
นิรันดร์	”	นิ-รัน
ภูมิศาสตร์	”	พู-มิ-สาด
ประวัติศาสตร์	”	ประ-หวัด-ติ-สาด
เวทมนตร์	”	เวด-มน
สายสัญญาณ	”	สาย-สิน
สัญลักษณ์	”	สัน-ยะ-ลัก (อะ กิ่งเสียง)

อับลักษณ์	อ่านว่า	อับ-ปะ-ลัก (อะ กิ่งเสียง)
กษัตริย์	"	กะ-ลัก (อะ กิ่งเสียง)
ภาพยนตร์	"	พาบ-พะ-ยน (อะ กิ่งเสียง)

๒. การผันอักษรสูงและอักษรต่ำ จะนำไปเทียบ
กับอักษรกลางไม่ได้ เพราะอักษรสูงและอักษร
ต่ำผันได้สามเสียง และใช้วรรณยุกต์ '๕' เท่านั้น
ฝึกอ่านและสังเกต

ขา	ขา	ข่า	ข้า	(ไม่ใช่ ภา ข่า ข้า)
ที่	ที่	ตี้	ตี้	(ไม่ใช่ ทิ ถี้ ถึ)

๓. การพูดหรือเขียนข้อความเป็นประโยคให้มี
ความหมายชัดเจนนั้น บางที่ต้องเพิ่มคำขยาย
คำชื่อ คำขยายคำแสดงกิริยาอาการ

อ่านและสังเกต

ก. การเพิ่มคำขยายคำชื่อน้ำประโยค

นายแดงวางหนังสือ

นายแดงลุกกำนั้นวางหนังสือ

ข. การเพิ่มคำขยายคำแสดงกิริยาอาการ

นายแดงถูกก้านั้นวางหนังสือ

นายแดงถูกก้านั้นค่อย ๆ วางหนังสือลงบนโต๊ะ

ค. การเพิ่มคำขยายคำช้อย้ายประโยค

นายแดงถูกก้านั้นค่อย ๆ วางหนังสือลงบนโต๊ะ

นายแดงถูกก้านั้นค่อย ๆ วางหนังสือเรียนภาษาไทย
ลงบนโต๊ะสี่เหลี่ยมใกล้หน้าต่าง

๔. การบันทึกย่อ

ในการฟัง เราไม่สามารถจำได้ทุกคำ เมื่อฟังจบแล้ว เราอาจเขียนบันทึกย่อไว้ช่วยความจำได้ โดยเลือกจดคำบางคำที่เราอาจจะนำมาขยายภายหลังได้ เช่น ตอนที่ วีระเล่าเรื่องไปเที่ยวเชียงใหม่ให้เพื่อน ๆ ฟัง ในย่อหน้าที่ ๖ อาจบันทึกย่อได้ดังนี้

เชียงใหม่สวย.....น่าเที่ยว.....อากาศดี.....มีพืชพันธุ์
ไม้แปลก ๆ.....ไม้เมืองหนาวก็ปลูกได้.....เขาไปดอย
สุเทพ.....ภูพิงค์.....พบชาวเขา.....ได้ไหว้ครูบาศรีวิชัย
.....เล่าประวัติด้วย.....

เมื่อเราอ่านบันทึกย่อ เราจะสามารถทบทวนความจำได้ แล้วเขียนเพิ่มเติมให้ได้รายละเอียดมากที่สุดเท่าที่จะ

ทำได้ ถ้าฝึกลบ่อยๆ เราก็จะใช้ประโยชน์ในการบันทึก
เรื่องสำคัญๆ ไว้กันลืมได้ เช่น ฟังวิทยุ ฟังเทศน์ ฟัง
การบรรยาย เป็นต้น

๕. คำบางคำอาจมีความหมายคล้ายกันกับคำอื่น ๆ
และมักใช้ควบคู่กันไป

อ่านและสังเกต

เขาวางจานไว้ข้างชามแกงจืด

เขาจัดเรียงจานชามไว้ในตู้อย่างเรียบร้อย

เขากราบพระแล้วคลานไปไหว้พี่

เขากราบไหว้บูชาพระพุทธรูปทุกวัน

เขาทิ้งที่วางให้เสียเปล่าโดยไม่ได้ประโยชน์อะไรเลย

ที่ตรงนี้เป็นที่วางเปล่าไม่มีใครจับจอง

เกียรติของปิติ

ปิตินั่งอ่านหนังสืออยู่ใต้ต้นมะรุณห้างบ้าน เจ้านิลเล็มหญ้าย่อยใกล้ ๆ เจ้านิลโตขึ้นมาก มองเห็นกล้ามเนื้อเป็นมัดตามตะโพกและต้นขา ขาววาวแลดูปราดเปรี้ยว เพราะมันเป็นม้าลูกผสม ไม่ใช่ม้าแกลบ กีบเท้าสะอาดเพราะปิติอาบน้ำและล้างเช็ดให้ทุกวัน เขาอยากให้มันโตเร็ว ๆ คิดจะหาวิเศษมาให้กิน แต่เกษตรอำเภอบอกว่า ควรให้มันโตตามธรรมชาติจะดีกว่า เจ้านิลรักปิติมาก เวลาเขาเรียกชื่อ มันจะหันมามอง ถ้าผิวปากจะเดินมาหา ปิติเดินไปไหนก็จะเดินตาม แต่มันไม่ชอบให้ปิติเดินไปใกล้ต้นป่านศรนาภราช เพราะกลัวหนาม ถ้ามันไม่ยอมให้ปิติเดินไปใกล้ต้นป่านศรนาภราช มันจะเอาปากจับเสื้อของปิติไว้

ปิติเล่นกับเจ้านิลทุกเช้าเย็นจนมันติด ยายเล่าว่า พอถึงเวลาเลิกเรียน เจ้านิลจะมายืนเหม่อ มองดูทางที่ปิติเดินกลับมาบ้าน พอเห็นปิติมันจะร้องอี ๆ พลงยกขาหน้าทั้งสองขึ้นตะกุกอากาศ แล้ววิ่งคลอเคลียปิติไปจนเขาขึ้นบนบ้าน และรออยู่จน

ปีติลงมาใหม่

ปีตินั่งดูหนังสืออย่างคร่ำเคร่ง เพราะจวนจะถึงวันทดสอบ เขากำหนดไว้ว่าวันใดจะทบทวนหรือศึกษาเรื่องใด ก็ปฏิบัติตามข้อกำหนดอย่างเคร่งครัด เขานั่งอยู่นานจนเป็นเหน็บจึงขยับตัวเปลี่ยนอิริยาบถ เจ้านิลเหลียวมาดูนิดหนึ่งแล้วก้มหน้าก้มตา เล็มหญ้าต่อไป มันเอาหางปัดตามตัวไปมาเพื่อไล่วินและแมลงที่มาตอมมัน บางทีก็เกร็งกล้ามเนื้อและสั่นให้ตัวแมลงบินหนีไป ปีติหายเป็นเหน็บจึงเข้าไปหยอกเจ้านิล เขากำหมัดชกมันเบา ๆ

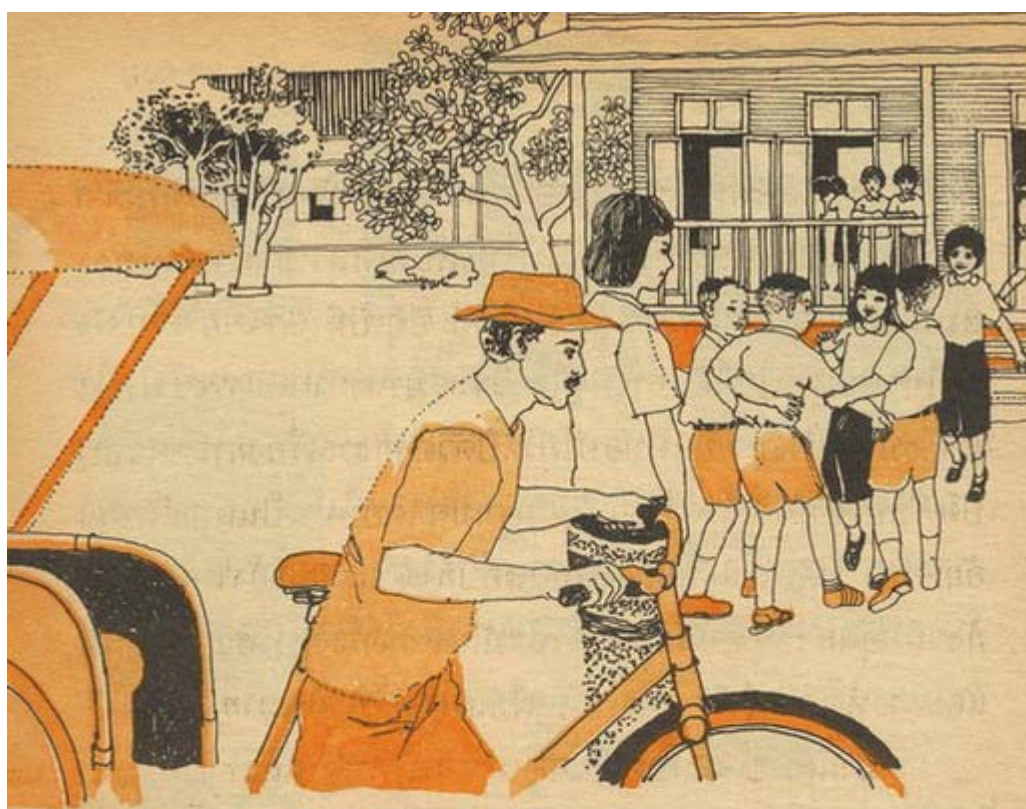
ที่ตะโพก เจ้านิลหันมาเอาคางโขกไหล่ปิติเบา ๆ ปิติกับเจ้านิล
หยอกกันอยู่ครู่หนึ่ง ปิติจึงกลับไปดูหนังสือ เจ้านิลก็เล็มหญ้า
ต่อไป

นกกิ้งโครงสองตัวตีกันอยู่บนต้นมะรุม แล้วบินถลาลง
ไปตีกันต่อบนหลังเจ้านิล เจ้านิลตกใจส่งเสียงร้องดังสนั่นพลาง
แผ่นโผนกระโจนหนีเตลิดไปทันที ปิติตกใจตะโกนร้องเรียกมัน
จนเสียงหลง พลังผลุนผลันวิ่งตามจนลืมนวมรองเท้า เขากลัว
มันจะหลงทางไปติดหล่มที่ชายทุ่ง วิ่งไปได้หน่อยหนึ่งเขาก็
เหยียบเศษแก้วเป็นแผลลึกโลหิตไหลโชก ปิติหวั่นเจ้านิล อุตส่าห์
เขย่งเท้าวิ่งตามพลางร้องเรียกพลาง เจ้านิลหายตกใจและไต่ยืน
เสียงปิติจึงวิ่งกลับมาหา พี่ชายของปิติไต่ยืนเสียงร้องก็รีบวิ่ง
มาดู พบปิติได้รับบาดเจ็บ จึงอุ้มขึ้นไปบนบ้าน เศษแก้วยังติด
อยู่ที่แผล พี่ชายต้องใช้แหนบที่สะอาดคีบออก ปิติเจ็บมากจน
ต้องกัดฟันไว้ พี่สาวชะแผลใส่ยาและเอาผ้าพันแผลให้ ปิติรู้สึก
ปวดที่แผลตบตบ แต่มองเห็นเจ้านิลกลับมาแล้วค่อยสบายใจ
ขึ้น ยายกับแม่ของเข่าบ่นว่าปิติไม่รู้จักระวังตัว ถ้าแผลไม่หาย
เกิดเน่าเปื่อยเรื้อรัง แพทย์อาจต้องตัดขา เขาก็จะกลายเป็นคน
ขาด้าน

แผลของปิติอักเสบ บวม ปิติรู้สึกตะครันตะครอ เพราะ
มีอาการไข้ วันรุ่งขึ้นเขาไปโรงเรียนไม่ได้ พี่สาวพาปิติไปรักษา

ที่สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ แพทย์ฉีดยาป้องกันบาดทะยัก และให้ยามารับประทาน กำชับไม่ให้ปิติเดินไปมา หมั่นใส่ยา สمانแผลและรักษาความสะอาดให้ดี ปิติเป็นทุกข์มาก เขากลัว จะไปทดสอบไม่ได้ มานี ชูใจ วีระ มานะ และเพชรพากัน มาเยี่ยม ต่างช่วยกันปลอบไม่ให้ปิติวิตกกังวลเรื่องการทดสอบ ปิติเขียนจดหมายลาครูไปแล้ว ครูกรมลก็ตอบมาเป็นลายลักษณ์ อักษรว่า ปิติหายแล้วค่อยไปทดสอบก็ได้ แต่ปิตียังไม่วายวิตก กังวล อุทิศาคู่หนังสืออย่างชะมัดเขม้นทั้ง ๆ ที่ป่วย พ่อแม่ และยายห้ามก็ไม่ฟัง เพราะเขาฝักใฝ่ในการเรียนมาก

มานีกับชูใจนำบทเรียนใหม่ ๆ มาให้ปิติ และช่วยอธิบาย ให้เขาฟัง ระยะนี้ครูกรมลกำลังให้นักเรียนหัดเขียนแผนที่ มานี และชูใจก็นำมาให้ปิติหัดเขียนด้วย เขาได้ศึกษาเรื่องอักษรย่อต่าง ๆ ในแผนที่ เช่น น. หมายถึงแม่น้ำ ภ. หมายถึงภูเขา และเรื่องสี ที่เป็นสัญลักษณ์ของพื้นที่ หรือความลึกตื้นของระดับน้ำทะเล นอกจากนี้สมคิดและดวงแก้วยังนำความรู้เบ็ดเตล็ดต่าง ๆ ที่ครูสอน มาให้เขาศึกษาด้วย บางครั้งปิติหิบบสมุดบันทึกผลการเรียน มานั่งดู ผลการเรียนของเขาก้าวหน้าขึ้นมาเรื่อย ๆ ครูสอนให้ ทำกราฟประเมินผลการเรียนของตัวเอง เขาวิตกว่าครั้งนี้ผลการ ทดสอบจะด้อยลงกว่าเดิม ความหวังที่จะให้ผลการเรียนดีขึ้น เรื่อย ๆ ก็คงสลายลงคราวนี้เอง

พอถึงวันสอบ ปิตียังมีไข้อยู่ รู้สึกมีน้ีรชะและปวด
ที่ขมับ เขายังเดินไม่ได้ ได้แต่ถัดไปมาบนบ้าน พ่อแม่และยาย
ตลอดจนพี่ทุกคนเป็นห่วงเขามาก ปิติคิดว่า ถ้าเจ้านิลโตพอขี่ได้
เขาจะผูกบังเหียนและใส่ฮานแล้วควบตะบึ่งไปโรงเรียน แต่
มันยังเล็กเหลือเกิน ปิติตั้งใจแต่งตัวและขอร้องให้พี่สาวพา
นั่งรถสามล้อไปโรงเรียน เมื่อไปถึงเพื่อน ๆ ช่วยกันพยุงปิติ
ขึ้นไปห้องเรียน ต่างทักท้วงว่าปิติไม่ควรมาเลย ครูกลมอนุญาต
ให้เขาทดสอบที่หลังได้ แต่ปิตียืนยันว่าเขาต้องเข้าทดสอบ
พร้อมกับเพื่อนให้ได้ ครูกลมเห็นความพยายามของปิติแล้ว

รู้สึกสงสาร จะบอกให้เขากลับไปก็เกรงจะเป็นการทรมานจิตใจ
ของปิติ จึงให้เขาทดสอบ

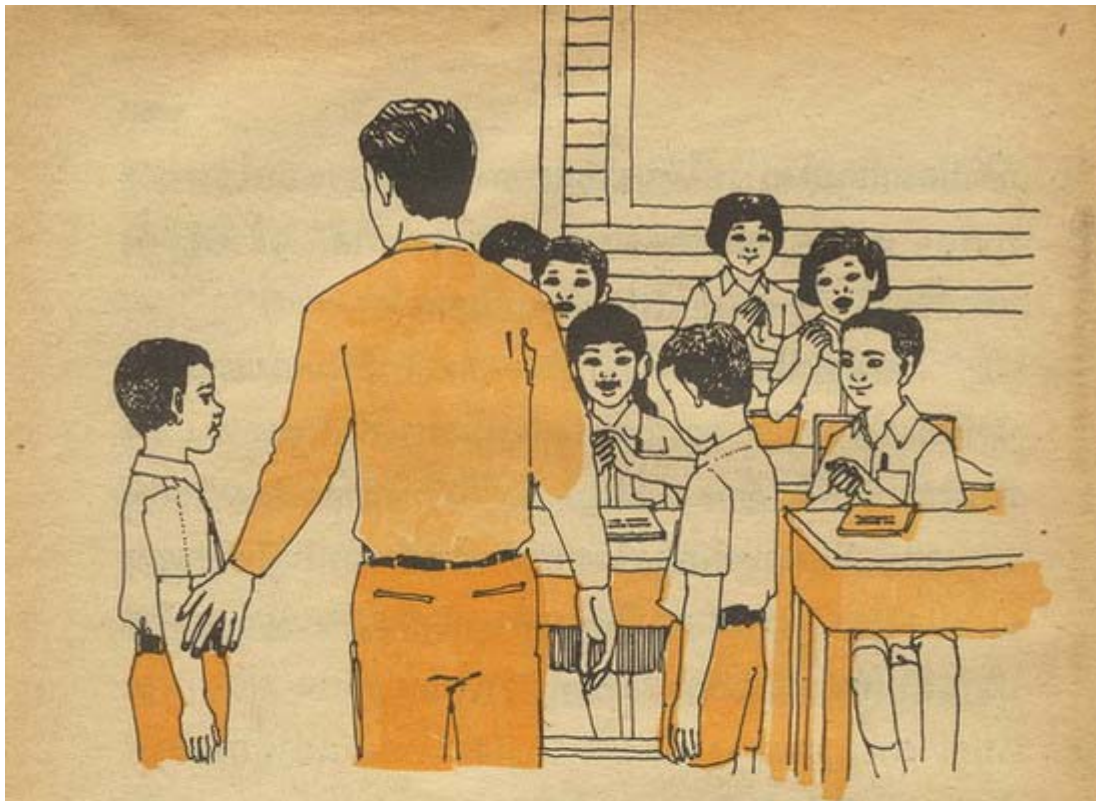
ปิติเห็นข้อทดสอบแบ่งเป็นหลายหมวด และต้องใช้ความ
คิดหลายแง่ ก็รู้สึกปวดศีรษะยิ่งขึ้น สู้สุดสำหรับพยายามทำไปได้
หลายข้อ ขณะนั้นครูใหญ่ให้การโรงมาเชิญครูกมลไปพบ ครู
กมลจึงออกจากห้องไป พอครูเดินลับตาไปแล้ว สมคิดนั่ง
ขยุกขยิกอยู่ครู่หนึ่ง จึงส่งกระดาษคำตอบของตนให้ปิติลอก ปิติ
ไม่ยอมมลอก เพื่อนอีกคนหนึ่งส่งหนังสือให้ปิติดู ปิตีก็ไม่ยอมดู
เขาบอกเพื่อน ๆ ว่า เขาไม่เคยคิดจะทุจริต ถึงเขาจะสอบตก

ก็ยังมีความภูมิใจว่าไม่ได้ทุจริตคดโกง แต่ถ้าเขาสอบได้เพราะทุจริต เขาจึงจะละอายอดสู่มองหน้าใครไม่ได้ แล้วปิติก็ตั้งหน้าตั้งตาทำข้อสอบต่อไป

สักครูหนึ่ง ปิติก็บ่นว่าปวดแผลและระบมตามขาเพราะนั่งห้อยเท้า มานีรีบหาเก้าอี้วางตัวหนึ่งมาให้ปิติพาดเท้า ปิติขอบใจมานีแล้วทำข้อสอบต่อไป เขารู้สึกสบายขึ้น สมองปลอดโปร่งจนทำข้อสอบที่เหลือได้ทุกข้อ ระหว่างนั้นมีนักเรียนชายคนหนึ่งลอกคำตอบจากหนังสือ หัวหน้าชั้นและเพื่อน ๆ ห้ามปรามก็ไม่ฟัง เขาเป็นนักเรียนที่เรียนไม่ค่อยดีนัก พอจวนจะหมดเวลา ครูกมลจึงกลับมาห้องเรียน เขาเดินมาดูกระดาษคำตอบของปิติแล้วเดินดูของคนอื่น ๆ พอหมดเวลาครูกมลเก็บกระดาษคำตอบของนักเรียนทุกคน แล้วให้นักเรียนเรียนตามปกติ ปิตินั่งเรียนหนังสือกับเพื่อนอยู่ครูหนึ่ง พี่สาวก็มารับกลับไปพักผ่อนที่บ้าน พอเขาลงจากรถสามล้อ พี่สาวจะอุ้มขึ้นบ้าน เจ้านิลก็วิ่งมาดมเขา และทำเสียงเบา ๆ ในลำคอเหมือนกับถามข่าวปิติ ปิติใช้นิ้วมือจิ้มที่หน้าผากมันเบา ๆ แล้วพี่สาวก็อุ้มเขาขึ้นไปบนบ้าน

พอสิ้นสัปดาห์ที่สอง แผลที่เท้าของปิติตกสะเก็ดและหลุดออก ปิติจึงไปโรงเรียนได้เป็นปกติ ถึงแม้ปิติจะไม่ได้มาเรียนหลายวันแต่เขาก็เรียนได้ทัน เพราะเพื่อน ๆ ผลัดกันมาเยี่ยม

และนำบทเรียนมาให้เขาเสมอ วันนั้นครูกลมแจกผลการทดสอบให้นักเรียน ทุกคนใจเต้นตึกตัก ปิติใจไม่ดีเพราะกลัวสอบตก เขาค่อย ๆ แจ่มแผ่นกระดาษแจ้งผลการทดสอบออกดู ปรากฏว่าได้คะแนนระดับ ๒ เขารู้สึกพอใจมาก จึงหันไปมองเพื่อน ๆ เห็นมานีหน้าบาน คณะเนว่ามานีคงได้ระดับ ๔

เมื่อครูกลมเห็นนักเรียนทุกคนดูผลการทดสอบของตนแล้วจึงพูดว่า ทุกคนเรียนดีขึ้น ปิตินั้นถึงแม้จะป่วยก็อุตส่าห์มาทดสอบ ก็ยังทำได้ดี แล้วครูกลมก็หันไปชมนักเรียนคนที่ทุจริตลอกคำตอบจากหนังสือว่า คงตั้งใจดูหนังสือมาก จึงทำ

คะแนนได้ดี ครูกลมขอให้เขาดังใจเรียนให้ดีเช่นนี้ตลอดไป
แล้วบอกให้นักเรียนทั้งชั้นปรบมือให้ นักเรียนคนอื่น ๆ รู้อยู่
แก่ใจว่าเพื่อนทุจริต แต่ไม่มีใครประจานความผิดของเขาให้ครู
ทราบ พวกเขันปรบมือตามคำสั่งของครู นักเรียนชายคนนั้นหน้า
เจื่อนด้วยความกระดากอายและเสียใจ เขาลุกขึ้นเดินออกมา
หาครูที่หน้าชั้นอย่างเงื่องหงอย แล้วสารภาพความผิดว่า “คุณ
ครูครับ ผมขอโทษ ความจริงผมไม่ได้เรียนดีขึ้นกว่าเดิม แต่
ผมลอกคำตอบในหนังสือระหว่างที่คุณครูไม่อยู่ ผมรู้สึกละอาย
ใจมาก คนที่คุณครูควรจะชมเชยมากที่สุดคือปิติ เพื่อน ๆ
ส่งคำตอบและหนังสือให้เขาลอก เขาก็ไม่ยอมลอก ครั้งนี้
ผมผิดไปแล้ว คราวต่อไปผมจะไม่ทำอีกเลย ผมจะเอาอย่าง
ปิติ” ครูกลมไม่ทำโทษนักเรียนคนนั้น แต่จะให้สอบใหม่
แล้วอบรมสั่งสอนให้มีความซื่อสัตย์สุจริต รักเกียรติของตน
อย่าให้ใครดูหมิ่น และชมเขาว่าเป็นเด็กดีที่สำนึกผิดได้ ส่วน
ปิติได้รับคำชมเชยเป็นอันมาก

แบบฝึก

๑. คำบางคำอ่านและเขียนผิดง่าย เนื่องจากมีสระ
หลายรูปรวมกัน เช่น เีย เือ ถ้าอ่านไม่ถูก
ใช้วิธีปิดบางส่วน

เช่น เจือน ให้ปิดวรรณยุกต์ ' จะเหลือ เจือน

เจือน ให้ปิดตัวสะกด น จะเหลือ เจือ

เจือ ให้ปิดตัวพยัญชนะ จ จะเหลือ เือ

ถ้าปิดผิดที่ จะอ่านไม่ได้หรือไม่มีความหมาย

เช่น เจือ ถ้าปิด อ จะเหลือ เจิ (ไม่มีความหมาย)

ดังนั้นเมื่ออ่านสระ เือ ได้แล้วจึงเริ่มประสมเป็น

จ-เือ-เจือ แล้วเพิ่มตัวสะกด และผันต่อไป ก็

จะอ่านคำนั้นได้เอง

๒. คำที่ประสมสระเอือ และสระเอีย ควรฝึกอ่าน
และเขียนบ่อย ๆ โดยสังเกตการวางรูปวรรณยุกต์
ให้ดี

ฝึกอ่านและเขียน

	ไม่มีตัวสะกด	มีตัวสะกด	มีตัวควบกล้ำอักษรนำ
เ-อ	เรื่อ เรื่อ เรื่อร้าง เนื่อ เชื่อ เมื่อ เจื่อ	เฟื่อง เจื่อน เงือก เลือด เอื่อม เปื่อย เกือบ เพื่อน	เกลื่อน เกลื่อน เคลื่อน เหมือน เสมื่อน เหนื่อย
เ-ย	เปื่อย เมื่อย เลื่อย เสื่อย	เขียน เรียง เปี่ยก เจียบ เหมียน เสียด เลี้ยง เคี้ยว เขี้ยว เคี้ยว	เกลี้ยว เกรี้ยวกราด เปลี้ยว เปรี้ยว เปลี้ยน

๓. คำที่มาจากภาษาอังกฤษ (ยกเว้นคำที่มีอยู่ในพจนานุกรม) เมื่อนำมาใช้ในภาษาไทย ไม่ใส่รูปวรรณยุกต์ แต่ออกเสียงวรรณยุกต์คล้ายคำเดิม และออกเสียงตัวสะกดตามมาตราตัวสะกดของไทย

ฝึกอ่านและจำ

กราฟ	อ่านว่า	กร๊าบ
เทป	”	เท๊ป
ไนลอน	”	ไน - ล่อน
บาสเกตบอล	”	บ๊าด - สะ - แก็ด - บอน
เฮลิคอปเตอร์	”	เฮ - ลี - ค้อบ - เต้อ

๔. คำบางคำอ่านไม่ตรงตามตัวสะกด หรือสระ
ที่ประสมอยู่

ฝึกอ่านและจำ

ประโยชน์	อ่านว่า	ประ - โหยด
ตำริ	”	ตำ - หริ
ตำรวจ	”	ตำ - หรวด
ก้าเนิด	”	ก้า - เหนิด

คำบางคำมีตัวสะกด ๒ ตัว บางครั้งออกเสียงตัวสะกด
ตัวหน้า เช่น

มิตร	อ่านว่า	มิด
จักร	”	จัก

บางครั้งออกเสียงตัวสะกดตัวหลัง เช่น

สารท อ่านว่า สาด
สามารถ ” สา - มาด

๕. คำบางคำเมื่อเปลี่ยนรูปท้ายคำแล้วความหมาย
ยังคงเดิม

ฝึกอ่านและสังเกต

บิดา - บิดร

มารดา - มารดร

ปักษา - ปักษิน - ปักษี

กาย - กายา - กายี - กายิน บางทีก็เป็น กาเยศ ด้วย

นคร - นครา - นครินทร์

๖. คำบางคำเมื่อมีคำอื่นมาประสม จะทำให้
ความหมายเปลี่ยนไป

อ่านและสังเกต

เนื้อ - กล้ามเนื้อ แม่ - แม่น้ำ

ทอด - ทดสอบ ปราด - ปราดเปรี้ยว

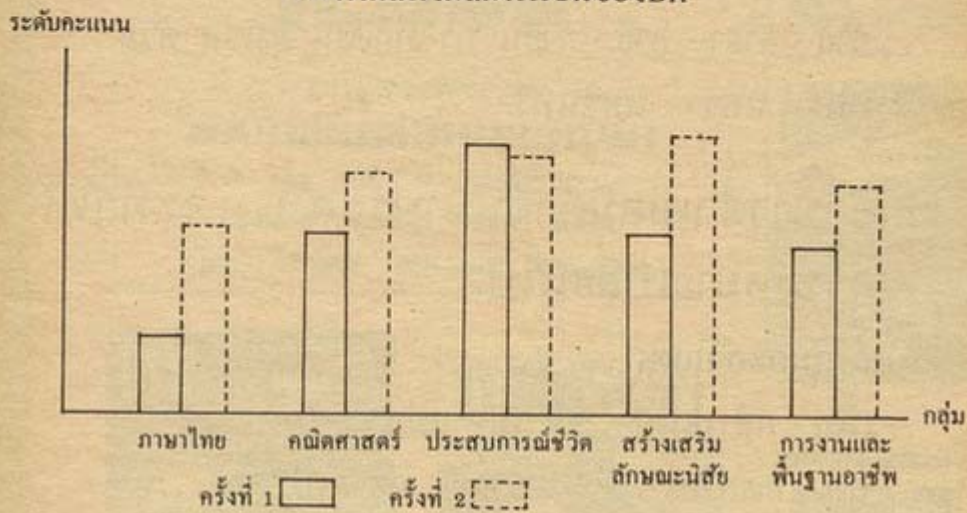
อบ - อบรม เครื่อง - คร่ำเครื่อง

รัง - เรือรัง ผัก - ผักไผ่

คำบางคำเมื่อประสมกับคำอื่นแล้ว จะบอก
ให้รู้ลักษณะโดยเฉพาะ เช่น

ชาว - ชาวบ้าน ชาวนา ชาวเรือ
นัก - นักเรียน นักร้อง นักดนตรี
ช่าง - ช่างไม้ ช่างปูน ช่างปั้น

กราฟแสดงผลการเรียนรู้ของปิติ

๗. การอ่านกราฟ

เส้นตั้งฉากบอกระดับคะแนนตั้งแต่ ๐-๔

เส้นนอนบอกกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ

การอ่าน ให้ดูเส้นนอนที่บอกกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ เป็นภาษาไทย คณิตศาสตร์ สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สร้างเสริมลักษณะนิสัย การงานและพื้นฐานอาชีพ แต่ละกลุ่มมี ๒ แท่ง คือ ผลสอบครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ แล้วดูเส้นตั้ง ถ้าแท่งครั้งที่ ๒ สูงกว่าครั้งที่ ๑ แสดงว่าเรียนดีขึ้นและเรียนดีได้ระดับใด ต้องดูตัวเลขที่เส้นตั้ง

นักเรียนลองอ่านดูว่าปติเรียนอะไรดีขึ้นบ้างและดีขึ้นเท่าไร

บทที่ ๒๗

ความลับ

ชูใจมาถึงโรงเรียนเกือบ ๑๐ นาฬิกา เพื่อน ๆ พวกกัน
แปลกใจ เพราะหน้าของชูใจหมองคล้ำทำทางอ่อนระโหยโรยแรง
ครูกรมลกำลังให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ เรื่องการป้องกัน
อุบัติเหตุจากสารพิษที่นักเรียนอาจจะได้พบ และครูกรมล
ให้นักเรียนเข้าใจอันตรายที่สัญญาณบอกเหตุร้ายต่าง ๆ ด้วย พอชูใจ

เดินเข้ามาทำความเคารพและขออนุญาตเข้าห้องเรียน ครูกลมจึงซักถามชูใจถึงสาเหตุที่มาโรงเรียนสาย ชูใจกำลังเหนื่อยจึงเล่าอย่างกระต่อนกระแท่น จับความได้ว่า ควายของชูใจหายไป อาออกตามหาแต่เช้ายังไม่กลับ ย่าจึงให้ชูใจวิ่งไปบอกตำรวจ ตำรวจที่ทำหน้าที่แผนกสืบสวนให้ชูใจพามาที่บ้าน อาจกลับมาถึงบ้าน ชูใจจึงได้มาโรงเรียน ครูกลมพลอบว่า ตำรวจคงได้เบาะแสเกี่ยวกับคนร้าย และนำควายกลับมาให้อาของชูใจได้ในไม่ช้า

ชูใจไม่มีสมาธิในการเรียนเลย แต่พยายามนั่งนิ่ง ๆ ถ้าใครมองผิวเผิน ก็คิดว่าเขากำลังตั้งใจดูการแสดงบทบาทสมมุติ และการให้อาณัติสัญญาณต่าง ๆ อย่างตั้งอกตั้งใจ มานีนั่งอยู่ใกล้ ๆ สังเกตรู้ว่า ชูใจคงจะมีความทุกข์ร้อนมากกว่าเรื่องควายของอาหายไปเป็นแน่ เกือบจะเผยปากกระซิบถามแต่ไม่กล้า เพราะเกรงคนอื่นจะได้ยิน ชูใจเองก็หันมาสบตามานีบ่อย ๆ เหมือนอยากจะระบายความกลัดกลุ้มของตนให้เพื่อนรักฟังทั้งสองเลยขาดสมาธิในการเรียนทั้งคู่ รอเวลาหยุดพักกลางวันด้วยจิตใจระส่ำระสาย

พอระฆังบอกเวลาพักกลางวัน เพื่อน ๆ พวกเขามารุมซักถามชูใจ แล้วจึงพากันลงไปรับประทานอาหารกลางวัน เหลืออยู่แต่ชูใจ มานี และปิติ ส่วนสมคิดพาดวงแก้วไปปรับนาณัติ

ที่ญาติส่งมาให้ ณ ที่ทำการไปรษณีย์ นับว่าเป็นโชคดี เพราะ
ชูใจต้องการจะปกปิดไม่ให้ทั้งสองคนรู้ความลับของตน

“ลงไปกินข้าวก่อนดีกว่า ฉันหิวจนไส้กิวแล้วละ” ปิติ
ชวน แต่ชูใจสั่นศีรษะแล้วว่า “ฉันกินไม่ลงหรอก ถ้ายังไม่ได้
เล่าเรื่องนี้ให้พวกเธอและพี่มานะ พี่วีระ กับเพชรฟัง”

“เรื่องอะไร เป็นเรื่องคอขาดบาดตายเขี้ยวหรือชูใจ” มานี
ถาม พลังบอกให้ปิติไปตามวีระ มานะ และเพชรมาโดยด่วน
พอทุกคนมาพร้อมแล้วชูใจจึงเล่าเรื่องให้ฟังด้วยน้ำเสียงแหบแห้ง

“เมื่อเช้าลุกขึ้นมาแต่เขามืดไม่เห็นควายทั้งสองตัว
อู๋จึงออกมาตามหา ย่ากับฉันก็เป็นทุกข์ไม่รู้จะทำอย่างไร ฉัน
เดินดูรอบ ๆ คอกของมัน เห็นรอยเท้าม้าเต็มไปหมด ทำให้ฉัน

นึกถึงอุโมงค์ที่เราเคยไปพบ ด้านนอกมีรอยเท้าม้าย่ำไปย่ำมา เหมือนกัน ฉันสังหรณ์ใจว่าอาจจะเป็นพวกที่อยู่ในอุโมงค์นั้น ขโมยควายไป พอมาใช้ให้ฉันไปแจ้งความตำรวจ ฉันจึงตัดสินใจเล่าเหตุการณ์ที่เราไปพบอุโมงค์ในวันนั้นให้ตำรวจฟัง ที่แรกตำรวจคิดว่าฉันสติเฟื่องเพื่อน หรือพูดเพ้อเจ้อ เหลวไหล พอเขา มาที่บ้านก็เห็นรอยเท้ามาจริงตามที่ฉันบอก เขาจึงรีบไปสืบดู” ชูใจเงยหน้าขึ้นมองหน้าเพื่อนที่ละคนด้วยใบหน้าซีดเผือด ขณะที่พูดว่า “ฉันขอโทษ ฉันผิดสัญญาที่ต้องเปิดเผยความลับของเรา ให้ตำรวจฟัง ทุกคนโกรธฉันหรือเปล่า” พูดจบชูใจก็ทำท่าจะร้องไห้ มานึกอดชูใจพลางพูดว่า “ไม่มีใครโกรธซึ่งเธอหรอก เธอจำเป็นต้องเล่าให้ตำรวจฟังนี่นา ไช้ไหมพี่วีระ พี่มานะ เพชร แล้วก็ปิติ” ทุกคนพยักหน้ารับรอง

“พวกเราไม่โกรธชูใจหรอก สบายใจเสียเถิด ความลับส่วนตัวบางครั้งเราก็ต้องเปิดเผยถ้าถึงคราวจำเป็น แต่ถ้าเป็นความลับของชาติบ้านเมือง ที่จะทำให้เกิดความวิบัติ หรือบ่อนทำลายความมั่นคงของประเทศชาติแล้ว เราจะต้องรักษายิ่งกว่าชีวิตของเราทีเดียว” วีระพูด ชูใจพยักหน้า “ถ้าเป็นความลับของประเทศชาติแล้ว ต่อให้เอาเพชรฆาตมาบั่นคอ ฉันก็ไม่เผยอปากพูด” พูดจบชูใจก็นิ่งหน้า เอามือกุมท้องร้องว่า “โอ้ย ฉันปวดท้อง.....ฉันไม่ได้กินอะไรเลยตั้งแต่เช้า แล้วก็เอาแต่

วิ่ง....วิ่ง.....จนเหนื่อยหอบ” แล้วเพื่อน ๆ ก็ได้ยินเสียงท้องของ ชูใจร้องจ๊อก จ๊อก มานี้หิวเราะ “นั่นไง พยาธิของเธอร้อง อุทธรณ์ขึ้นแล้ว เร็ว ปิติ รีบไปขอยาธาตุที่ห้องพยาบาลมาให้ ชูใจกินระงับอาการปวดท้องเสียก่อน” แต่ปิติบอกว่า “อย่า กินยาเลย หิวข้าวก็ไปกินข้าวดีกว่า”

ในโรงอาหาร นักเรียนส่วนใหญ่รับประทานกันเสร็จแล้ว เหลือพวกที่มาทีหลังเพียงไม่กี่คน เด็กทั้งหกคนจึงยกถาดอาหาร มานั่งรับประทานด้วยกัน ชูใจตักอาหารใส่ปากพลางบ่นพรีพรีไร ว่า “ถ้าพวกในอุโมงค์เป็นผู้บริสุทธิ์ละก็ ฉันคงบาปมากที่ไปกล่าวหาว่าเขาเป็นขโมย”

“เราเพียงแต่สงสัย ถ้าเขาบริสุทธิ์ไม่ใช่ขโมยก็แล้วไป ไม่มีบทบัญญัติข้อไหนห้ามไม่ให้เราตั้งข้อสงสัยนี่นา ชูใจอย่า เก็บมาคิดให้เปลืองสมองเลย” มานะพูดเบา ๆ

“ตำรวจคงไปเจอหีบสมบัติแน่ ๆ” เพชรพูดเปรย ๆ เขานึกถึงหีบเหล็กเก่าคร่ำคร่า มีสนิมจับเขรอะ วางซ้อนกันอยู่ริมผนังอุโมงค์ “เย็นนี้เราไปฟังข่าวการสืบหาควายที่บ้านชูใจกัน ดีไหม” เขาชวนเพื่อน ๆ ทุกคนเห็นพ้องต้องกัน และนัดหมายไปพบกันที่ประตูโรงเรียนด้านทิศเหนือเมื่อเลิกเรียนแล้ว

พอเลิกเรียน เด็ก ๆ ทั้งหมดคนตรงไปบ้านของชูใจทันที พบย่ากับอาของชูใจอยู่ที่บ้าน เด็ก ๆ เข้าไปทำความเคารพแล้ว

ถามเรื่องราว อาสาธยายเรื่องราวให้ฟังว่า ตำรวจไปที่สถูปร้าง
ไม่พบอะไรเลย พบแต่รอยเท้าม้าและควายสับสนไปหมด กับ
กองขยะมูลฝอยที่พวกมันทิ้งเอาไว้ได้ต้นโพ ในกองขยะนั้นมี
ฉมวกและสวิงทิงอยู่ด้วย ตำรวจสันนิษฐานว่า พวกที่อยู่ใน
อุโมงค์เป็นพวกมิชชันนารีแน่นอน จึงถ่ายรูปร่องรอยบางอย่างไว้
จนฟิล์มหมดม้วน แล้วจึงสะกดรอยตาม เชื่อว่าจะต้องได้ตัว
คนร้ายและควายที่หายในไม่ช้านี้

พวกมิจฉาชีพเหล่านี้ มันทำเลห์กระเทห์ให้ชาวบ้าน
เกรงกลัว ชาวบ้านแถบนั้นเล่าว่า พวกเขาเคยเข้าไปหาของป่า
แถวใกล้ ๆ สฎปร้าง เขาได้ยินเสียงเหมือนมีภูตผีปิศาจสิงอยู่
ที่นั่น ทำให้ทุกคนหวาดกลัว ไม่กล้ากล้ากรายเข้าไปใกล้ บางครั้ง
เห็นงูจงอางใหญ่เลื้อยพันพ่าน่ากลัวมาก บางคืนพวกเขาเห็นดวง
ไฟสีเขียวพวยพุ่งสว่างโชติช่วงลอยวูบวาบไปมา แล้วเจ้าปิศาจ
ก็แผดเสียงหัวเราะแหลมเยือกเย็น น่าขนพองสยองเกล้ายิ่งนัก
ชาวบ้านเกรงอิทธิฤทธิ์ของปิศาจร้าย จึงเก็บงำเรื่องนี้ไม่
แพร่พรายให้ใคร ๆ หรือแม้แต่ตำราจรู๋ พวกมิจฉาชีพเลย
ได้ใจ มันยัดอุโมงค์และสฎปร้างเป็นที่พำนักพักพิงอยู่มานาน
จนกระทั่งมันเก็บฉมวกที่เพชรพุ่งไปเสียบหัวงูจงอางและสวิงที่
เพชรลิ้มไว้ได้ต้นโพไว้ได้ มันก็รู้ว่า มีคนไปพบที่ซ่อนของพวกเขา
มันแล้ว จึงรีบไปหาที่อยู่ใหม่ ถ้ายังอยู่คงได้ต่อสู้กับตำราจถึง
ขั้นตะลุมบอนและถูกจับได้หมดเป็นแน่

“ซูใจเล่าให้ตำราจฟังหรือเปล่าว่า มันมีหีบอะไรน่าสงสัย
อยู่หลายหีบ” ปิติถาม ซูใจพยักหน้า “เล่าทุกอย่าง ตำราจบอก
ให้เล่า อย่าอำพราง ฉันก็เล่าหมดแม้แต่เรื่องเพชรพุ่งฉมวก
เสียบหัวงูจงอาง”

“พวกนั้นคงไม่รู้หรอกนะว่า ฉมวกเป็นของใคร” เพชร
ปรารภ เขารู้สึกใจคอไม่สู้ดี มานะพูดปลอบใจเพชรว่า “ไม่รู้

หรือถ้ารู้ เราก็คงได้เผชิญหน้ากับมันแล้ว มันไม่ปล่อยให้เราลอยนวลอยู่อย่างนี้หรอก และตำรวจคงจะไม่แพร่พรายให้ใครรู้อีก เพชรไม่ต้องวิตกกังวลดอกนะ”

ย่ามีท่าทางเศร้าโศกเพราะเสียดายควาย ย่าไม่มีเงินซื้อควายตัวใหม่ให้อาทำนา ทุกวันนี้ย่ามียัสต์เก็บหอมรอมริบเงินเพื่อจะให้ชูใจได้เรียนหนังสือถึงชั้นมัธยมศึกษา อาทำนาได้ข้าวพอเลี้ยงดูกันไปปีหนึ่ง ๆ และขายบ้างเล็กน้อยเท่านั้น เด็ก ๆ สังเกตเห็นย่าเศร้าซึมไป จึงเข้าไปคุกเข่านั่งลงข้าง ๆ แล้วช่วยกันประเล้าประโลมให้ย่าสบายใจ ต่างสัญญาว่า จะขอร้องให้ผู้ใหญ่ของตนช่วยสืบดูเรื่องนี้ด้วย มานี้มองเห็นเขียนหมาก จึงใช้กรรไกรหนีบหมากแล้วจิบพลูให้ย่า แล้วช่วยชูใจยกกระเช้าใส่ใบตองที่ย่าตัดเจียนไว้ มาช่วยกันเย็บกระทง ย่าค่อยสบายใจ

ขึ้นที่เห็นพวกเด็ก ๆ เอาอกเอาใจตน ช่วยให้คลายทุกข์ร้อนลงได้
มานี้เห็นผมชูใจย้อยลงมาระหน้า น่ารำคาญ จึงดึงก๊ีบออกจาก
ผมของตนอันหนึ่ง หนีบผมให้ชูใจ ชูใจพึมพำชอบใจมานี้ แล้ว
ก้มหน้าก้มตาเย็บกระดองต่อไป

พวกเด็กผู้ชายลงไปช่วยอาหาบฟอนข้าวมาเก็บไว้ในฉาง
จนแล้วเสร็จ อาชอบใจพวกเด็ก ๆ แล้วบอกให้พากันไปล้าง
กายข้าวออกจากตัว มิฉะนั้นจะระคายตามเนื้อตัว ทำให้คัน
วีระรู้สึกภูมิใจที่พวกเขาช่วยอาทำงานสำเร็จอย่างรวดเร็ว เขา
นึกถึงคำขวัญที่ว่า “สามัคคีคือพลัง”

แบบฝึก

๑. คำที่มักอ่านและเขียนผิด คือคำที่มีเสียง เออ
และสะกดด้วยตัว ย เวลาเขียน จะเป็น -ย
ฝึกอ่านและสังเกต

จำเลยเอื่อนเอ่ย	เปิดเผยเขยชม
เยาะเย้ยเสยผม	เคยชมไบเตย
ปล่อยปละละเลย	ลูกเขยเลยไป
ระเหยเฉยไว้	ได้ใจเปรียบเปรย

ข้อสังเกต คำที่มี - อยู่ข้างหน้า และสะกดด้วยตัวอื่น ๆ
ยกเว้นตัว ย จะอ่านออกเสียงเป็น เอ เช่น
เปลว เศษ เร็ว เลข เป็นต้น

๒. คำที่มีเสียง เออ และมีตัวสะกด มักอ่านและ
เขียนผิด เพราะจะเปลี่ยนรูปไปเป็น เิ เช่น
ฝึกอ่านและสังเกต

рінเรียงเบิกบาน	ทำงาน <u>เ</u> ลินเล่อ
ประ <u>เ</u> มิน <u>เ</u> ็น <u>เ</u> ื่อ	<u>เ</u> ลิด <u>เ</u> ิด <u>เ</u> ิง
<u>เ</u> ียบ <u>เ</u> ิด <u>เ</u> ิด	<u>เ</u> ิน <u>เ</u> ื่อ <u>เ</u> า <u>เ</u> ิง
ระ <u>เ</u> ิด <u>เ</u> ิด <u>เ</u> ิด	บั <u>เ</u> ง <u>เ</u> ื่อ <u>เ</u> ื่อ <u>เ</u> มา

ข้อสังเกต คำบางคำมีเสียง เออ และมีตัวสะกดจะ
เขียนเป็น -เออ แต่ไม่เขียน เิ มีอยู่ ๒ คำ
คือ เทอญ เทอม

๓. ตัวสะกดบางตัวมีสระอยู่ด้วย เช่น สาเเหตุ
เวลาอ่านให้ออกเสียงเพียงตัวสะกดตัวเดียว
ไม่ต้องออกเสียง สระ เช่น

สาเหตุ	อ่านว่า	สา- <u>เ</u> เหตุ	ไม่อ่าน	สา-เหตุ-ตุ
อุบัติ	"	อุ-บั <u>ด</u>	"	อุ-บั <u>ด</u> -ติ

ฝึกอ่านและจำ

เงินทองทรัพย์สมบัติ	เมื่ออุบัติเหตุเกิดขึ้นมา
เหตุการณ์อาจนำพา	ให้อุบัติเหตุหมดสิ้นไป
กำหนดข้อบัญญัติ	ปรนนิบัติคอยรับใช้
ไม่มีเหตุผลใด	ต้องอยู่ใต้อาณัติเขา

๔. การเขียนข้อความ เพื่อบอกกล่าวผู้อื่นต้องใช้
ภาษาให้สุภาพและเหมาะสมกับบุคคล

อ่านและสังเกต

ผู้คุ้นเคย	“ไปกินข้าวด้วยกัน”
ผู้อาวุโสหรือไม่คุ้นเคย	“ขอเชิญไปร่วมรับประทานอาหาร”
ผู้คุ้นเคย	“ผมขอออกนอกห้องหน่อยครับ”
ผู้อาวุโสหรือไม่คุ้นเคย	“คุณครูครับ ผมขออนุญาตออกนอกห้องครับ”
ผู้คุ้นเคย	“ฟุตบอลนัดนี้มีคนดูจมไปเลย”
ผู้อาวุโสหรือไม่คุ้นเคย	“ฟุตบอลรอบนี้มีคนดูมากมาย”

๕. การบอกกล่าวเพื่อแนะนำ สั่งสอน หรือเป็นคติ
เตือนใจ ถ้าใช้ข้อความยาว จะทำให้จดจำได้ยาก
และไม่น่าสนใจ จึงต้องใช้ข้อความสั้น ๆ

เข้าใจง่าย และถ้าข้อความนั้นมีเสียงคล้องจองกัน
ก็จะช่วยให้จดจำได้ง่ายขึ้น

ข้อความชนิดนี้ เรียกว่า คติพจน์ เช่น

“ความกตัญญูกตเวทิตาเป็นลักษณะของคนดี”

“ความเพียรมีที่ไหน ความสำเร็จมีที่นั่น”

“สามัคคีคือพลัง”

“เสียชีพอย่าเสียสัตย์”

บทที่ ๒๘

หนุมาน

เย็นวันหนึ่ง เมื่อเพชรทำงานเสร็จแล้ว เขาจึงหยิบรูป
หนังสือเล่มที่สมคิดนำมาฝากจากปักษ์ใต้มานั่งดู แผ่นหนังสือเล่มนั้น
เป็นรูปคล้ายลิง ปากอ้า หน้าตาแปลก ตามตัวเป็นวง ๆ ขณะที่
เขารำพึงอยู่ในใจว่า ลิงตัวนี้ชื่ออะไรหนอ พลันได้ยินเสียงวีระ
ร้องทำนองจิ้งหะหะกระทั่งดังมาว่า “หนุมานชาญสมร กระบี่

วานร เหาะมาโดยเร็ว ป๊ะ เท่ง เท่ง เท่งป๊ะ เท่ง เท่ง” เขาจึงถือแผ่นหนังตะลุงวิ่งไปหาวีระ พบวีระกำลังทำท่าเต้น ย่อตัวแบะขาอยู่บนลานใต้ต้นขนุน มีเจ้าจ๋อหนึ่งแยกเขี้ยวดูอยู่บนแคร่ที่โคนต้นขนุน ข้าง ๆ เจ้าจ๋อมีหนังสือเล่มหนามากวางอยู่เล่มหนึ่ง

เพชรรู้สึกขื่นท่าเต้นของวีระมาก จึงถามว่า “วีระเต้นระบำอะไรนะ” วีระตอบว่า “ฉันหัดเต้นโขน ฉันจะเล่นโขนสดเป็นตัวหนุมานในงานประจำปีของอำเภอเรายังไถ่ละ” แล้ววีระก็หยุดเต้นยกมือเสยผมและใช้ผ้าเช็ดหน้าซับเหงื่อ ที่หน้าผากของเขามีเม็ดผดขึ้นเต็ม “ฉันเต้นให้เจ้าจ๋อมันดู มันก็ไม่ยอมดู” “หนุมานเป็นอะไร วีระ” เพชรถาม วีระชี้มือมาที่แผ่นหนังตะลุงที่เพชรถือมา แล้วว่า “ก็นั่นยังไถ่ละ หนุมาน ตัวที่เธอถือมานั่นแหละ” “หนุมานก็เป็นลิงนะซี มิน่าละ เธอจึงมาเต้นให้เจ้าจ๋อดู” เพชรพูดแล้วก็หัวเราะพลางนั่งลงที่แคร่ข้าง ๆ เจ้าจ๋อ วีระตามมานั่งด้วย เพชรจึงขอร้องให้วีระเล่าเรื่องหนุมานให้ฟัง วีระจึงเปิดหนังสือเล่มหนาพลางบอกว่า “เรื่องหนุมานยืดยาวพิสดารมาก เล่าสามวันสามคืนก็ไม่จบ ฉันจะเล่าตอนที่ฉันเล่นโขนสดให้เธอฟังก็แล้วกัน เป็นตอนหนุมานลองดีพระฤๅษี” แล้ววีระก็เริ่มเล่าให้เพชรฟัง

หนุมานเป็นทหารเอกของพระรามในวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ พระรามต้องทำศึกกับทศกัณฐ์ซึ่งเป็นยักษ์เจ้ากรุง

ลงกา เพราะทศกัณฐ์ไปลักนางสีดามเหสีพระรามไป พระราม
มีทหารเป็นลิงซึ่งมีฤทธิ์เดชมาก โดยเฉพาะหนุมานซึ่งเป็นลูก
พระพายกับนางสวาหะ เป็นทหารเอก หนุมานมีฤทธิ์แกล้วกล้า
สามารถและจงรักภักดีต่อพระรามมาก แม้แต่ชีวิต หนุมานก็พลี
ให้พระรามได้ พระรามบัญชาให้ทำงานสิ่งใดก็สำเร็จสมหมาย
ทุกครั้ง ปกติหนุมานแม้จะเก่งกาจสามารถเพียงไร ก็สุขภาพ
อ่อนน้อม มีสัมมาคารวะ ครั้งหนึ่งพระรามมีบัญชาให้หนุมาน
ไปสืบดูนางสีดา หนุมานจึงเหาะไปยังกรุงลงกา ไปพบพระฤๅษี
ตนหนึ่งนามพระนารทฤๅษี หนุมานสงสัยว่าพระนารทฤๅษี

คงจะเป็นพวกยักษ์ซึ่งเป็นพวกพาล จึงลองตี ดังคำกลอนกล่าวไว้ว่า

จึงเห็นหลังคาอาศรม	พระนารทบรมฤๅษี
มีความชื่นชมยินดี	ขุนกระบี่ก็ตรงลงมา
ครั้นถึงเนินทรายชายสมุทร	ก็หยุดที่พุ่มไม้ใบหนา
ยอกร่ายเวทอันศักดิ์ดา	นิมิตกายาวานร
บัดเดี๋ยวก็นิ่งน้อย	กระจอยร่อยขาวผ่องประภัสสร
เหมือนกระบี่ป่าพนาดอน	เสร็จแล้วบทจรเข้าไป

หนุมานเข้าไปขอพักนอนกับพระนารทฤาษี พระฤาษีก็มี
เมตตาให้พักนอนในศาลา หนุมานจึงแผลงฤทธิ์ให้ตัวโตขึ้นจน
เต็มศาลา แล้วร้องอุทธรณ์ต่อฤาษีว่าศาลาไม่พออยู่ พระนารท
ฤาษีประหลาดใจมาก

เมื่อนั้น
ได้ยีนวามรพาที
อ้ายนี้ตัวมันก็น้อยน้อย
เหตุไฉนจึงว่าศาลา

องค์พระนารทฤาษี
มีจิตถวิลจินดา
กระจอยร่อยเป็นชาติลิงป่า
เล็กกว่ากายาด้วยอันใด

อย่าเลยจะไปแลดู อ้ายสูรผู้มันทำเป็นโง่
คิดแล้วก็เดินออกไป จากในอรัญกุฏิ

พระนารทฤๅษีเห็นลึงน้อยตัวใหญ่โตจนคับศาลา ก็รู้ว่า
ถูกลองดี จึงเนรมิตศาลาให้ใหญ่ขึ้นอีกหลายเท่า ดังคำกลอน

บัดนี้เจ้ากลมารยา แล้วร้องว่าเหวอ้ายลึงป่า
มึงนี้เจ้ากลมารยา แกล้งมารบฏให้รำคาญ
นี่แน่ศาลาครานี้ กว้างขวางยาวรีรโหลฐาน
มุดหัวนอนเถิดให้สำราญ อ้ายชาติเดียรรัจจานอย่ากวนใจ

หนุมานยังแผลงฤทธิ์ต่อไปอีก ให้ร่างกายใหญ่โตขึ้นจน
เต็มศาลา แล้วร้องตัดพ้อต่อว่าพระฤๅษีว่า ศาลาคับแคบไม่
พออยู่ ฤๅษีจึงคิดว่า

อันตัวของมันนี้สูรผู้ มาลองกูผู้เฒ่าก็เป็นได้
จำจะทารกรรมให้หน้าใจ อ้ายจัญไรจะได้เห็นฤทธิ์

แล้วพระฤๅษีก็บันดาลให้ฝนตกลงมา หนุมานเปียกฝน
จนหนาวเหน็บไปทั้งตัว ร่างกายก็หดลงเล็กเท่าเดิม แล้วร้อง
อ้อนวอนให้พระฤๅษีเมตตา พระฤๅษีจึงให้เข้าไปผิงไฟ หนุมาน
ได้ผิงไฟหายหนาวแล้วก็เลยกลับไป พระฤๅษีคิดจะสั่งสอนลึง
น้อยไม่ให้กำเริบฤทธิ์คิดลองดีผู้ใหญ่ จึงเอาไม้เท้าไปโยนลงใน
สระข้างกุฏิ แล้วสั่งไม้เท้าให้กลายเป็นปลิง เมื่อลึงน้อยมาดื่มน้ำ
ในสระก็ให้เกาะติดแน่นที่คางจนแกะออกไม่ได้

พอรุ่งเช้า หนุมานตื่นและไปล้างหน้าที่สระน้ำดังคำกลอน
 บัดนั้น วายบุตรวุฒิไกรใจกล้า
 ครั้นแสงทองรองเรืองเมฆา สกุนาเพรียกพร้องสนั่นไพร
 แผลงผิวกุโบยบิน โกกิลร่าร้องเสียงใส
 ก็ตื่นตาออกจากศาลาลัย เดินไปยังสระวาริ
 ครั้นถึงบ้วนปากล้างหน้า ชำระกายากระบี่ศรี
 ลูบไล่ไปทั่วอินทรี อยู่ในที่สระชลธาร
 บัดนั้น ฝ่ายปลิงไม้เท้าตัวหาญ
 ขององค์มหาอาจารย์ ว่ายทะยานเกาะคางวานร
 บัดนั้น คำแหงหนุมานชาญสมร
 ตกใจโจนด้วยฤทธิ์รอน สองกรกระซกสะบัดไป
 ความเกลียดหลับตาปลิดจุด ปลิงนั้นจะหลุดก็หาไม่
 ยิ่งคร่ายิ่งทิ้งสักเท่าไร ยิ่งยาวออกไปทุกที
 สุดรู้สุดฤทธิ์สุดกำลัง สุดทั้งปรีชากระบี่ศรี
 วิ่งพลางร้องเรียกพระมุนี จนถึงที่บรรณศาลา
 จึงกราบลงกับบทมาลัย พระอาจารย์ได้โปรดเกศา
 จงช่วยให้พ้นเวทนา ปลิดปลิงให้เข้าบัดนี้
 เมื่อนั้น พระมหานารถฤๅษี
 ยิ้มแล้วจึงกล่าววาที ชี้น้ำว่าเหว่ยอายสาธารณ์
 เป็นใจไม่แผลงฤทธิ์รอน มาวอนกุโยอายเดียร์จณาน

ปลิงนิคติดอยู่เท่าสายพาน
คีนนี้มึงเฝ้าแต่กวนกู
ว่าแล้วจึงยื่นมือไป

บัดนั้น

เห็นปลิงร้ายกลายเป็นทานกร
บันดาลชนพองสยของเกล้า
สรรเสริญกาลกิจวิทยา
พระองค์ผู้ทรงตะบะฉาน
ค่อยอยู่จำเรณูสวัสดิ์

ร้องอึงอลห่มานไม่อายใจ
จะสวดมนต์สักครูก็ไม่ได้
หยิบเอาไม้เท้าที่วานร
คำแหงหนุมานชาญสมร
ด้วยฤทธิ์รอนพระสิทธา
กราบลงแทบเท้าซ้ายขวา
วอนขอสมาพระมุณี
ขอประทานโทษากระบี่ศรี
ตัวของข้านี้จะลาไป

หนุมานได้บทเรียนว่าไม่ควรลองดีกับผู้ใหญ่ เมื่อขอ
ขมาโทษพระฤๅษีแล้ว จึงรีบไปตามบัญชาของพระราม

เพชรนังหัวเราะขันหนุมานที่ดิ่งปลิงออกจากคางไม่ได้
แล้วถามวีระว่า “เธอเล่นโขนสดเป็นตัวหนุมานตอนแสดงฤทธิ์
ให้ตัวใหญ่ หรือตอนถูกปลิงเกาะคางล่ะ” วีระปิดหนังสือแล้ว
ตอบว่า “ตอนแสดงฤทธิ์ให้ตัวใหญ่เล่นยาก คุณครูเลยให้เล่น
ตอนถูกปลิงเกาะคาง เพราะเล่นง่ายกว่า และสนุกดีด้วย เธอรู้
ไหม ฉันต้องเดินกระโดดไปกระโดดมา ทำท่าทรมานทรมายด้วย
เวลาซ้อมเพื่อน ๆ หัวเราะกันใหญ่”

“เธอใช้อะไรเป็นปลิงล่ะ” เพชรถาม วีระตอบว่า
“ปลิงยางนะซี ยิ่งดิ่งมันก็ยิ่งยืดยาวออก น่าขยะแขยงเหมือน
ปลิงจริง ๆ” ว่าแล้ววีระก็ลงจากแคร่ เดินโขนสดทำหนุมาน
ผาดโผนต่อไป เพชรช่วยทำจังหวะให้ ตอนนี่เจ้าจ๋อนึกสนุก
ลุกขึ้นตบมือร้องเจี๊ยก ๆ ไปด้วย

แบบฝึก

๑. คำที่มักอ่านและเขียนผิด ได้แก่

ก. คำที่ออกเสียง โอะ และมีตัวสะกด จะ
ไม่มีรูปสระ โ - ะ ปรากฏอยู่

ประ <u>สม</u>	อ่านว่า	ประ - สม
สน <u>ม</u>	”	สะ - นม
บท <u>บาท</u>	”	บด - บาด
อล <u>ห</u> มาน	”	อน - ละ - หมาน
ผ <u>ง</u> ก	”	ผะ - หงก

ข. คำที่ออกเสียง อัว และมีตัวสะกด จะมีตัว
ว อยู่กลาง ระหว่างตัวหน้าและตัวสะกด

ร่ำ <u>ว</u> ย	สว <u>ย</u> งาม	ตาม <u>ว</u> ร
จวน <u>ว</u> คำ	จำ <u>ว</u> ด	ป <u>ว</u> ดหัว
บัว <u>ว</u> หลวง	ต <u>ว</u> งขาว	เก้ <u>ว</u> ขวบ
รว <u>ว</u> บรวม	ส <u>ว</u> มหมวก	บ <u>ว</u> กเลข

ค. คำที่มีตัว ร เป็นตัวสะกดและไม่มีรูปสระใด
กำกับ จะออกเสียงเป็นสระออ และ
ออกเสียงเหมือน น สะกด

สฺมร	อ่านว่า	สะ-หมอน
วานร	"	วา-นอน
บทจร	"	บด-ทะ-จอน
สังหรณ์	"	สัง-หอน
จราจร	"	จะ-รา-จอน

ง. คำที่มีตัว ล เป็นตัวสะกด และไม่มีรูปสระใดกำกับ จะออกเสียงเป็นสระโอะ แล้วออกเสียงเหมือน น สะกด

กมล	อ่านว่า	กะ-มน
ชล	"	ชน
กล	"	กน
จราจล	"	จะ-ลา-จน

๒. การเขียนสระหรือวรรณยุกต์ จะต้องใส่ให้ตรงกับพยัญชนะตัวต้นเสียง แต่คำที่เป็นอักษรนำ และอักษรควบจะใส่สระหรือวรรณยุกต์ตรงตัวที่ถูกลำ หรือตัวควบ (คือตัวที่สองนั่นเอง) เช่น

คำต่าง ๆ เขียนหมาก กระเข้าเข้าแห่ กระเบื้อง ขี้ริ้ว
อักษรนำ จ้าละห้วน เฉลี่ย สนั่น อลหม่าน หมิ่น

อักษรควบ เกลี่ยกล่อม คร่ำคร่า พร้อง กลบเกลื่อน
เครื่องเต็ม

๓. การผันอักษร ถ้าสามารถแยกพยัญชนะออกเป็น ๓ หมู่ คือ อักษรสูง อักษรกลางและอักษรต่ำ ได้ถูกต้อง ก็จะผันอักษรได้ถูก วิธีที่จะช่วยให้จดจำได้อย่างแม่นยำและรวดเร็ว คือการสังเกตจากแผนภูมิดังนี้

แถวที่ ๑	ก	ข	ฃ	ค	ฅ	ฉ	ง
แถวที่ ๒	จ	ฉ	ช	ซ	ฌ	ญ	
แถวที่ ๓	ฎ	ฏ	ฐ	ฑ	ฒ	ณ	
แถวที่ ๔	ด	ต	ถ	ท	ธ	น	
แถวที่ ๕	บ	ป	ผ	ฝ	พ	ฟ	ภ ม
แถวที่ ๖	ย	ร	ล	ว	ศ	ษ	ส ห พ อ ฮ

ลองออกเสียงพยัญชนะทุกตัวโดยประสมกับสระ ออ พยัญชนะตัวใดเป็นเสียงจัตวาคล้าย ๆ เสียงอ้อ ให้ขีดเส้นใต้ไว้ แล้วลากเส้นล้อมรอบพยัญชนะเหล่านั้น จะเห็นได้ว่าพยัญชนะแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ

๑. กลุ่มข้างหน้าของแถวที่ ๑-๕ กับตัว อ ในแถวที่ ๖
เป็นอักษรกลาง ผันด้วย ' ๖ ๗ + ได้แก่ ก จ ฎ ฏ

ด ต บ ป อ

๒. กลุ่มตรงกลาง ที่มีเส้นล้อมรอบ เป็นอักษรสูงผันด้วย
' ๖ ได้แก่ ข ฃ ฉ ฐ ถ ผ ฝ ศ ษ ส ห

๓. กลุ่มข้างหลังที่เหลือเป็น อักษรต่ำ ผันด้วย ' ๖
แต่ผันแล้วเสียงต่างกับอักษรสูง

๔. การผันอักษรสูงและอักษรต่ำ ผันได้ดังนี้

เสียงวรรณ ยุกต์ อักษร	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
อักษรสูง	-	ข้า	ข้า	-	ชา
อักษรต่ำ	คา	-	ค่า	ค้ำ	-

จะเห็นได้ว่าถ้าเอาอักษรสูงและอักษรต่ำที่มีเสียงคู่กัน
มาผันด้วยกันก็จะผันได้ครบทั้ง ๕ เสียง เหมือนอักษร
กลาง เช่น

เสียงวรรณ ยุกต์ อักษร	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
อักษรกลาง	กา	ก่า	ก้า	ก๊า	ก๋า
อักษรสูง } อักษรต่ำ }	คา	ข่า	ข้า } ค่า }	ค้ำ	ชา

อักษรสูงและอักษรต่ำที่มีเสียงคู่กัน มีดังนี้คือ

อักษรสูง

ข ข

ฅ

ศ ช ส

ฐ ถ

ผ

ฝ

ห

อักษรต่ำ

ก ก ฌ

ช ฉ

ซ

ฑ ฒ ท ธ

พ ภ

ฟ

ฮ

๕. คำที่เป็นอักษรนำ จะผันเหมือนตัวนำ คือ
ถ้าตัวนำเป็นอักษรกลางก็ผันเหมือนอักษรกลาง
ถ้าอักษรสูงนำก็ผันเหมือนอักษรสูง เช่น

เสียงวรรณ ยุกต์ อักษร	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
อักษรสูง	-	<u>ห่า</u>	<u>ห้ำ</u>	-	<u>หา</u>
อักษรต่ำ	นา	-	น่ำ	น้ำ	-
อักษรนำ	-	<u>หน่า</u>	<u>หน้า</u>	-	<u>หนา</u>

(ตัว ห นำนั ตัว น)

๖. พยัญชนะที่มีเครื่องหมายทัณฑฆาต (◌̣) อยู่ข้างบน เวลาอ่านจะไม่ออกเสียงพยัญชนะตัวนั้นอ่านและสังเกต

บทมอลย์	อ่านว่า	บด - ทะ - มาน
สาธารณ์	”	สา - ทาน
สัณฺณลักษณะณ์	”	สัน - ยะ - ลัก
สัมภาษณ์	”	สัม - พาด
อานิสงส์	”	อา - นิ - สง
อุทธรณ์	”	อุด - ทอน

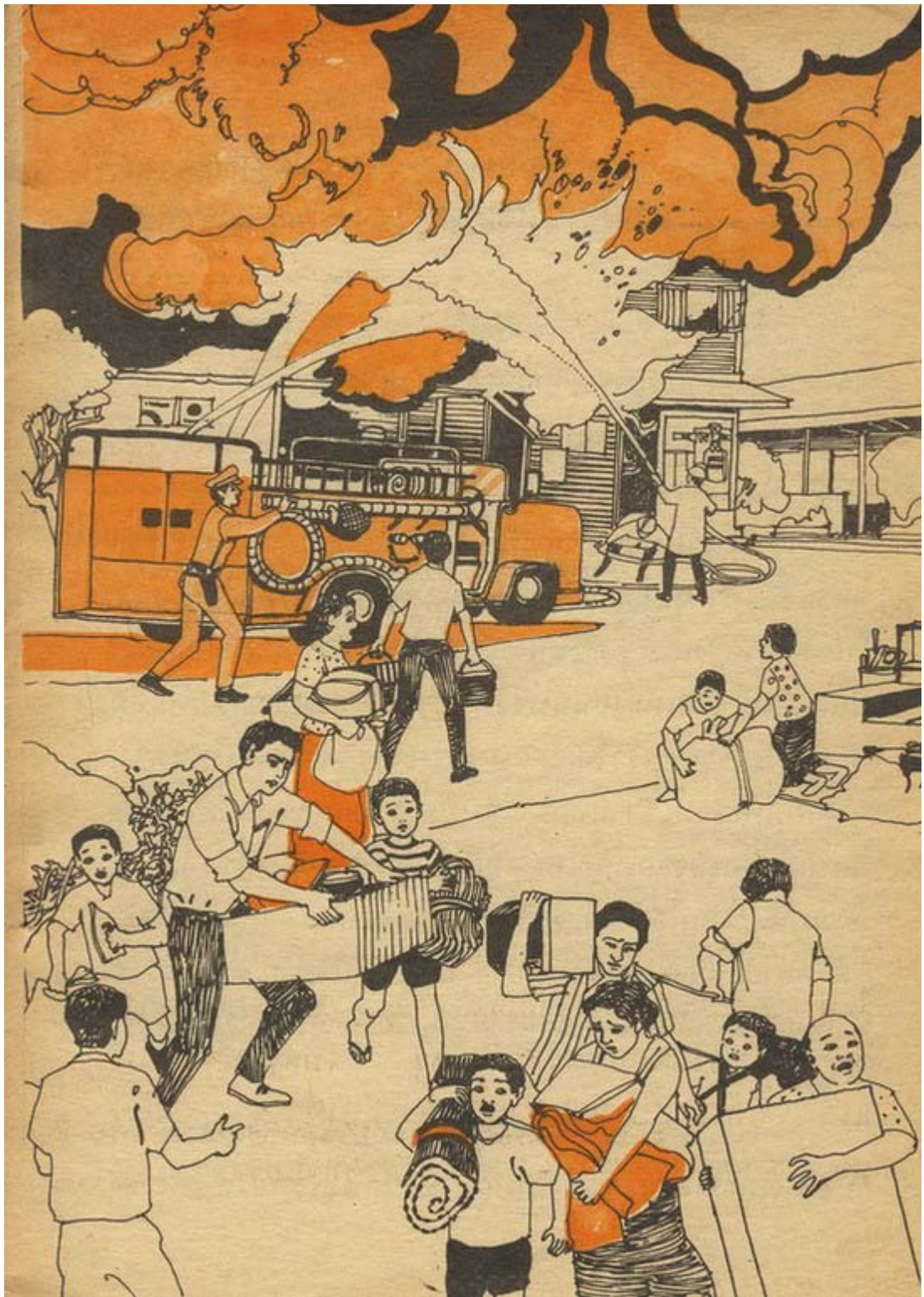
๗) คำบางคำมีตัวสะกดหลายตัว แต่เวลาอ่านจะ
ออกเสียงตัวสะกดเพียงตัวเดียว

อ่านและจำ

จักรกล	อ่านว่า	จัก - กน
ลิต	”	ลิด
เศรษฐกิจ	”	เสด - ถะ - กิด
เนตร	”	เนด
กระยาสารท	”	กระ - ยา - สาด
(พระ) นารท (ฤๅษี)	”	นาด

นักดับเพลิง

วันนั้นเป็นวันเสาร์ เวลาประมาณ ๑๔ นาฬิกาเศษ วีระมานะ มานี ชูใจ และเพชรกำลังจับปลานิลอยู่อย่างสนุกสนานที่บ้านปิติ มีเสียงร้องตะโกนกู่ก้องว่า “ไฟไหม้! ไฟไหม้!” จากนั้นก็มีเสียงเอะอะอีกทีจนฟังไม่ได้ศัพท์ พวกเด็ก ๆ วิ่งออกไปดูที่หน้าบ้าน เห็นเพลิงลุกไหม้ไหม้ตลาด อารามตื่นเต้นและอยากดูเหตุการณ์ เด็กทั้งหกคนจึงวิ่งไปที่เกิดเพลิงไหม้โดยไม่ได้ขออนุญาตผู้ใหญ่ เห็นผู้คนขนของกันโกลาหลอลห่ม่านรถดับเพลิงซึ่งมีอยู่เพียงคันเดียวที่เตรียมพร้อมอยู่เสมอสามารถออกปฏิบัติการดับเพลิงได้ทันที่เพลิงลุกไหม้อย่างรวดเร็ว เพราะบริเวณนั้นเป็นห้องแถวทำด้วยไม้ค่อนข้างเก่าทางเข้าก็แคบมาก รถดับเพลิงทำงานไม่สะดวก ฉีดน้ำเข้าไปไม่ถึง บรรดาผู้ประสบอัคคีภัยต่างตื่นตระหนกไม่มีขวัญ วิ่งซุกมุนเก็บของบ้างหนีบ้าง ยิ่งทำให้ร่นวายสับสน นายอำเภอและสารวัตรใหญ่ออกบัญชาการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ คณงานเทศบาล และเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่น ตลอดจนประชาชนช่วย

กันดับเพลิง วีระ มานะ ปิติ และเพชรเห็นเกษตรอำเภอกำลัง
ช่วยผู้ประสบอัคคีภัยของ จึงวิ่งเข้าไปช่วย ส่วนมานีกับชูใจ
ยืนดูอยู่ห่าง ๆ

เด็กเล็ก ๆ หลายคนพลัดผู้ปกครอง ร้องไห้ระงอแง
อยู่ ไม่มีผู้ใดสนใจเพราะทุกคนต่างมุ่งหน้าจะช่วยกันดับเพลิง
และขนข้าวของ ผู้ประสบอัคคีภัยหลายคนอุ้มลูกงูหลานละล้า
ละลึ่ง ทั้งขนข้าวของทำให้ห้วงหน้าพะวงหลัง มานีมองเห็น
สภาพเช่นนั้นก็ให้นึกเวทนาเป็นกำลัง และคิดว่าตนไม่ควรจะ
ดูตาย ควรทำประโยชน์ให้แก่เพื่อนมนุษย์ผู้เดือดร้อน จึงวิ่งออก
ไปจนถึงเด็กหญิงเล็ก ๆ คนหนึ่ง ซึ่งยืนร้องไห้สะอึกสะอื้นอยู่มา
พลอยโยน ชูใจเห็นเช่นนั้นจึงทำบ้าง ทั้งสองช่วยเด็กพลัดผู้
ปกครองมารวมกันได้เจ็ดคน ผู้ประสบอัคคีภัยคนไหนหอบ
ลูกหลานพะรุงพะรัง มานีก็วิ่งเข้าไปช่วยรับเด็กของเขามาไว้ด้วย
ที่แรกผู้ปกครองของเด็กเหล่านั้นไม่ยอม พอเห็นหน้าตาทำทาง
ของมานีเป็นคนโอบอ้อมอารีมีเมตตา และเห็นเด็กที่มานีช่วยไว้
แล้วหลายคนจึงยอมให้มานีช่วย มานีกับชูใจช่วยเด็ก ๆ ไว้ได้
ทั้งหมดถึงสิบเอ็ดคน ที่เล็กมากยังเดินไม่ได้ มานีกับชูใจก็อุ้มไว้
คนละคน

ขณะนั้นลมเปลี่ยนทิศพัดมาจากที่มานีกับชูใจและเด็ก ๆ
ยืนอยู่ เพลิงจึงลุกลามมาตามลม มานีกับชูใจตกใจ ในเวลา

ฉุกละหุกกะทันหันเช่นนี้ ทั้งสองรีบต้อนรับพวกเด็ก ๆ หนีไปให้ห่าง
ลำพังตัวเองก็เบียดคนแทบไม่ไหวอยู่แล้ว ยิ่งพ่วงเด็กมาด้วย
ตั้งหลายคนเช่นนี้ มานีกับชูใจยิ่งได้รับความลำบากมากขึ้น
แต่ทั้งสองก็พาพวกเด็ก ๆ ล้มลุกคลุกคลานตามกันออกมาจนได้
พอดีพบครูไพลิน ซึ่งกำลังช่วยผู้ประสบภัยอยู่เช่นกัน มานี
กับชูใจดีใจเป็นอันมาก รีบวิ่งเข้าไปหาและเล่าเหตุการณ์
ให้ฟัง

ครูไพลินจึงช่วยอุ้มเด็กเล็ก ๆ คนหนึ่ง แล้วพาพวกเด็ก ๆ

ไปที่โรงเรียน พอเข้าไปในบริเวณโรงเรียน ทุกคนก็รู้สึกปลอดภัย
ครูไพลินปลอบโยนพวกเด็ก ๆ จนหายตกใจกลัว

วีระ มานะ ปิติ และเพชรอยู่ในเหตุการณ์ที่น่าระทึกใจ
พวกเขาช่วยขนของ ช่วยส่งถังทราย ถังน้ำดับเพลิง เขาทำ
ทุกอย่างที่สามารถทำได้จนหน้าตาเสื้อผ้าสกปรกมอมแมมไป
ตาม ๆ กัน เสียงไม้แตกปะทุดังเปรี้ยะ เปรี้ยะ แล้วตีกรามบ้าน
ช่องก็ถล่มลงมาท่ามกลางเปลวไฟที่ลุกโผลงโชติช่วง มีหลายคน
ได้รับอุบัติเหตุ บางคนตกจากที่สูงขาหัก ต้องรีบส่งโรงพยาบาล
เพื่อเข้าเฝือกและรักษาพยาบาล บางคนถูกไม้ฟาดสลบไปก็มี
บางพวกขัดใจกันทะเลาะด่าทอแทบจะเข้าแล่นเนื้อเถื่อนกัน
สภาพเช่นนั้นเป็นสภาพจลาจลวุ่นวาย จนไม่มีใครเชื่อฟังใคร
เพราะขาดสติสัมปชัญญะ หลายคนเสียอกเสียใจที่ตีกรามบ้าน
ช่องต้องพังพินาศเสียหาย ถึงกับท้อมอดตัวลงร้องไห้กลิ้งเกลือก
อยู่กับพื้น เป็นที่น่าเวทนายิ่ง อัศจรรย์ที่เกิดขึ้นครั้งนี้ทำให้บริษัท
ห้างร้านหลายแห่งถึงแก่ล้มละลาย

ในขณะที่กำลังซุลมุนอยู่นั้น ปิติได้ยินเสียงใครคนหนึ่ง
ร้องขึ้นอย่างเจ็บปวด พอเขาหันไปดู ก็เห็นครูใหญ่นอนกลิ้งอยู่
กับพื้น ที่ศีรษะมีเลือดไหลโชก ครูกรมลกำลังวิ่งเข้าไปประทับ
ประคอง ไกล ๆ กันนั้นก็มีครูผู้ชายหลายคนกำลังช่วยกันดับไฟ
อุตุลุด ปิติวิ่งเข้าไปช่วยครูกรมลอุ้มครูใหญ่ออกไปจากที่เกิดเหตุ

ครูใหญ่สันติแน่นิ่งไป วีระ มานะและเพชรเห็นเหตุการณ์จึง
รีบเข้าไปช่วย เพชรรีบวิ่งไปตามรถของโรงพยาบาล แต่ปรากฏ
ว่ารถทับตะปูยางแบน ยางอะไหล่ก็ไม่มี เจ้าหน้าที่และคนขับรถ
วิ่งหาอะไหล่กันจ้าละหวั่น เพชรจึงขอให้นางพยาบาลรีบไป
ให้การปฐมพยาบาลครูใหญ่อย่างรีบด่วนก่อน

ชายคนหนึ่งวิ่งไปนำยางอะไหล่และแม่แรงมาเปลี่ยนยาง
ให้ พอร์ตรึงได้ก็รีบนำครูใหญ่และคนที่ได้รับอุบัติเหตุอีกหลาย
คนไปส่งโรงพยาบาล

พวกเด็ก ๆ จึงย้อนกลับเข้าไปหาเกษตรอำเภอกัน เห็นเขาทำงานอย่างไม่ว่างชีวิต ผมแผ่ย่งเหยียง เสื้อผ้าจะมุกจะมอมและขาดวันจนเห็นแผลถูกไม้ขีดเป็นทางยาวเลือดออกซิบ ๆ ที่น่องดูท่าทางเขาเหน็ดเหนื่อยจนหอบ เหงื่อเปียกโชกไปทั้งตัว เด็ก ๆ เห็นเขาทำงานแล้วรู้สึกชื่นชมเป็นอย่างยิ่ง จึงพยายามรวบรวมกำลังเข้าไปช่วยเขาอีก ความร้อนจากไฟทำให้พวกเขาอ่อนผ่าวไปทั้งตัว

ไฟไหม้อยู่เกือบสองชั่วโมง ห้องแถวตลาดเก่าถูกไฟไหม้ไปเกือบหมด ความวุ่นวายปั่นป่วนค่อยสงบลง แม้ไฟจะดับแล้ว ก็ยังมีควันคุกรุ่น มองเห็นต้นเสาตำเกี๋ยมเป็นตอตะโก พอไฟดับมานะจึงนึกถึงมานี้กับชูใจขึ้นมาได้ เขาตกใจแทบสิ้นสติวิ่งวนหาจนกระทั่งทุกคนมาช่วยกันค้นหาแต่ก็ไม่พบ พอดีมานี้กับชูใจเห็นไฟดับจึงวิ่งกลับมาที่เกิดเหตุ และพบกับเด็กชายทั้งสองคนกับเกษตรอำเภอ มานี้เล่าเรื่องให้ฟังขณะที่พาคณะไปที่โรงเรียนว่า ตนกับชูใจและครูไพลินดูแลเด็ก ๆ ที่พลัดพ่อแม่อยู่ที่โรงเรียนอาของชูใจ แม่ของปิติ แม่ของมานี้ และลุงของวีระมาตามหาพอทราบที่ทุกคนปลอดภัยจึงกลับไป

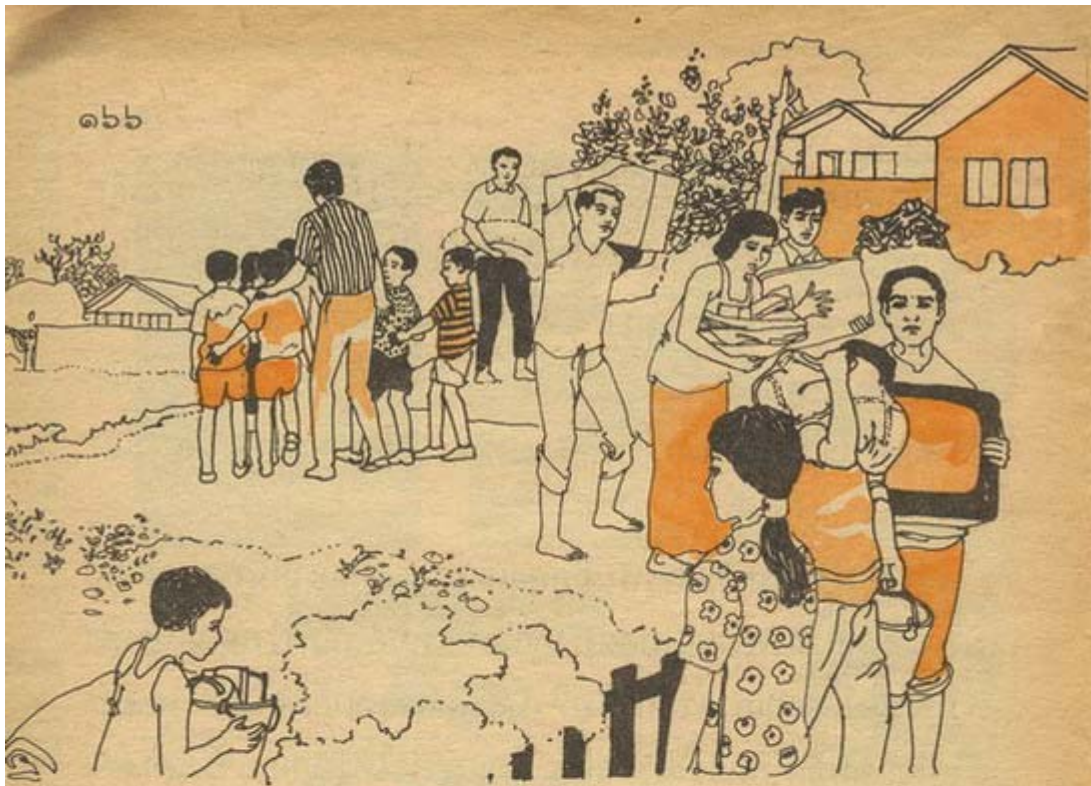
เกษตรอำเภอเหน็ดเหนื่อยมาก พอเข้าไปถึงบริเวณโรงเรียนเขาก็เป็นลม พวกเด็ก ๆ ตกใจร้องเรียกหาครูไพลินพลางช่วยกันอุ้มเกษตรอำเภอเข้าไปที่โรงเรียน ครูไพลินมีวิชาชีพ

และยาหอมติดตัวเสมอ จึงทายาและผายปอดให้ เด็ก ๆ ช่วยกัน
 นวดเฟ้นตามขาและแขน ครูไพลินให้ปิติไปขอน้ำที่บ้านการโรง
 มาละลายยาหอมให้เกษตรอำเภอ และพดให้เขา เกษตรอำเภอ
 ค่อย ๆ ดื่มยาหอมเพราะกลัวสำลัก ครูหนึ่งโบหน้าของเขาค่อย
 มีสีเลือด ไม่ซำกั้หายเป็นปกติ เขาหันไปขอบคุณครูไพลิน และ
 ขอบใจพวกเด็ก ๆ

“พวกผมรักและนับถือคุณอามาก คุณอาก็มีพระคุณต่อ
 พวกผมมาก ถ้าพวกผมทอดทิ้งคุณอา ก็เหมือนกับพวกผมเนรคุณ
 พวกผมไม่ทิ้งคุณอาหรอกครับ” ปิติพูดแล้วเขาก็นึกได้ว่า เกษตร
 อำเภอกับครูไพลินยังไม่รู้จักกัน จึงแนะนำให้รู้จักกัน ทั้งสองคน
 สนทนาปราศรัยต่อกันเป็นอันดี

ขณะนั้นผู้ปกครองของเด็ก ๆ ทั้งสิบเอ็ดคนเริ่มทยอยกัน
 เข้ามารับลูกหลานของตน ต่างขอบคุณครูไพลิน มานี้และชูใจ
 บางคนสิ้นเนื้อประดาตัว ร้องให้พุ่มพ่ายเข้ามา รำพันว่าพวกเขา
 ไร้ที่อยู่อาศัย ครูไพลินใช้ดุลพินิจว่า ควรจะให้ความช่วยเหลือ
 ผู้เคราะห์ร้ายเหล่านี้อย่างไร จึงตัดสินใจให้อาศัยอยู่ที่โรงอาหาร
 ซึ่งว่างเปล่าไม่ได้ใช้ระหว่างวันเสาร์และอาทิตย์

พอตึนายอำเภอและเจ้าหน้าที่หลายคนเข้ามาในโรงเรียน
 มีผู้ประสบอัคคีภัยหลายรายหอบข้าวของเดินตามเข้ามา นาย
 อำเภอแจ้งว่าได้ไปดูอาการของครูใหญ่ที่โรงพยาบาลแล้ว ครูใหญ่

ปลอดภัย และอนุญาตให้ผู้อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในโรงเรียนชั่วคราวก่อน นายอำเภอสั่งให้หน่วยบรรเทาสาธารณภัยจัดเตรียมเครื่องอุปโภคบริโภคมาแจกจ่ายช่วยเหลือผู้เคราะห์ร้ายชั่วคราวประเดี๋ยวเดียว โรงอาหารก็แน่นขนัดไปด้วยผู้ประสบอัคคีภัย มีเจ้าหน้าที่ตำรวจมาคอยดูแลให้ความปลอดภัย ไม่ให้เกิดโจรกรรมหรือความเดือดร้อนวุ่นวายต่าง ๆ

เกษตรอำเภอเห็นเจ้าหน้าที่อื่นมาทำงานช่วยเหลือหลายคน เขาจึงพาพวกเด็ก ๆ อลาครูไพลินกลับบ้าน ทั้งเจ็ดคนประคองกันเดินโซเซไป แม้ร่างกายเหนื่อยเปลี้ยแทบขาดใจ แต่ในหัวใจ

ของทุกคนอ้อมเอิบไปด้วยความรู้สึกรักภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือเพื่อน
มนุษย์ผู้เคราะห์ร้ายด้วยความเต็มอกเต็มใจ มิได้หวังสิ่งใดตอบ
แทนเลย

แบบฝึก

๑. คำ เมื่อใช้กับบุคคลต่างกัน เช่น พระมหากษัตริย์
พระภิกษุสามเณร ผู้มีตำแหน่งสูงและบุคคล
อื่น ๆ จะใช้คำอื่นที่มีความหมายเหมือนกัน

คำสามัญ	บุคคลอื่น ๆ สุภาพชน	พระภิกษุ	พระมหากษัตริย์
พ่อ	บิดา	โยม	พระราชบิดา, พระบิดา
หัว	ศีรษะ	เศียร	พระเศียร
ตาย	ถึงแก่กรรม	มรณภาพ	สวรรคต
เจ็บป่วย	ป่วย, ไม่สบาย	อาพาธ	ทรงประชวร
กิน	รับประทาน	ฉัน	เสวย

๒. ประโยคที่มีเนื้อความบอกให้รู้ว่าเพราะสาเหตุ
เป็นเช่นนั้น จึงได้เกิดผลอย่างนั้น ๆ ขึ้นมา คือ
ประโยคที่เป็นเหตุเป็นผลแก่กัน

อ่านและสังเกต

ข้อความที่เป็นเหตุ

ข้อความที่เป็นผล

เกษตรอำเภอกับครูไพลิน

ยังไม่รู้จักกัน

ปิติจึงแนะนำให้รู้จักกัน

ประโยคเหล่านี้มักจะมีคำว่า จึง เพราะ..... จึง
ฉะนั้น จึง เพราะฉะนั้น จึง อยู่ด้วย เช่น

เกษตรอำเภอมิพระคุณต่อพวกเด็ก ๆ มาก เพราะ-
ฉะนั้นทุกคนจึงรักและนับถือเขามาก

เพลิงลูกกลมไหม้อย่างรวดเร็ว เพราะตรงนั้นเป็นห้อง
แถวทำด้วยไม้ค่อนข้างเก่า

วีระ มานะและเพชรเห็นเหตุการณ์ จึงรีบเข้าไปช่วย

๓. คำ ๆ เดียว อาจมีความหมายได้หลายอย่าง และ
เมื่อมีความหมายต่างกัน ก็จะอยู่ในที่ต่างกันด้วย

อ่านและสังเกต

คำว่า “ไหม” เด็ก ๆ เห็นเพลิงไหมไหม้ตลาด

การเล่นลิเกต้องมีการโหมโรงก่อนเสมอ
โหมเป็นผักชนิดหนึ่ง บางทีก็เรียกว่า
 ผักขม

คำว่า “ลาม” เพื่องลูกลามไหมอย่างรวดเร็ว
 เราไม่ควรพูดจาลามปามกับผู้อื่น

๔. ข้อความที่เป็นการขอร้องให้คนอื่นทำอย่างหนึ่ง
 อย่างไม่ได้ มักจะมีคำว่า “กรุณา” หรือ “โปรด”
 อ่านและสังเกต
 เจ้าหน้าที่ดับเพลิงบอกประชาชนว่า “กรุณาออกไปนอก
 บริเวณนี้ด้วยครับ”
 เด็ก ๆ ช่วยกันเขียนป้ายประกาศว่า “โปรดร่วมมือกันช่วย
 เหลือผู้ประสบอัคคีภัย”
 นายอำเภอบอกผู้เคราะห์ร้ายว่า “กรุณาไปรวมกันที่โรงเรียน
 นะครับ”

๕. ประโยคที่ใช้ในเหตุการณ์ต่างกัน จะมีรายละเอียด
 มากน้อยต่างกัน

อ่านและสังเกต

“ไฟไหม้ตลาด” เพชรบอกเพื่อน ๆ (บอกในขณะที่เกิดไฟไหม้)

“เมื่อวันเสาร์ที่ผ่านมานี้ ตอนบ่าย ๒ โมงกว่า ๆ ได้เกิดเพลิงไหม้ขึ้นที่ตลาด มานี้ก็ไปช่วยเขาด้วย” (บอกหลังจากไฟไหม้แล้ว)

๖. การเขียนสะกดตัวให้ถูกต้อง จะต้องดูความหมายของคำและเรื่องราวที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น

พระใช้ให้ลูกศิษย์ที่เสเพลไปตีกลองเพล

ชาวต่างประเทศที่มาชมวัดคงไม่เข้าใจข้อความที่พระเทศน์

คำบางคำมักเขียนผิดบ่อย ๆ ต้องจดจำให้ดี

ต้องมีสังฆกรรม

อย่าทำเผลอเรอ

เป็นอาจินเสมอ

อยากทะเยอทะยาน

นั่งนึกคะนึ่ง

จึงคะเนการณ์

เล่นเกมสนุกสนาน

ท่านจาระไน

ไม้จันทร

อ่านว่า

ไม้-จัน

ดวงจันทร

”

ดวง-จัน

นิรันดร

”

นิ-รัน

ภูมิศาสตร์	อ่านว่า	พู-มิ-สาด
ประวัติศาสตร์	"	ประ-หวัด-ติ-สาด
เวทมนตร์	"	เวด-มน
สายสัญญาณ	"	สาย-สิน
สัญลักษณ์	"	สัน-ยะ-ลัก(อะ กิ่งเสียง)
อับลักษณ์	"	อับ-ปะ-ลัก(อะ กิ่งเสียง)
กษัตริย์	"	กะ-สัด (อะ กิ่งเสียง)
ภาพยนตร์	"	พาบ-พะ-ยน (อะ กิ่งเสียง)

บทที่ ๓๐

งานกาชาด

งานประจำปีที่น่าสนใจงานหนึ่งของจังหวัดก็คืองานกาชาด เพราะเป็นงานที่มีความสนุกสนาน และเป็นงานการกุศล ทุกอำเภอในจังหวัดจะต้องออกร้านนำสินค้าพื้นเมืองที่ผลิตในอำเภอไปจำหน่ายในราคาย่อมเยา และนำผลงานด้าน

ศิลปหัตถกรรมไปประกวดกันด้วย นอกจากนี้ต้องคัดเลือก
 นักกรีฑาไปแข่งขันทั้งประเภทลู่และประเภทลาน รวมทั้งกีฬา
 พื้นเมือง การแสดงบนเวทีก็ต้องจัดไปแสดงทุกคืน ทางอำเภอ
 ให้โรงเรียนต่าง ๆ ส่งผลงานด้านศิลปหัตถกรรมของนักเรียนไปร่วม
 แสดงทุกโรง และให้คัดเลือกตัวแทนของโรงเรียนเป็นนักเรียนชาย
 สองคน และนักเรียนหญิงสองคนไปช่วยจำหน่ายสินค้าในร้านด้วย
 ทางโรงเรียนให้นักเรียนทุกชั้นจัดทำสิ่งของต่าง ๆ เพื่อ
 ไปจัดแสดงศิลปหัตถกรรมในงานกาชาด ผู้แทนนักเรียนประชุม
 กัน มีมติให้นักเรียนหญิงทำดอกไม้ประดิษฐ์ด้วยวัสดุต่าง ๆ เช่น
 รังไหม ผ้า กระดาษ ไม้หย้าปล้อง ขนนก หนั ง ทำขนมแห้ง
 บรรจุถุงพลาสติก เช่น กล้วยฉาบ กล้วยกวน มะขามแช่อิ่ม
 มะขามเค็มน้ำตาล ข้าวเม่าหมี ข้างตั้งแผ่น นางเล็ด ทองม้วน
 หรือขนมอื่น ๆ ทำสิ่งของประเภทเย็บปักถักร้อย เช่น ปลอก
 หมอน ผ้าพันคอ เสื้อหรือของอื่น ๆ ส่วนนักเรียนชายให้ทำ
 ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ จากหวาย ไม้ไผ่ ดินเหนียว กก ส่วนการแสดง
 บนเวทีให้ทุกชั้นส่งหนึ่งรายการ

ครูกรมลให้นักเรียนอภิปรายกันว่าจะทำอะไรบ้าง มานี้
 เสนอความเห็น ว่า ควรหาเงินต้นทุนสักก้อนหนึ่งแต่ไม่ใช่วิธี
 เรียไร อาจจะช่วยกันออกคนละเล็กละน้อย เพื่อเป็นทุนซื้อของ
 มาทำขนม และดอกไม้ไปจำหน่าย เมื่อจำหน่ายได้แล้วจึงเฉลี่ย

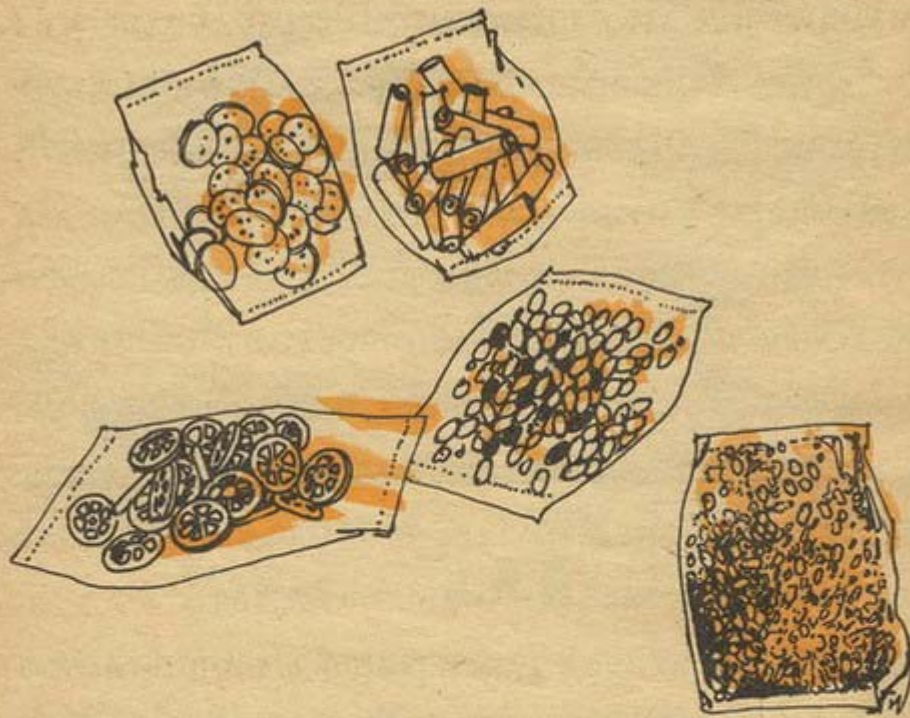
ต้นทุนคืนให้ ถ้าไรส่วนหนึ่งสมทบการกุศลกาชาด อีกส่วนหนึ่งเก็บไว้เป็นเงินสวัสดิการของห้อง ส่วนการฝีมือประเภทเย็บปักถักร้อยและผลิตภัณฑ์จากวัสดุในท้องถิ่น ให้คัดเลือกจากผลงานที่นักเรียนทำไว้แล้ว และอาจจะทำเพิ่มเติมอีกบ้างเล็กน้อย นักเรียนหลายคนยกมือสนับสนุน ปิติลุกขึ้นอภิปรายว่า ไม่ควรเสียเวลานำเงินทุนไปซื้อวัสดุมาจัดทำเอง ควรซื้อขนมที่แม่ค้าบรรจุถุงไว้สำเร็จแล้ว ราคาที่ซื้อเป็นจำนวนน้อยต้องถูกกว่าราคาขายปลีก อาจจะได้อะไรถึงยี่สิบเปอร์เซ็นต์ จำนวนลดนั้นคือกำไรแบ่งช่วยกาชาดได้ บางทีถ้าเป็นแม่ค้าที่คุ้นเคยกันของเหลือนายไม่หมดกลับมาก็คืนได้ นักเรียนหลายคนปรบมือเห็นชอบด้วย นอกนั้นก็ไม่มีใครเสนอความคิดอีก จึงมีวิธีปฏิบัติเพียงสองวิธีเท่านั้น ครูกรมจึงให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายว่า ประเด็นใดที่ปฏิบัติแล้วเป็นผลดีที่สุด

นักเรียนจับกลุ่มอภิปรายกันอยู่ครู่หนึ่ง ก็มีข้อยุติว่าทั้งสองประเด็นเป็นผลดีก้ำกึ่งกัน จึงปฏิบัติตามทั้งสองประเด็นในบางกรณี คือจะลงมือทำขนมบางอย่าง เพื่อฝึกฝนให้ทุกคนทำเป็น ขนมบางอย่างที่มีวิธีทำยุ่งยาก ก็จะซื้อโดยขอส่วนลดเป็นเปอร์เซ็นต์ และพวกเขาแต่งตั้งกรรมการขึ้น เพื่อดำเนินการจัดทำและจัดซื้อ ตลอดจนคัดเลือกผลงานศิลปหัตถกรรม หรือผลิตภัณฑ์เพิ่มเติมด้วย ครูกรมเห็นชอบด้วย แล้วอนุญาตให้คณะ

กรรมการดำเนินการได้ตามมติของที่ประชุม

พอครูกลมออกไปจากห้องเรียน ปิติหันมาค้อมศีรษะ ล้อเลียนมานี้ว่า “เธออภิปรายได้เป็นคั่งเป็นแควเชียวนะมานี้ ฉันคิดว่าเธอเก่งทำไรมากเกินไป ถ้าพวกเธอลงมือทำเอง ฉันเกรงว่าจะเหน็ดเหนื่อย เวลาที่กระชั้นเข้ามาแล้วด้วย” มานียิ้มอย่างใจเย็น บอกปิติว่า “การลงมือทำอะไรเองนั้นเป็นการได้ฝึกฝน เมื่อถึงคราวจำเป็นก็ทำเองได้ ไม่ต้องคอยซื้อเขารำไปว่าแต่พอพวกเราทำเสร็จแล้ว ชีคร้านเธอจะมาขอชิม” จากนั้นพวกนักเรียนก็วางแผนการทำงาน คิดคำนวณต้นทุนและกำไร แบ่งหน้าที่กันทำงานและรับผิดชอบจนเรียบร้อย

นักเรียนในชั้นของครูกลมทำขนมกล้วยฉาบกับข้าวเม่าหมี ลูกของวีระบริจาตกกล้วย พ่อของปิติและอาของชูใจบริจาค ข้าวเม่า ทำให้ทุนค่าใช้จ่ายไปมาก เมื่อทำเสร็จก็บรรจุลงถุงพลาสติกเพื่อขายถุงละ ๑ บาท ฝึกปากถุงให้ปิดสนิท นับจำนวนถุงขนมได้ทั้งหมด ๔๐๐ ถุง แล้วเก็บใส่ปิ๊บปิดให้แน่น นักเรียนกลุ่มหนึ่งไปช่วยกันเลือกซื้อขนมทองม้วน ทองหยอดแห้ง ถั่วอบ ขนมกง อย่างละ ๑๐๐ ถุง ราคาที่แม่ค้าขายปลีกถุงละ ๑ บาท แต่แม่ค้าลดให้ ๒๕ เปอร์เซ็นต์ ถ้าของขายไม่หมดก็ให้คืนได้ มานีชักชวนเพื่อนคิดตั้งชื่อขนมต่าง ๆ ให้มีชื่อแปลก ๆ และไพเราะ เพื่อจูงใจให้คนอยากซื้อดังนี้ กล้วยฉาบชนิดหุ่นนาง

เป็นแว่นกลม ๆ พอทอดน้ำมันแล้วมีสีเหลืองเหมือนเหรียญทอง
ก็ตั้งชื่อว่า “เหรียญทองชวนลิ้ม” ข้าวเม่าหมีมีชื่อใหม่ว่า “สาว
น้อยเลือกคู่”

ปิติสงสัยว่าทำไมจึงชื่อเช่นนี้ มานี้ไม่ยอมบอก แต่ปิติ
คาดคั้นว่าต้องบอกกันให้เป็นกิจจะลักษณะ เมื่อคนอื่นถามจะได้
บอกเขาได้ตรงกันทุกคน ดวงแก้วจึงอธิบายว่า ข้าวเม่าหมีมี
ส่วนผสมหลายอย่าง ข้าวเม่าเมื่อทอดแล้วเป็นสีขาวพองน่ารัก

เหมือนสาวน้อย เวลาต้อนรับทานคำหนึ่ง ๆ บางทีจะมีกุ่มแห่ง
 ปนไปด้วย ข้าวเม่าหรือสาวน้อยนั้นก็คู่กับกุ่มแห่ง บางคำมี
 เต้าหู้ปนอยู่ สาวน้อยก็คู่กับเต้าหู้ เพื่อน ๆ หลายคนชอบใจที่
 ตั้งชื่อได้แปลกดี บางคนก็ว่าชื่อค่อนข้างพิลึก ขนมอื่น ๆ ก็มีชื่อ
 ใหม่ทุกอย่าง คือขนมทองม้วนชื่อ “ม้วนเสือนางพระยา”
 ทองหยอดชื่อ “น้ำค้างทอง” ถั่วอบเนย ชื่อ “ถั่วอบโอชา”
 ขนมง ชื่อ “ลัทธิพระอาทิตย์” ทุกคนพยายามจำชื่อไว้ให้แม่นยำ

นักเรียนกลุ่มหนึ่งคัดเลือกผลงานศิลปหัตถกรรม ซึ่ง
 พวกเขาทำไว้แล้วอย่างสวยงามได้หลายอย่างมี กระเชอ ข้อง
 กระบวย แจกัน และเครื่องใช้อีกหลายอย่าง การฝีมือประเภท
 เย็บปักถักร้อยมี ผ้าพันคอ หมวกเด็ก กระเป่า ผ้านนหนูพิมพ์ลาย
 ผ้าเช็ดหน้า และช่วยกันคิดทำของเพิ่มเติมอีก จึงตกลงกันว่า
 จะตัดไม้ซางและแขนงไม้ไผ่มาทำแลคเกอร์ให้สวย นักเรียน
 หญิงทำดอกไม้ด้วยไส้หญ้าปล้อง และขนไก่ย้อมสี เมื่อทำ
 เสร็จทุกอย่างแล้ว ทุกชิ้นนำของมารวมกันก็ได้สินค้าเป็นจำนวน
 มาก ครูใหญ่ให้กรรมการนักเรียนทำบัญชีไว้ให้เรียบร้อยก่อน
 จะนำส่งอำเภอ

ระหว่างนั้น พวกนักเรียนก็เตรียมซ้อมการแสดงบนเวที
 วีระต้องแสดงท่าหนุมนาคผาดโผนตอนลองดีฤๅษีอีก ชูใจกับ
 สมคิดและเพื่อนชายหญิง ๑๐ คนรำเซิ้ง นักเรียนชั้นอื่น ๆ ก็จัด

การแสดงได้นำชมทุกชั้น มานีกับดวงแก้วได้รับคัดเลือกให้ไป
ขายของประจำร้าน เพราะพูดจาจะฉานไม่ตะกุกตะกัก กิริยา
มารยาทก็เรียบร้อยน่ารัก ส่วนปิติได้รับคัดเลือกเป็นหัวหน้าเฝ้า
ต้นกล้วยพฤษ์หรือสอยดาวซึ่งทางอำเภอจัดทำขึ้น เพราะปิติ
ทำทางเรียบร้อยไม่เคอะเขิน มีวิธีพูดเชื้อเชิญให้คนเข้าไปอุดหนุน
สินค้าในร้านได้ดี ทุกคนตั้งใจทำงานเต็มความสามารถ เพื่อหา
รายได้ช่วยกาชาด เพราะรู้ว่ากาชาดช่วยทุกคน

แบบฝึก

๑. คำที่มีตัวสะกดไม่ตรงแม่ มักจะอ่านและเขียนผิด วิธีที่จะช่วยให้รู้ว่าตัวสะกดนั้น ๆ อยู่ในแม่ใด อาจดูจากแผนภูมิพยัญชนะ ดังนี้

แม่ก ก	ก	ข	ฃ	ค	ฅ	ฌ	ง	แม่กง	
	จ	ฉ	ช	ฌ	ฌ		ญ		
	ฎ	ฏ	ฐ	ฑ	ฒ		ณ		
แม่กด	ด	ต	ถ	ท	ธ		น	แม่กน	
แม่กบ	บ	ป	ผ	ฝ	พ	ฟ	ภ	ม	แม่กม
ย	ร	ล	ว	ศ ษ ส	ห	พ	อ	ฮ	
แม่เกย	แม่กน	แม่	แม่กด		แม่	กน			
		เกอว							

ข้อควรจำ

๑. ตัว จ ฉ ฌ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ไม่ใช้เป็นตัวสะกด

๒. ตัว ฃ ค ปัจจุบันไม่มีที่ใช้

๒. คำที่มี ห นำ หรืออักษรกลาง อักษรสูงนำ แล้วเสียงเปลี่ยนไปตามตัวนำนั้น จะเป็นคำที่มีพยัญชนะต้นซึ่งอยู่ท้ายแถวของแผนภูมิ พยัญชนะ และ ๔ ตัวแรกของแถวที่ ๖ (แถวสุดท้าย)

ตัวท้ายสุดแถวที่ ๑	คือ	ง
ตัวท้ายสุดแถวที่ ๒	คือ	ญ
ตัวท้ายสุดแถวที่ ๓	คือ	ณ (ไม่มีคำที่ใช้ ห นำ)
ตัวท้ายสุดแถวที่ ๔	คือ	น
ตัวท้ายสุดแถวที่ ๕	คือ	ม
๔ ตัวแรกของแถวที่ ๖	คือ	ย ร ล ว

สรุป พยัญชนะต้นของคำที่ใช้ ห นำ หรืออักษรกลาง อักษรสูง นำ แล้วออกเสียงเหมือนตัวนำและผันเหมือนตัวนำนั้นได้แก่ ง ญ น ม ย ร ล ว หรือจะใช้วิธีจำง่าย ๆ ว่า (ง ใหญ่ ใน หมู่ ยักษ์ รัด ลิง วัว)

๓. ฝึกอ่านและสังเกตคำประสมที่มาจากภาษาอื่น
เช่น

บท (บท) + จร (จร)	= บทจร	อ่าน	บท-ทะ-จร (อะกึ่งเสียง)
บท (บท) + มลย์ (มาน)	= บทมลย์	”	บท-ทะ-มาน (อะกึ่งเสียง)
ชล (ชน) = ธาร (ทาน)	= ชลธาร	”	ชน-ละ-ทาน (อะกึ่งเสียง)
ผล (พน) + ไม้	= ผลไม้	”	พน-ละ-ม้าย (อะกึ่งเสียง)
คุณ (คุณ) + ภาพ (พาบ)	= คุณภาพ	”	คุณ-นะ-พาบ (อะกึ่งเสียง)

๔. ฝึกอ่านและสังเกตคำไทยแท้ที่มักออกเสียง
ตัวสะกดคำหน้าเป็นอะกึ่งเสียง เช่น

ตุ้กตา	อ่านว่า	ตุ้ก - กะ - ตา
ตุ้กแตน	”	ตุ้ก - กะ - แแตน
ซักเย่อ	”	ซัก - กะ - เย่อ
จักจั่น	”	จัก - กะ - จั่น
จึกจี้	”	จึก - กะ - จี้

๕. ฝึกอ่านและสังเกตคำที่ออกเสียงพยัญชนะตัวแรก
เป็นเสียง ออ เอ หรือโอ พยัญชนะตัวหลัง
จะออกเสียงอะกึ่งเสียง เช่น
ทร (อ่านว่า ทอ - ระ) ทรชน ทรมาน
เนร (" เน - ระ) เนรมิต เนรคุณ เนรเทศ
โทร (" โต - ระ) โทรศัพท์ โทรเลข

๖. คำที่ไม่ประวิสรรชนีย์ หรือคำที่พยัญชนะ
ตัวหน้าไม่มีรูปสระจะอ่านได้สองแบบ ต้อง
สังเกตและจำคำหลัก คือจำคำใดคำหนึ่งไว้
สำหรับเทียบ

เสียง ออ - อะ	ทรมาน	อรไท	มรณา
เสียง อะ - อะ	ธนบัตร	พลศึกษา	กรณี
	มกราคม	กรกฎาคม	คมนาคม

๗. การใช้คำพูดให้เหมาะกับบุคคลและสถานที่
เราควรพิจารณาและเลือกใช้ให้ถูกต้อง เช่น
แดงร้องอะอะว่า “เฮ้ย เอ็งมาเหยียบตีนข้าทำไม”
ดำรีบตอบว่า “ข้าไม่ได้ตั้งใจโว้ย ขอโทษที”

ครูได้ยินเสียงเอะอะจึงถามแดงและดำว่าเกิดอะไรขึ้น

แดง “ดำมาเหยียบเท้าผมครับ”

ดำ “ผมไม่ได้ตั้งใจครับ ผมขอโทษเขาแล้ว”

ครู “ดีแล้ว เมื่อทำผิดก็ต้องขอโทษ ดำทำถูกแล้ว
และแดงก็ต้องให้อภัยเพื่อนเพราะเพื่อนไม่ได้ตั้งใจ”

แดง “ครับ ผมไม่โกรธดำหรอกครับ ที่ผมเสียงดัง
เพราะตกใจเท่านั้นเองครับ”

ครู “แต่เธอทั้งสองคนควรจะใช้คำพูดที่สุภาพต่อกัน
ด้วยนะ”

บัญชีคำประพันธ์

บทที่ ๑๘ จากพระราชนิพนธ์ เรื่อง สังข์ทอง
ของรัชกาลที่ ๒

บทที่ ๑๙ จากคำประพันธ์ ของนางรัชนี ศรีไพรวรรณ

บทที่ ๒๑ นิทานขำขันเรื่อง ตาเหลวดกปลาไหล
ดัดแปลงจากหนังสือคติชาวบ้าน

ของนางกุหลาบ มลลิกะมาส

บทที่ ๒๒ เพลงพวงมาลัย ของนางรัชนี ศรีไพรวรรณ

บทที่ ๒๓ จากคำประพันธ์ ของนางรัชนี ศรีไพรวรรณ

บทที่ ๒๔ จากพระราชนิพนธ์ เรื่อง รามเกียรติ์
ของรัชกาลที่ ๑

คำชี้แจงการใช้ประมวลคำใหม่

๑. ครูไม่จำเป็นต้องอธิบายความหมายของคำทุกคำให้นักเรียนทราบ คำใดที่นักเรียนรู้ความหมายแล้วไม่ต้องอธิบาย

๒. ความหมายของคำที่ให้ไว้นี้ พยายามเลือกใช้คำอธิบายสั้น ๆ ง่าย ๆ ถ้านักเรียนยังไม่เข้าใจ ครูควรอธิบายเพิ่มเติม และยกตัวอย่างให้เห็นจนนักเรียนเข้าใจ

๓. ถ้าจะอธิบายความหมายของคำใดให้แก่นักเรียน ควรถามนักเรียนว่า นักเรียนคนใดรู้ความหมายของคำนั้น ๆ แล้ว ถ้ามีนักเรียนบางคนรู้ ก็ให้นักเรียนคนนั้นเป็นผู้อธิบาย โดยครูคอยเพิ่มเติมให้

๔. คำบางคำนักเรียนอาจไม่เข้าใจความหมายที่ให้ไว้ หรือที่ครูอธิบายเพิ่มเติม ควรหาของจริงหรือหาภาพ หรือวาดภาพให้นักเรียนดู

กง

ส่วนหนึ่งของวงล้อ ในที่นี้เป็นชื่อขนมชนิดหนึ่ง
มีลักษณะคล้ายวงล้อ

กบฏ (กะ - บด)

การกระทำที่แสดงความคดโกง

กรณี (กะ - ระ - นี)

สิ่งที่ควรทำ

กรรม (กัณ)

หุ

กรรมการ (กำ - มะ - กาน)

คณะหรือกลุ่มคนที่ร่วมกันทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง

กระจองอแง

เสียงที่ก่อให้เกิดความรำคาญ เช่น เสียงเคีกร้อง

กระจ๊วญ้อย

ขนาดเล็ก

กระซอน

ภาชนะสานด้วยไม้ไผ่สำหรับกรองอาหาร

กระซัง

เครื่องสำหรับขังปลาทำด้วยไม้ไผ่

กระเซอ

ภาชนะปากกว้าง ทรงกลม สานด้วยไม้ไผ่ ใช้ใส่ของ

กระเช้า

ภาชนะสานมีหูหิ้ว

กระเช้าเข้าเหย้า

หยอกล้อ

กระดังงา

ชื่อต้นไม้ มีหลายชนิด ดอกมีกลิ่นหอม

กระดาก

ละอายใจตนเอง

กระดานทราย

กระดานที่ค้ำหนึ่งขรุขระ ใช้ชักแข่งผิวไม้

กระเคื่อง

ใช้คู่กับคำว่า “กระค้ำง” หมายถึง แข็ง ไม่อ่อนนุ่ม

กระตืบ

ภาชนะรูปทรงกระบอก สานด้วยไม้ไผ่ สำหรับใส่
ข้าวเหนียวนึ่ง

กระตุก

ชักหรือดึงเข้ามาโดยเร็ว

กระท้อน

ผลไม้ชนิดหนึ่งเนื้อนุ่มเป็นปุ๋ย รสเปรี้ยวอมหวาน

กระท้อนกระแท่น

ไม้ครบถั่ว

กระบวย

ภาชนะทำด้วยกะลา มีค้ำสำหรับถือ ใช้ตักน้ำ

กระบอก

ไม้ไผ่ที่ทักเป็นท่อน

กระป๋

มีกาะชนิดหนึ่ง ในที่นี้หมายถึงถึง

กาจ	แก่ง	กาจ - กิ - ลี - ลี - ลี - ลี
การฝีมือ	งานที่ทำด้วยมือ	การ - กิ - ลี - ลี - ลี - ลี
การพนัน	การเล่นเพื่อเอาเงินหรือทรัพย์สิน	การ - กิ - ลี - ลี - ลี - ลี
การณ	สิ่งที่เกิดขึ้น	การ - กิ - ลี - ลี - ลี - ลี
การุณย์	มีความเห็นใจ	การ - กิ - ลี - ลี - ลี - ลี
กาลกิณี (กา - ละ - กิ - นี)	สิ่งที่นำความชั่วร้ายมาให้	การ - กิ - ลี - ลี - ลี - ลี
กำกึ่ง	เกือบเท่า ๆ กัน	การ - กิ - ลี - ลี - ลี - ลี
กำบัง	หลบซ่อน	การ - กิ - ลี - ลี - ลี - ลี
กำเริบ	ไต่ใจมากขึ้น	การ - กิ - ลี - ลี - ลี - ลี
กำไล	ห่วงใส่ข้อมือหรือข้อเท้าเป็นเครื่องประดับ	การ - กิ - ลี - ลี - ลี - ลี
กิจจะลักษณะ	อย่างจริงจัง	การ - กิ - ลี - ลี - ลี - ลี
ก๊ับ	เครื่องหนีบผม	การ - กิ - ลี - ลี - ลี - ลี
ก๊ว	คอก	การ - กิ - ลี - ลี - ลี - ลี
ก๊ับ	เล็บเท้าของสัตว์บางชนิด เช่น วัว ควาย	การ - กิ - ลี - ลี - ลี - ลี
กู่	เสียงเรียกกังและยาว	การ - กิ - ลี - ลี - ลี - ลี
เก้ง ๆ กัง ๆ	ไม่คล่องแคล่ว	การ - กิ - ลี - ลี - ลี - ลี
เก้ง	คากหมาย	การ - กิ - ลี - ลี - ลี - ลี
เกม	การเล่น	การ - กิ - ลี - ลี - ลี - ลี
เกร็ง	หักสามนิ้วให้แข็ง	การ - กิ - ลี - ลี - ลี - ลี
เกร็ด	ส่วนปลีกย่อย	การ - กิ - ลี - ลี - ลี - ลี
เกด้า	หั่ว ศิริษะ	การ - กิ - ลี - ลี - ลี - ลี
เกดือนกล่น	มากมาย	การ - กิ - ลี - ลี - ลี - ลี
เกศ	ศิริษะ	การ - กิ - ลี - ลี - ลี - ลี
เกศี	ศิริษะ เส้นผม	การ - กิ - ลี - ลี - ลี - ลี
เกือก	รองเท้า	การ - กิ - ลี - ลี - ลี - ลี
เกลบ	ชื่อม้าที่มีขนาดเล็ก เรียกว่า ม้าเกลบ	การ - กิ - ลี - ลี - ลี - ลี

โกกิล (โก - กิ - ละ)	นกยูงเหว้า	ชก
โกรก	ลมพัดผ่านตลอดเวลา	ฉวีโรย
ขนมปัง	อาหารทำจากแป้งอบให้สุก	โอบ
หนด (ชะ - หนด)	กลุ่ม หมู่	ปัด
นมับ (ชะ - นมับ)	บริเวณระหว่างตากับหู	โอด
ขมา (ชะ - มา)	ขอโทษ	แก้
ขยะแขยง	รู้สึกเกลียด	ดัก
ขยับ (ชะ - ขยับ)	กะพริบตา	ขยับ
ขยุกขยิก	ไม่อยู่นิ่ง	ส่าย
ขรม (ชะ - ขรม)	เสียงเอี๊ยดอ๊าด	ขรม
ขรรค์	มีคมดาบมีคมสองข้าง	ขั้ว
ขลับ	เกลี้ยงเป็นเงา	ฉก
ขลุกขลัก	ไม่ราบรื่น ไม่สะดวก	ขก
ขลุ่ย	เครื่องดนตรีประเภทเป่าทำด้วยไม้ไผ่	ขลุ่ย
ข่วน	อาการที่ใช้เล็บขูด	ข่วน
ข้อง	ภาชนะตาถี่ ๆ สานด้วยไม้ไผ่สำหรับใส่ปลา	ข้อง
ขมุกขมอม	มอมแมมเปรอะเปื้อน	ขมุก
ข้างขึ้น	ระยะเวลาที่เห็นเดือนหงายจนกระทั่งเต็มดวง	ข้างขึ้น
ข้าราชการ (ข้า - ราด - ชะ - บอ - ริ - พาน)	ข้าราชการผู้ติดตามพระเจ้าแผ่นดิน	ข้า
ข้าวตัง	ข้าวสุกที่คึกเป็นแผ่นเกรียมอยู่กันหม้อ	ข้าวตัง
ขาหยัง	ไม้สำหรับตั้งหรือห้อยสิ่งของ	ขา
ข้าวเฝ้า	อาหารชนิดหนึ่ง ทำจากข้าวเปลือกที่ยังไม่แกล้ง	ข้าวเฝ้า
ข้าลาดตาขาว	ไม่กล้า	ข้าลาด

ขี้รว	ไม่สวย
ขี้เหว	ไม่สวย
ขี้ง	โกรธเคือง
เข้มกลัด	เข้มที่ใช้เย็บติดกับเสื้อผ้า ใช้เป็นเครื่องประดับก็ได้
เขวอะ	เปื้อน
เขื่อง	ค่อนข้างใหญ่
เข็งใจ	อกทนไม่หาคำใจตัวเอง
แขนง (ชะ - แหนง)	กิ่งไม้เล็ก ๆ
โขก	เคาะหรือสับลงมา
โขยง (ชะ - โยยง)	ฝูงหรือกลุ่มใหญ่
ไข่มุก	วัตถุที่ไค้จากหอยมุก

ก

กม	ส่วนที่บางของวัตถุและทำให้เกิดปากแฉลไค้
กรอก	ฝูงลูกสัตว์ที่เกิดคราวเดียวกัน
กรั่นกร้าม	เกรงกลัว
กว่า	ยิ่งลากโดยแรง
กว่ากว่า	เก่ามาก
กว่าแคว้ง	มีใจจ้อจ่อหรือหมกมุ่น
กรุ	ภาชนะใส่น้ำส้านควยไม้ไผ่ ทาผิวด้วยชันปนน้ำมัน ยาง
กรูด	ถูไปโดยแรง
กรูบา	พระภิกษุชั้นผู้ใหญ่
กลาย	ขยายออก ฝนลง กลิ้งออก
กวาญ	คนเลี้ยงและบังคับช้าง
ก้อม	หลังอ
ก้อม	ก้มหลังลง น้อมลง

กะนึ่ง	กิกถึง
กะเน	คาคคิก ประมาณ คาคไว้
กาดกั้น	บังกับเอา
กำนวน	กิกหาผลที่จะไ้รับ
กำแหง	แข็งแรง
กึบ	จับให้อยู่ด้วยเครื่องมือปลายสองแฉก
กึบ	ระยะความยาวจากปลายนิ้วกลางถึงปลายนิ้วหัวแม่มือ
	เมื่อกางฝ่ามือออกเต็มที่
กู	มีความร้อนอยู่ภายใน
กุกเข้า	ย่อเข่าลงจนกิกพื้น
กึ่ง	ส่วนโค้งของผิงน้ำ มักใช้พูดว่าเป็นกึ่งเป็นแคว
	หมายถึง พูกมากและอ้อมค้อม
เกร่งครัด	จริงจัง เข้มงวดไม่ผ่อนปรน
เกรื่องเงิน	เครื่องใช้สานด้วยไม้ไผ่ทำผิวด้วยน้ำยางไม้ชนิดหนึ่ง
เกรื่องคิม	ของเหลวที่ใสกิม เช่น น้ำผลไม้
เกล้า	เอาปนกัน
เกลือบ	ทำผิวให้เป็นมัน
เคอะเงิน	ไม้กลองแกล่ว
แคน	เครื่องดนตรีประเภทเป่าชนิดหนึ่ง
แคว	สำน้ำที่แยกออกไป
โค่น	ทำให้ล้มลง
	ง
ง่อย	แขนขาพิการเคลื่อนไหวไม่ได้
งับ	กัก กาย
เงื่องหงอย	ช้า ๆ เฉื่อยชา ไม่กระฉับกระเฉง
แง	เหลียม มุม ก้าน

แฉับ	เป็คออกทีละน้อย	นวลดี
โง่เขลา	ไม่ฉลาด	โง่งง
จรวด (จะ - หรวด)	พาหนะรูปร่างเพรียว พุ่งไปในอากาศด้วยแรงขับ เคลื่อนในตัวเอง	จรวด
จรัส (จะ - หรด)	แจ่มแจ้ง รุ่งเรือง สว่าง	จรัส
จรวด (จะ - หรด)	กิริยา ความประพฤติ	จรวด
จลาจล	ปั่นป่วนและวุ่นวายอย่างมาก	จลาจล
จ่อ	ยื่นเข้าไปใกล้ๆ	จ่อ
จอก	ภาชนะใบเล็กๆ ไม่มีหูหรือก้าม ไซ้กักน้ำ	จอก
จิ้งจอก	ทำซ้ำ ซ้ำซ้ำ (ที่ถูกคือ จัดทาส แต่ในที่นี้ใช้จิ้งจอก เพื่อให้เสียงคล้องจองกับคำว่า "สังข์")	จิ้งจอก
จัญไร	ชั่วร้าย เลวทราม	จัญไร
จั่น	เครื่องค้ำค้ำค้ำค้ำค้ำค้ำ	จั่น
จันทรคราส (จัน - ทร - คราด)	การเกิดเงามืดบนดวงจันทร์	จันทรคราส
จระไน	พู่คอธบายอย่างละเอียด	จระไน
จ้ำละหวั่น	วุ่นวาย	จ้ำละหวั่น
จำเริญ	รุ่งเรือง ก้าวหน้า สมบูรณ์	จำเริญ
จำเลย	ผู้ถูกฟ้องในคดีที่ศาล ในที่นี้หมายถึงผู้ถูกกล่าวหา ว่าทำความผิด	จำเลย
จำหน่าย	จ่าย ขาย	จำหน่าย
จิ้งจก	สัตว์เลื้อยคลานสีเทาขนาดเล็ก ตัวแบน เท้าเหนียว ไต่ตามเพดานหรือข้างฝา	จิ้งจก
จิ้ง	ทนทาน ยั่งยืน	จิ้ง
จูบ	สูดหรือก้มก้วยความรักใคร่	จูบ
เจ้าอาวาส	พระผู้เป็นหัวหน้าของวัด	เจ้าอาวาส

เจื่อน	กระคากหรืออาย	เจื่อน
โจทก์	ผู้ฟ้องร้องในคดีที่ศาล	โจทก์
โจทย์	ข้อปัญหาหรือคำถามในการศึกษา	โจทย์
โจรกรรม (โจ - ระ - กำ)	การลักทรัพย์ ขโมย ปล้น (โจรกรรม - ๑๙) ๑๙๑๑	โจรกรรม

ฉ

ฉกาจ	เก่งกาจ คุว้าย (ฉกาจ - ๑๙) ๑๙๑๑	ฉกาจ
ฉลุ	สลักให้ทะลุ (ฉลุ - ๑๙) ๑๙๑๑	ฉลุ
ฉาง	โรงเก็บข้าวหรือพืชผลอย่างอื่น (ฉาง - ๑๙) ๑๙๑๑	ฉาง
ฉาน	สว่าง ในที่นี้หมายถึง เชี่ยวชาญ ชำนาญ (ฉาน - ๑๙) ๑๙๑๑	ฉาน
ฉาบ	ทาหรือเคลือบผิว (ฉาบ - ๑๙) ๑๙๑๑	ฉาบ
ฉาวฉาน	เกรี้ยวกราว มากมาย (ฉาว - ๑๙) ๑๙๑๑	ฉาว
ฉกฉวย	กะทันหัน สับสน รุนว้าย (ฉก - ๑๙) ๑๙๑๑	ฉก
ฉู่ฉี่	แกงคั่วอย่างหนึ่งมีน้ำแกงข้น (ฉู่ - ๑๙) ๑๙๑๑	ฉู่
เฉลย	บอกคำตอบ (เฉลย - ๑๙) ๑๙๑๑	เฉลย
เฉลียง	ระเบียง (เฉลียง - ๑๙) ๑๙๑๑	เฉลียง
แฉลบ	ไม่ไปโดยตรง (แฉลบ - ๑๙) ๑๙๑๑	แฉลบ
โฉมตรู	รูปงาม (โฉม - ๑๙) ๑๙๑๑	โฉม

ช

ชนก	พ่อ (ชนก - ๑๙) ๑๙๑๑	ชนก
ชนนี (ชน - นะ - นี หรือ ชะ - นะ - นี)	แม่ (ชน - ๑๙) ๑๙๑๑	ชนนี
ชลธาร (ชน - ละ - ทาน)	ลำน้ำ (ชล - ๑๙) ๑๙๑๑	ชลธาร
ชโลม	ชุบใส่ให้เปียกชุ่ม ทำให้เปียกชุ่ม (ชโลม - ๑๙) ๑๙๑๑	ชโลม
ชวด	ไม่ได้ดังหวัง (ชวด - ๑๙) ๑๙๑๑	ชวด
ชะ	ล้าง (ชะ - ๑๙) ๑๙๑๑	ชะ
ชะเง้อ	แหงนหน้าดู (ชะเง้อ - ๑๙) ๑๙๑๑	ชะเง้อ

ชะรอย	บางที
ชะอม	คันไม้ชนิดหนึ่งมีหนาม ใบมีกลิ่นแรง ใช้รับประทานเป็นผัก
ชัญ	ป่าทึบ
ชาวเขา	ผู้คนเผ่าต่างๆ ที่อาศัยอยู่บนภูเขาสูง
ชำแหละ	แล่ เชือก
ชูสาว	ความสัมพันธ์กันความรักระหว่างหญิงชาย
เชยชม	แสดงความรักใคร่
เชลแลก (เซ็น - แล็ก)	น้ำยาทาเคลือบไม้เพื่อไม่ให้ผิวเป็นมัน
เขว่น	ความคึกที่รวดเร็ว เจียบแหลม
เขี่ยนหมาก	ภาชนะสำหรับใส่หมากพลุ
เขื้อ	พันธุ์ กระดุก
เขื้อม	ผลไม้ที่แช่น้ำคาลเซียม
โชติ (โชค)	สว่างไสว
ช	
ชาก	ร่างที่ถูกละทิ้งหรือตายแล้ว
ชีก	ส่วนที่แบ่งออก
ชู	อาการกึ่งขึ้นของขน
เชิง	การพ้อนเรืออย่างหนึ่ง
แซ่ซ้อง	เสียงก้องอีกที
โชน	เปียกโชก
ไซ	เครื่องกักสัตว์น้ำ ตานก้วยไม้ไผ่ตาถี่ๆ
ฉ	
ฉาน	การทำจิตใจให้แน่วแน่
ฉ	
ฉีกา	คำขอร้อง การร้องทุกข์ นอก อธิบาย

ณ	
ณ	ที่
ณ	
ดื้อน	แอบย่องเข้าไป
คอบ	ยอกเขา
ต่าง	เป็นควงจุกขาวๆ แตกต่างจากสีพื้นเดิม
คาน	คินที่แข็งอยู่ชั้นล่างของผิวโลก
ดำริ (ดำ·หริ)	คิด
คูลพินิจ (คูล·พิ·นิค)	การพิจารณาเห็นสมควร
แต่่น	ชนต่างเป็นควงที่หน้าของสัตว์
โด่ง	สูงขึ้นไป
ด	
ดกกระ	ผิวหนังที่เป็นจุดสีน้ำตาล
ตันคอ	บริเวณที่คอต่อกับลำตัว
ตันแค	คันไม้ชนิดหนึ่งมีฝักคล้ายถั่ว
ตันปานสรนารายณ์	คันไม้พุ่มชนิดหนึ่ง ใบหนา ปลายใบแหลม
ตันโพ	คันไม้ยืนต้นชนิดหนึ่ง คันสูงใหญ่ ใบคอกหนา
ตันมะรุม	คันไม้ยืนต้นชนิดหนึ่ง มีฝักใช้รับประทานได้
ตันยาง	คันไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ มียางใช้ทำสิ่งต่างๆ เช่น ยางรถ ยางลบ
ดบะ	การปาเพ็ญเพียรเพื่อให้กิเลสเบาบาง (ในกลอนใช้ ดะบะ)
ดรีกครอง	ถืออย่างพิจารณา
ดลบทะแสง	ไม่เชื่อตรง กลับไปกลับมา
ดลัับ (ดะ·หลัับ)	กลองขนาดเล็ก
ดอ	โคนของต้นไม้ที่หักลำต้นออกแล้ว

ตะกละ	เห็นแก่กิน คฺลฺล	กลัวภัย
ตะกุกตะกัก	พูดไม่ติดต่อกัน	ระแวก
ตะกุกตะกาย	เอามือหรือเท้าหน้าคู่หรือข่วน	ข้อม
ตะเกรง	เครื่องกรองหรือร่อน	ไม้
ตะโก	ต้นไม้ยืนต้นชนิดหนึ่ง มีเปลือกสีเทา	
ตะกรันตะกรอ	ปากเมื่อยตามตัวเป็นอาการของการเริ่มเป็นไข้	
ตะกุ่ม	เห็นไม่ชัด คฺมฺ	ระแวก
ตะแกง	เอาไม้หรือเชือกมาผูกไว้ (คฺม - ๖๕ - ๖๖) คฺม	
ตะบึง	เดินตรงไป มุ่งไป (คฺม - ๖๕ - ๖๖) คฺม	
ตะแบก	ต้นไม้ยืนต้นชนิดหนึ่ง มีดอกสีม่วง (ค - ๖๖) ค	
ตะพานน้ำ	ไม้สำหรับเอียงคานชนิดหนึ่ง ตัวคล้ายเท้า อาศัยอยู่ในน้ำ	
ตะโปก	อวัยวะที่อยู่ด้านหลังระหว่างเอวและก้นขา	อวัยวะ
ตะลึงพริ้งเพริด	เสียงดังมาก คฺลฺ	นกร้อง
ตะลุมบอน	จับหรือต่อสู้กันถึงประชิดตัว	ระแวก
ต่าหุ	ตุ้มหู หรือเครื่องประดับหู	ไม้เท้า
ตำนาน	เรื่องราวที่เล่าสืบต่อมา ส่วนมากมักจะเกี่ยวกับวัตถุหรือสถานที่ (ค - ๖๖ - ๖๗) ค	
ตัก	เรือนที่ก่อสร้างด้วยอิฐ ปูน หรือหิน (ค - ๖๗) ค	
เต้าหู้	อาหารชนิดหนึ่งทำจากแป้งถั่วเหลือง	ไม้เท้า
	ถ	ไม้เท้า
ถล่ม	ทุบลงหรือยุบลงจนเป็นหลุมเป็นบ่อ	ไม้เท้า
ถลัน	ผลุนผลันไป	ไม้เท้า
ถลา	เซไป	ไม้เท้า
ถ่วง	ทำให้หนัก ทำให้ช้าลง ทำให้จม	ไม้เท้า
ถวิล	คิดถึง	ไม้เท้า
ถ่อ	ทำให้เรือเคลื่อนที่โดยใช้ไม้เท้า	ไม้เท้า

ถ้อยคำ	คำพูด	ถ้อยคำ
เถระ	พระผู้ใหญ่	เถระ
เถือ	เชือกแรง ๆ ถ้วยมิก หรือของมิกม	เถือ
ไถ่	ในที่นี้หมายถึงรู้ตัวว่าทำความชั่วจึงทำความดีเพื่อ เป็นการทดแทน	ไถ่
ท		
ทแยง	เฉียงหรือเฉ	ทแยง
ทรยศ (ทอ - ระ - ยศ)	คึกหรือทำการร้ายต่อผู้มีคุณ	ทรยศ
ทรมาน (ทอ - ระ - มาน)	ทำให้ได้รับความทุกข์	ทรมาน
ทรหด (ทอ - ระ - หด)	อดทน ต่อสู้ไม่หือถอย	ทรหด
ท้วง	ออกความเห็นคัดค้าน	ท้วง
ท้อ	ผลไม้ชนิดหนึ่ง	ท้อ
ทองม้วน	ขนมชนิดหนึ่งทำจากแป้งและไข่	ทองม้วน
ทะนง	ถือตัวว่าเก่งหรือคึก	ทะนง
ทะมึน	คำมิกและสูงใหญ่	ทะมึน
ทานกร (ทาน - นะ - กอน)	ไม่ทำ (ปัจจุบันใช้ธารพระกร)	ทานกร
การกรรม (ทา - ระ - กำ)	การกระทำที่โหดร้าย (ปัจจุบันใช้ทารุณกรรม)	การกรรม
ทิสู (ทิด - อี)	ความเห็น คือคึงในความเห็น	ทิสู
ทิพา	วัน	ทิพา
ทิม	แทง	ทิม
ทึง	คึงแรง ๆ	ทึง
ทืบ	ไม่ไปรงแสง แน่น	ทืบ
ทုပ်	คิลงไป	ทုပ်
ทุเรศ	น่าสมเพช น่าสงสาร	ทุเรศ
ทุเลา	คืบขึ้น ค่อยยังชั่ว ลดลง	ทุเลา
ทูน	เอาของวางบนศีรษะ	ทูน

เท็จ	ไม่จริง
เทพนม (เทบ · ทะ · นม)	ไม้คอก ลำต้นเป็นพุ่มเตี้ย ดอกเล็กสีม่วงชมพู มี ห้ากลีบ กลีบล่างสองกลีบติดกัน บางแห่งเรียก พนมเทียน
เทวา	เทวคา
เทศ	ต่างประเทศหรือไม่ใช่ไทย
เทศบาล (เทด · สะ · บาน)	การปกครองท้องถิ่นแบบหนึ่ง ใช้กับชุมชนที่มีคน อยู่หนาแน่น
โทรศัพท์ (โท · ระ · สับ)	เครื่องมือติดต่อสื่อสารด้านการพูดสำหรับผู้ที่อยู่ ไกลกัน
โทสะ	ความโกรธ

ธ

ธนาณัติ (ทะ · นา · นัต)	การฝากส่งเงินวิธีหนึ่งทางไปรษณีย์
ธนู	อาวุธชนิดหนึ่งมีคันโค้งยาว และมีสายสำหรับส่ง ลูกศร
ธรรมาสน์ (ท่า · มาด)	ที่สำหรับภิกษุหนึ่งเทศน์
ธาตุ	แผ่นดิน
ธาตุ (ทาด)	คันค้ำเหล็ก ในที่นี้ คือยาแก้อาการท้องไม่ปกติเกี่ยว กับระบบการย่อยอาหาร

น

นกระจอก	นกชนิดหนึ่งขนาดเล็กส่งเสียงร้องจ๊อก ๆ อยู่เป็นหมู่
นกถึงโครง	นกชนิดหนึ่งตัวขนาดเล็กนกเอี้ยง (กลิ้งโคลงก็เรียก)
นกเค้าแมว	นกชนิดหนึ่งหากินในเวลากลางคืน
นกแสก	นกเค้าแมวชนิดหนึ่ง
นงคราญ	ผู้หญิง นางงาม
นัสดการ (นะ · นัต · สะ · กาน)	เคารพ ไหว้ (ใช้กับพระ)

น้อง	ส่วนที่อยู่ด้านหลังของแข้ง
นักธุรกิจ	ผู้ประกอบการกิจการงาน
นักวิทยาศาสตร์	ผู้ที่ศึกษาค้นคว้า และปฏิบัติทางวิทยาศาสตร์
นางเล็ด	ชนมชนิกหนึ่ง ทำด้วยข้าวสุก ทอดเป็นแผ่นกลม
น้ำค้าง	หยกน้ำที่เกิดจากการกลั่นตัวของไอน้ำในอากาศ เกิดในเวลากลางคืนและเช้ามืด
น้ำมันยาง	น้ำมันที่ได้จากต้นยาง
น้ำอบ	น้ำหอม
นิจ	เสมอ ๆ
นิรันดร์ (นิ - รัน)	ตลอดไป บางครั้งใช้ นิรันดร (อ่านว่า นิ - รัน - กอน)
นิเวศน์	ที่อยู่ วัง
เนตร	ดวงตา
เนย	ไขมันที่ทำจากน้ำมันสัตว์
เนรคุณ (เน - ระ - คุณ)	ไม่ตอบแทนบุญคุณ ไม่รู้คุณ
เนรมิต (เน - ระ - มิต)	ทำให้มีขึ้นหรือเกิดขึ้นอย่างคึกและรวดเร็ว
โน้ม	ถึงลงมา
โนลอน (โน - ล่อน)	สารสังเคราะห์ให้ทำสิ่งของต่าง ๆ

บ

บทจร (บด - ทะ - จอน)	เดินไป
บทบาท	ทำท่าทาง
บทมัลย์ (บด - ทะ - มาน)	เท้าของผู้มีบุญ
บ่ม	อบรม สั่งสอนให้เป็นคนดี
บรรณศาลา (บัน - นะ - ลา - ลา)	ที่พักของฤๅษี
บรรณารักษ์	ผู้ดูแลและให้ยืมหนังสือในห้องสมุด
บริบูรณ์	เต็มที
บริโศก	กิน

บริษัท	กลุ่มคนที่รวมกันค้าขาย
บังเกิด	เกิดขึ้น
บังเหียน	เหล็กสำหรับฟาดปากม้า มีสายเชือกโยงสำหรับบังคับม้า
บัญญัติ (บัน - หัด)	กำหนด ข้อบังคับ
บัณฑิต (บัน - ดิด)	ผู้มีปัญญา
บัดดล	ทันใดนั้น
บัน	หัก
บัลลังก์	แท่นที่นั่ง
บาดทะยัก	เชื้อโรคชนิดหนึ่ง que เข้าทางปากแผล
บาดาล	ไผ่พื้นดิน
บี	ทำให้แตกออกด้วยมือ
บิตูรังก์	บิคา ฟ่อ
บุคคล	คน
บุญญาริการ	คุณงามความดีอันยิ่งใหญ่
บุปผา	ดอกไม้
บุพการี (บุป - พะ - กา - รี)	พ่อแม่หรือผู้ที่ทำหน้าที่อุปการะมาก่อน
บุรณะ (บุ - ระ - นะ)	ซ่อมแซม
เบ็ดเตล็ด (เบ็ด - ตะ - เหล็ด)	เล็ก ๆ น้อย ๆ หรือทั่วไป
เบะ	เบะออกและไม่ตรง
เบาะแส	ร่องรอย
แบบอย่าง	ตัวอย่างที่ดี
แบะ	แยกออกหรือแตกออก
โบย	เขี่ยนตี
ป	
ปฏิภูล (ปะ - ตี - ภูณ)	นำเกลี้ยกล่อม สักปรก
ปฏิบัติ (ปะ - ตี - ปัก)	ฝ่ายตรงกันข้าม ศักดิ์

ปฏิมากร (ปะ-ติ-มา-กอน)	รูปปั้น	ศิลปะ
ปฏิสังขรณ์ (ปะ-ติ-สัง-ซอน)	ซ่อมแซม	ศิลปะ
ประจักษ์	ประกาศความชั่ว	นัยยะ
ประดา	ทั้งหมด เติมที่	(เจ็ด - แปด) พิเศษ
ประคู้	คันไม้คันสนคันหนึ่งมีแกนสั่นแกว่ง, คอกเป็นข้อสี่เหลี่ยม	
ประเต็น	ข้อความสำคัญ	หลัก
ประเทือง	ทำให้เกิดขึ้น รุ่งเรือง	ผล
ประภัสสร (ปะ-พัด-สอน)	สีเลื่อม ๆ พวย ๆ	แวววาว
ประมุข	หัวหน้า	ประธาน
ประเนิน	คากคะเหิน	ก้าว
ประโยชน์ (ปะ-โยก)	ข้อความที่ได้ความบริบูรณ์	ผล
ประวัติศาสตร์ (ปะ-หวัด-ติ-สาด)	วิชาที่ว่าด้วยเหตุการณ์ที่เป็นมา	อดีต
ประสบ	ได้รับ	พบ
ประสาธ	เส้นที่ให้ความปลื้มในร่างกาย	เส้น
ประหวั่น	นึกกลัว	เกรง
ปราโมทย์	ความปลื้มใจ	ความสุข
ปรารภ (ปรา-รบ)	กล่าวถึง	กล่าวถึง
ปรี	ตรงเข้าไปหา	ตรง
ปลดออก	เครื่องสวมสำหรับหุ้มภายนอกสิ่งของต่าง ๆ	ปลอก
ปล้อง	ส่วนที่อยู่ระหว่างข้อทั้งสองของไม้ไผ่	ปล้อง
ปลาวาฬ	สัตว์น้ำขนาดใหญ่มาก เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม รูปร่างคล้ายปลา	วาฬ
ปลาไหล	ปลาชนิดหนึ่งตัวกลมยาวคล้ายงู	ปลาไหล
ปลิง	สัตว์น้ำชนิดหนึ่ง ตัวยืดยาว ชอบดูดเลือด	ปลิง
ปลิด	ทำให้หลุดจากที่	ปลิด

ปล้นปล้อน	หลอกลวง	มูเสดบัง
ปลีก	ส่วนย่อย	คต
ปวง	ทั้งหมด	โคกต
ป่วน	วุ่นวาย สับสน (ปั่นป่วน = วุ่นวาย)	ลอส
ป่วนเปื้อน	วนเวียนอยู่	คต
ปะติดปะต่อ	เอาสิ่งเล็กๆ น้อยๆ มาต่อกัน	คต
ปะทุ	แตกออก	คต
ปักข	ครึ่งเคือน	คต
ปัจฉัย	เป็นเหตุ หนทาง	คต
ปั่น	ทำให้หมุน ในที่นี้หมายถึง ปั่นป่วน วุ่นวาย	คต
ปาฏิหาริย์ (ปา·ติ·หาน)	สิ่งน่าอัศจรรย์	คต
ป่าว	ประกาศหรือแจ้งให้ทราบทั่วกัน	คต
ปึงกั	ภาชนะสานด้วยไม้ไผ่สำหรับโกยดิน	คต
เปรต	ผีชนิดหนึ่งรูปร่างผอมโซ สูงโย่งเย่ง	คต
เปรย	พูดขึ้นมาลอยๆ	คต
เปรี้ยว	รสอย่างหนึ่ง เช่น รสของมะนาว	คต
เปลี่ย	อ่อนเพลีย	คต
เปอร์เซ็นต์	ร้อยละ หรือต่อหนึ่งร้อย	คต
ผ		
ผก (ผะ·หงก)	กระดกขึ้นลง	คต
ผด	เมื่อกเล็กๆ ขึ้นตามผิวหนัง	คต
ผนิก (ผะ·หนิก)	คิกให้แน่น	คต
ผยอง (ผะ·หยอง)	แผ่นผืน ถือคิ	คต
ผลิตภัณฑ์ (ผะ·หลิด·ตะ·	สิ่งของที่ทำขึ้นมา	คต
พัน)		
ผอง	ทั้งหมด	คต

ผ้าขนหนู	ผ้าชนิดหนึ่งมีเส้นใยนุ่มออกมาเหมือนขนหนู
ผาด	ไปเร็ว (ผาดโผน - กระโดดผ่านไปอย่างรวดเร็ว)
ผ่านเกล้า	พระเจ้าแผ่นดิน
ผายปอด	การช่วยให้คนหายใจ
ผ่าว	ร้อน
ผิง	ทำให้อุ่น
ผู้แทน	คนที่กลุ่มตั้งให้ทำหน้าที่แทน
เผยอ (ผะ - เทยอ)	เบิกขึ้น
เผ่าพันธุ์	เชื้อสาย
เผ้า	ผม
เผิน	ผิว ๆ หรือ คิ่น ๆ
เผือก	ซีดจางหรือเศร้าหมอง
แผง	เครื่องกำบังเป็นแผ่น ๆ
แผด	เปล่งเสียงก้อง
แผนก (ผะ - แหนก)	ส่วนย่อย หมู่ พวก
แผลง	สาแหรกให้ปรากฏ
แผ่ว	เบา ๆ
โผน	ทำให้ทั่วโลกลอยไป
ไผ่เหลือง	ต้นไม้ชนิดหนึ่งปล้องมีสีเหลือง
ฝ	
ฝอย	สิ่งที่เป็นเส้นเล็ก ๆ ละเอียด
ฝาด	รสอย่างหนึ่ง เช่น รสของหมาก หรือเปลือกมังคุด
ฝือก	เครื่องก้ามกระดุกที่หัก
พ	
พง	ป่า
พ่น	เป่าลมออก

พเนจร	เร่ร่อนไป	นอกรีต
พยับฝน	กริมฝน	โศกโศก
พริ้ง	พุกจา	ฮะโถ
พระคุณ	บุญคุณ	ภักดี
พระธาตุ	เจดีย์	(นทรี - ธธ - คห) อัญชิต
พระปรางค์	สิ่งก่อสร้างยกแหลมคล้ายเจดีย์	เขื่อนน้ำ
พระราชา	พระเจ้าแผ่นดิน	ราช
พริ้น	นิกกลัว	ลพ
พรว	แว้ววาว	นรณ
พลั่ว	บิก พลาก	(นทรี - ธธ - คห) ลพ
พลี (พะ - ลี)	บูชา	นรณ
พลั่ว	ยื่นออกมา	นรณ
พลู	ไม้เถาชนิดหนึ่งใช้ใบกินกับหมาก	นรณ
พ่วง	ห้อยห้าย คีคมาด้วย	นรณ
พวยพุ่ง	โซคิช่วง	นรณ
พะเนิน	เป็นกองสูง	นรณ
พะยอม	ต้นไม้ยืนต้นชนิดหนึ่ง มีดอกสีนวลเป็นพวง มีกลิ่นหอม	นรณ
พะรุงพะรัง	รุงรัง	นรณ
พังเพย	คำพูดเปรียบเทียบ	นรณ
พาที	พูก	นรณ
พานัก	พักอยู่	นรณ
พิเคราะห์	ศึกษาเหตุผล	นรณ
พิทักษ์	คุ้มครอง คุ้ม	นรณ
พิพิธภัณฑ (พิ - พิต - ทะ - พัน)	สิ่งของต่างๆ ที่รวบรวมไว้เพื่อประโยชน์ในการศึกษา	นรณ

พิมเสน	เครื่องยาอย่างหนึ่งเป็นเกล็ดสีขาว มีกลิ่นหอม
พริ้วไฟ	พราปน
พิโรธ	โกรธ
พิลึก	ประหลาด
พิสมัย (พิศ - สะ - โหม)	รัก ปัสมใจ
พื้นเมือง	ของท้องถิ่น
พุง	ท้อง
พุด	ไม้ดอกจำพวกหนึ่ง มีหลายชนิด
พุดตาน	ต้นไม้ชนิดหนึ่งดอกโตสีขาว แล้วค่อยกลายเป็นสีแดง
เพชฌฆาต (เพ็ด - สะ - คัด)	ผู้ฆ่า
เพ่นพ่าน	เกาะเกาะ ไม่อยู่กับที่
เพรียก	เสียงร้องมาก ๆ
เปรี้ยว	เปรี้ยวหรือเรียว ไม่อ้วน
เพลงพวงมาลัย	การเล่นพื้นเมืองชนิดหนึ่งมีการร้องโต้ตอบกัน
เพ้อเจ้อ	พูดเหลวไหล
เพิง	สิ่งก่อสร้างที่มีหลังคามุงลาดไปด้านเดียว
โพก	เอาผ้าพันรอบศีรษะ
ไพบูลย์	เต็มเปี่ยม
ไพโรธันท์	ป่า
ฟ	
ฟันเฟือง	หลงไหล เผลอสติ
ฟิล์ม (ฟิม)	แผ่นวัสดุบางใส ใช้ในกล้องถ่ายรูป
ฟุด	ความยาวเท่ากับ ๑๒ นิ้ว
ฟุ้งฟาย	น้ำตาอาบหน้า
เฟิน	บิบนวก

ภาพ	แผ่นกิน
ภารโรง	ผู้ดูแลรักษาความสะอาด
ภู	แมลงชนิดหนึ่งปีกสีฟ้าจือน้ำเงิน
ภูมิศาสตร์ (พู-มิ-สาด)	วิชาว่าด้วยพื้นแผ่นดิน และชาติต่าง ๆ ทั้งในก้น การปกครองและการทำมาหากิน
เภทภัย	ภัยต่าง ๆ
โภชนาการ (โพด-ชะ-นา- กาน)	อาหารที่มีคุณค่า โดยปรุงอย่างถูกวิธี

มรกต (มอ-ระ-กต)	แก้วสีเขียว
ม้วยมรณ	ตาย
มหันต์	ใหญ่ มาก
มหาสมุทร (มะ-หา-สะ- หุมต)	ท้องน้ำอันกว้างใหญ่
มอบหมาย	กำหนดงานให้ทำ
มะขามเทศ	ต้นไม้ชนิดหนึ่งมีฝักคล้ายมะขาม
มะขามป้อม	ต้นไม้ชนิดหนึ่งมีใบคล้ายมะขาม ผลกลม รสเปรี้ยว และฝาด
มะไฟ	ผลไม้ชนิดหนึ่งผลกลมเท่าหัวแม่มือเป็นพวง รส เปรี้ยว ๆ หวาน ๆ
มะลิลา	ชื่อกอกไม้สีขาว กลิ่นหอมเย็น
มังกร	สัตว์ในนิยายจีน ตัวคล้ายงู แต่มีสี่ขา
มารยา (มาน-ยา)	แก่งัดทำ
มัลล	พวงกอกไม้
มิถาชีพ (มิด-ฉา-ชีพ)	การทำมาหากินในทางที่ผิด

มัน	วิ่งเวียน เมาเล็กน้อย
มุด	เอาหัวลอคเข้าไป
มูมิ	ฤๅ
แม่แรง	เครื่องผ่อนแรงสำหรับยกของหนัก ๆ
ไม้จันทน์	ต้นไม้ยืนต้นชนิดหนึ่ง แก่นมีกลิ่นหอม
ไม้ซาง	ไม้จำพวกไม้ธ้อ มีปล้องยาว

ย

ยวบยาบ	เกินหนัก ๆ ซ้ำ ๆ ทำให้พื้นไหว
ยโส	ถือตัว หยิ่ง
ยัน	กัน
ยาหอม	ยาแก้ลม
ย่าน	บริเวณ
ย่ายี้	ข่มเหง เบียดเบียน
ยัดยว	จำนวนมาก ยาวเกินควร
ยุค	เวลา สมัย
ยุคิ (ยุค - คิ)	หยุค คกลง
ยุบ	เล็กลง ลกลง
เย่อ	จุกړ้างแย่งกัน
เย็นเยื่อ	ยาวออกไป ไม่กะทัดรัด
แยง	แหยเข้าไป
แยบคาย	เข้าที
แยแส	สนใจ หรือเอาใจใส่
โย	ทำไม เหตุไฉน
โยไพ	พูกให้อาย เยาะเย้ย

ร

รดับเพลิง	รดที่มีเครื่องกับไฟ
-----------	---------------------

รถสามล้อ	รถจักรยานชนิดหนึ่ง มีสามล้อ
ร้น	เร่งรุก
รโหฐาน (ระ - โห - ถาน)	ที่เฉพาะส่วนตัว ที่สงัด
ร้อง	ช้อง
รอน	บันทอน (ฤทธิ์รอน = มีฤทธิ์)
ร้อนรน	กระวนกระวาย
ร้อยแก้ว	ข้อความที่เรียบเรียงไค้ความและไพเราะ
ระ	กระทบ
ระคาย	รู้สึกเคืองและคัน
ระทึก	ใจเต้นตึก ๆ
ระนาด	เครื่องดนตรีประเภทตี ทำด้วยไม้เป็นซี่
ระบม	รู้สึกปวดเมื่อย
ระบำ	การฟ้อนรำเป็นชุด
ระโยงระยาง	สายโยงเป็นแถว
ระวั	สันตะเทือน
ระส่ำระสาย	ทุรนทุราย กระวนกระวาย
ระโหย	ย่อนเพสียงใจ
รังไหม	ฝักที่หุ้มตัวไหมในระยะที่เป็นตัวคักคัก
รัศมี (รัศ - สะ - หมี่)	แสงสว่างที่ออกจากจุดศูนย์กลาง
ราตรี	กลางคืน
ราม	งาม
ร้าย	อ่านหรือเสกคาถา
ราว	เหมือนกับ
รำพัน	คร่ำครวญถึง
รำพึง	คำนึงถึง
รำไร	ช้า ๆ ซาก ๆ

วัน	เป็นวันดี เป็นวันมงคลเล็ก กักเก็บเหมือนยุ้ง	จันทรคติ
วัน	รวบรวมเอาเสียหมด	เก็บ
วัน	เป็นเส้น ๆ เป็นเส้น ๆ	(เส้น - เส้น - เส้น) เส้น
วัน	เป็นวงยาวเรียว	เส้น
วันรมย์	(วันรมย์) สุขสบาย	นวล
รุ่งโรจน์	รุ่งเรือง	นวล
เร็น	แอบหลบ ซ่อน	เก็บ
เรี่ยราย	กระจายไป เกือบกลาก	นวล
เรี่ยไร	เก็บเงินโดยขอร้องให้ออกตามความสมัครใจ	นวล
เรื่อร้าง	ร้าง ๆ ไม่มีคน	นวล
เร้นแก่น	ซ่อนเร้น	นวล
เลน	เลน ๆ ใส ๆ	นวล
ล้มละลาย	ไม่มีทรัพย์สินใด ๆ เหลืออยู่เลย	นวล
ลาก	กวาด ๆ ไม่ละเอียด	นวล
ลาด	ลาด ๆ ไม่ละเอียด	นวล
ล้อเลียน	ทำกามอย่างเพื่อล้อเล่น	นวล
ลอยนวล	อยู่ตามสบาย	นวล
ละมุน	อ่อนนุ่ม	นวล
ละเมาะ	ป่าเล็ก ๆ	นวล
ละโมภ	มักได้ โลกมาก	นวล
ละไม	งามน่าดู	นวล
ละถ้อย	ลอยส่ง ลอยไป	นวล
ละล้าละล้ง	ห่วงหน้าห่วงหลัง	นวล
ละล้า	ลอยไปสูงลิบ	นวล
ละหู่	คันไม้คันมือหนึ่ง เมล็ดใช้ทำน้ำมัน	นวล

ละอาย	ขวยเขิน กระเขิน
ล้งเล	ไม่แน่ใจ
ลัทธิ	ความเชื่อที่สืบทอดกันมา
ลาญ	แตกหัก ทำลาย
ลาม	ขยายออกไป
ล่าน	ผูกไว้ ความหมายอื่นหมายถึง ผู้แปลคำพูดของฝ่ายหนึ่งให้อีกฝ่ายหนึ่งเข้าใจ
ลายลักษณ์	เครื่องหมายเป็นตัวหนังสือ
ลำพอง	ฮึกเหิมในใจ
ลิต	เครื่องทวงที่มีปริมาตร ๑,๐๐๐ ลูกบาศก์เซนติเมตร
ลู่วาง	สำเร็จ
ลูกบาศก์	แห่งวัดศุภกถก้าน ทุกค้ำนเท่ากันหมด
เลื้ม	กักกินทีละน้อย
เล่ห์กระเท่ห์	กลอุบาย
เลื้อย	เครื่องมือสำหรับปักไม้
แลคเกอร์ (แล็ก - เก้อ)	น้ำยาเคลือบเพื่อรักษาผิวไม้
โลหิต	เลือด

ว

วรรณคดี (วัน - นะ - ละ - คี)	หนังสือที่ไ้รับยกย่องว่าแต่งดี
วังเวง	ในที่นี้หมายถึง เจียน เป่ซ่าเป่สี่ยว
วัฒนธรรม (วัด - ทะ - นะ - ทา)	แนวการดำเนินชีวิตที่ค้ำงาม
วัดนา (วัด - ทะ - นา)	เจริญ
วัดดุ (วัด - สะ - ดุ)	สิ่งของ
วาที	คำพูด
วานร	ลิง
วาบ	ปรากฏขึ้นแล้วหายไป คับไป เช่น เกิดแสงสว่างขึ้นแล้วดับไป

วาช	หมกสิ้น
วายุ	ลมพาย
วิตะมิน	สารอาหารชนิดหนึ่ง
วัน	ซากแหวงออกไป
วิบัติ (วิ - บัด)	ความเสียหาย
วิปริต (วิ - ปะ - หริด)	ผิดปรกติ
วุฒิกโร (วุฒ - ทิ - ไกร)	ความเจริญอย่างยอกเยียม
วูป	ผ่านมาและผ่านไปอย่างรวดเร็ว
แว่น	วงกลม

ศ

ศาลาลับ	ศาลาที่พัก
ศิลปกรรม (สิน - ละ - ปะ - กำ)	สิ่งของที่ทำขึ้นอย่างประณีตงดงาม
ศิลปหัตถกรรม	สิ่งที่เป็นงานฝีมือ
ศิระะล้าน	ศิระะไม่มีเส้นผม

ส

สกุณา	นก
สงกา	สงสัย
สนม	ชายาของพระเจ้าแผ่นดิน
สนั่น	กึกก้อง
สวด	พูดให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ลงโทษตัวเอง
สมโภช	งานฉลอง
สมร (สะ - หมอน)	การรบ
สมา (สะ - มา)	ขอโทษ
สมาธิ (สะ - มา - ทิ)	การทำจิตใจให้แน่วแน่
สมาน	ทำให้ตึกกัน
สยอง	หวาดกลัวจนขนลุก

สขาย	การกระจายออก	สขยฺย
สร้างสรรค์	ทำขึ้น	สรฺก
สราญ (สะ - ราน)	สุขสบาย	สรฺญ
สละสลวย	งดงาม	สรฺล
สลาภ	เครื่องหมายสำหรับเสียดาย	สรฺภ
สลาย	แตก พัง ทลาย	สรฺย
สวัสดิการ	การอำนวยความสะดวกสบาย	สรฺค
สวัสดิภาพ	สภาพที่ดียาม ปลอดภัย	สรฺภ
สอย	ใช้ไม้ปัดของลงจากที่สูง	สรฺย
สอยดาว	การเสียดายด้วยการสอยสลาภ	สรฺภ
สะกิด	เขี่ยเบา ๆ	สรฺก
สะกิด	ขึ้นเล็ก ๆ ที่หลุดออกจากก้อนใหญ่	สรฺก
สักการะ	เคารพบูชา	สรฺก
สังวร	ความระวัง	สรฺก
สังเวช	ความสลดใจ	สรฺก
สังหรณ์	คิดไปคล้ายกับมีอะไรคลใจ	สรฺก
สัจจะ	ความจริง	สรฺก
สัจธรรม (สัจ - จะ - ทั่ว)	ความเป็นจริงตามธรรมชาติ	สรฺก
สัญลักษณ์ (สัน - ษะ - ลัก)	เครื่องหมาย	สรฺก
สัน	ลักษณะหนุนขึ้นเป็นแนว	สรฺก
สันติสุข	ความสงบสุข	สรฺก
สัพยอก (สับ - พะ - ยอก)	หยอก ล้อเล่น	สรฺก
สัมปชัญญะ (สำ - ปะ - ชาญ - ษะ)	ความรู้ทั่วอยู่เสมอ	สรฺก
สัมผัส	แตะต้อง	สรฺก
สันมาการวะ (สำ - มา - กา - ระ - วะ)	กิริยาวาจาดี	สรฺก

สัมนาอาชีพ	ประกอบอาชีพชอบ ประกอบอาชีพสุจริต
สาข	ผี
สาธยาย (สา-ทะ-ยาย)	เล่าเรื่องโดยที่ตัว
สาธารณ	ชั่วช้า
สาธุการ	กล่าวสรรเสริญ
สาบาน	ให้สัญญาว่าถ้าหากไม่ไ้จะให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ลงโทษ
สามานย์	ชั่ว เลว
สายใจ	ผู้ที่เป็นที่รักมาก
สายป่าน	เชือกเส้นเล็กๆ และเหนียวมาก
สายพาน	เส้นเชือกหรือแผ่นยางให้เครื่องจักรหมุน
สารคดี (สา-ระ-คะ-ดี)	เรื่องราวที่มีประโยชน์
สารภี (สา-ระ-พี)	คันไม้ยืนคันชนิดหนึ่ง ออกสีเหลืองมีกลิ่นหอม
สำ	หมู่ เหล่า
สำลัก	อาการที่อาหารเข้าไปทางหลอดลมแล้วไอหรือจามออกมา
สิง	เข้าไปอยู่
สิทธิ (สิด-ทา)	ฤๅ
สินบน	สิ่งของหรือทรัพย์สินที่ให้หรือสัญญาว่าจะให้เมื่อได้รับความสำเร็จตามที่ตกลง
สิ้นเนื้อประดาตัว	ไม่มีทรัพย์สินสมบัติติดตัวเลย
สุดขีด	เต็มที่
สุดท้อง	ลูกคนเล็กที่สุด
สุนทร	งดงาม ไพเราะ
สุม	วางทับกัน ในที่นี้หมายถึง ไฟติดกรุ่นอยู่เสมอ
สุ่ม	ไม่มีจุดหมาย
สุรา	เหล้า

สุริยคราส (สุ-ริ-ยะ-คราด)	การเกิดเงามืดบนพระอาทิตย์
เส้นผ่าศูนย์กลาง	เส้นตรงที่ผ่ากลางวงกลม
เสบียง (สะ-เบียง)	อาหารที่เอามากินระหว่างทาง
เสมือน (สะ-เหมือน)	ราวกับว่า เหมือน
เสรีภาพ	สภาพที่มีอิสระ
เล็กลง	ไม่ที่แตกเป็นเส้นเล็ก ๆ ปลายแหลม
เลื้อยลาดกลอน	เลื้อยชนิดหนึ่งมีลายขวางตัว
ไส้	ไม่สำหรับที่มี
โสร่ง (สะ-โหร่ง)	ผ้านุ่งเป็นถุง มีลวดลายต่าง ๆ
ไล่	ไล่ส่งไป ผลักไป

ห

หงส์	นกชนิดหนึ่งในจำพวกฟาน แต่ตัวโตและคอยาวกว่า ในที่นี้หมายถึงหงส์ในนิยาย มีเสียงไพเราะ พลิกเอาข้างหน้าขึ้นหรือข้างท้องขึ้น
หงาย	หงายชนิดหนึ่งหันเป็นปล้อง เกิกอยู่ริมน้ำ
หญ้าปล้อง	ส่วนหนึ่ง (หญ้างาน = กลุ่มที่ทำงานรับผิดชอบเรื่องใดเรื่องหนึ่ง)
หน่วย	กำหนดของนาฬิกาที่มีตัวเลขหรือเครื่องหมายสำหรับบอกเวลา
หน้าไม้	เครื่องยิงลูกดอก มีรางและคันพร้อมด้วยสายส่ง
หน้าใจ	ได้สมกับที่ก่อการ
หนี้	เงินที่ติดค้างอยู่ซึ่งจะต้องจ่ายให้แก่เจ้าของเงิน
หนี้บ	กดหรือบีบให้แน่นด้วยของเป็นง่าม
หนี้ด	เหนียวจนถึงออกไคยาก
หมกมุ่น	ใส่ใจมุ่งไปทางเดียว
หมวด	หมู่เหล่า หรือกลุ่ม

หมอก	ไอน้ำที่เป็นก้อนขาวมัวอยู่ในอากาศ
หมัด	ถ้าเป็น
หมิ่น	ถูกดูว่าไม่จริง
หมั่น	จำนวนสิบพัน (๑๐,๐๐๐)
หยอด	เพลงกราวละน้อย ๆ
หยั่ง	วัดดูเพื่อให้รู้ทันลึก กากกะเนญ
หยั่น	เยาะเย้ย
หยาม	ดูหมิ่น
หยิก	งอ ไม่ตรง ม้วนงอ
หยี	หรีเล็ก (ใช้สำหรับทา)
หรุหร	งามดูฉฉา
หล่ม	ที่มีโคลนลึก
หลอน	ทำให้ตกใจ หลอก
หลาบ	กลัวไม่กล้าทำอีก เข็ด
หื้อ	วิ่งเต็มที่
หอยทับทิม	หอยชนิดหนึ่ง ขนาดเล็ก สีแดงสวย
หอยมุก	หอยชนิดหนึ่ง มักมีไข่มุกอยู่ภายใน
หอยสังข์	หอยชนิดหนึ่ง ก้นยาวเรียวแหลม
หักโหม	รู้ใจเข้าไปโดยใช้กำลัง
ห้าว	เสียงใหญ่และดัง
หุบ	ปิด
เห	เบนไป ไม่ตรง
เหาะ	วิ่งช้า ๆ
เหิง	รุ่งรัง
เหวี่ยง	โลหะหล่อเป็นรูปต่าง ๆ มีลักษณะแบน
เห่อ	มีใจจกจ่อและภูมิใจกับสิ่งนั้นมากเป็นพิเศษ

แทนบ	เครื่องหนีบใช้สำหรับดองขน
แท่น	สอหรือแท่งเข้าไป
แทล	ละเยือกเป็นผง
โหม	โจนทะยานพุ่งขึ้น
โหยหวาน	คร่ำครวญไม่ยอมหยุด
	อ
อดสู	น่าละอาย
อดิต	ผ่านไปแล้ว
อนุสรณ์	ที่ระลึก
อบายมุข (อะ-บาย-ยะ-มุข)	ทางแห่งความเสื่อมเสีย
อภัย	ไม่มีโทษ ไม่มีภัย
อรัญ	ป่า
อลหม่าน (อน-ละ-หม่าน)	สับสน แตกตื่น
อสรพิษ (อะ-สอ-ระ-พิศ)	สัตว์ที่มีพิษอยู่ในเขี้ยว
ออกเรือน	เอาของไปตั้งแสดง หรือวางขายในเวลาที่มีงาน
ออเซาะ	พูดและแสดงท่าทางเอาอกเอาใจ
อ่อย	เบาๆ (ใช้กับเสียงพูด)
อะไหล่	ชิ้นส่วนของเครื่องจักรกลที่เอามาแทนของเก่าที่ชำรุด
อักษบ	พิษดำเริบทำให้ปวดและบวม
อักษ	ไฟ
อัญชัน	คันไม้เถาชนิดหนึ่ง ออกมีสีต่างๆ ส่วนมากมีสีม่วง คราม
อัญประกาศ (อัน-ยะ-ประ- กาด)	เครื่องหมายคร่อมคำพูดหรือข้อความที่สำคัญ
อัฐ	เงิน
อันดับ	สำคัญก่อนหลัง

อันธพาล (อัน - ทะ - พาน)	คนเถาะกระระราน	อันธพาล
อับอายขายหน้า	อายจนไม่กล้ามองหน้าใคร	อับอาย
อับยศ (อับ - ปะ - ยศ)	เสื่อมเสีย น่ายาย	อับยศ
อัปลักษณ์ (อับ - ปะ - ลัก)	โนที่นี้หมวยถึง ไม่สวย ไม่น่าดู	อัปลักษณ์
อัมพาต (อำ - มะ - พาด)	โรคที่ทำให้ร่างกายเป็นง่อย	อัมพาต
อาจนาง (อาจ - ขะ - ทนาง)	อาย ขวยเขิน	อาจนาง
อาจหาญ	กล้าหาญ	อาจหาญ
อาจิน	สมาเสมอ	อาจิน
อาณัติ (อา - นัต)	คำสั่ง ข้อบังคับที่กำหนดไว้	อาณัติ
อาธรรม (อา - ทัน)	ไม่ถูกต้อง ไม่ดี ไม่ยุติธรรม	อาธรรม
อาณ	เครื่องรองนั่งบนหลังม้าหรือจักรยาน	อาณ
อาณิสต์	ผลแห่งความดี	อาณิสต์
อาณูภาพ	อำนาจยิ่งใหญ่	อาณูภาพ
อาพาธ	ป่วย (ใช้กับพระภิกษุ)	อาพาธ
อาเพศ	เกิดขึ้นอย่างฉีกปกติ	อาเพศ
อาร์กซ์	การคุ้มครอง การป้องกัน	อาร์กซ์
อาราธนา (อา - ราด - ทะ - นา)	เชิญ นิมนต์ (ใช้กับพระสงฆ์)	อาราธนา
อาลักษณ์	ผู้เขียนหนังสือ	อาลักษณ์
อาวรณ์	คิดกังวลถึง ห่วงใย อาลัย	อาวรณ์
อาศรม (อา - สม)	ที่อยู่ของฤๅษี	อาศรม
อาสนะ (อาด - สะ - นะ)	ที่นั่ง	อาสนะ
อิริยาบถ	การเคลื่อนไหว	อิริยาบถ
อิสรภาพ (อิศ - สะ - หระ - พาบ)	ความเป็นใหญ่ในตัวเอง ไม่ขึ้นแก่ใคร	อิสรภาพ
อีสาน	ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ	อีสาน
อีกที (อีก - ทะ - ทีก)	อี้อี้อ	อีกที
อีด	พองขึ้น	อีด

อุกกาบาต	แสงสว่างเป็นก้อนตกลงมาจากอากาศ
อุตริ (อุต-ตะ-หริ)	แปลกออกไป
อุตสาหกรรม	การทำสิ่งของเพื่อขายเป็นสินค้า
อุทธรณ์ (อุต-ทอน)	การขอร้องให้หรือฟื้นขึ้นมาพิจารณาอีก
อุทยาน (อุต-ทะ-ยาน)	สวนอันรื่นรมย์
อุทาน	เสียงที่เปล่งออกมาเมื่อคิใจหรือแปลกใจ
อุบัติเหตุ (อุ-บัติ-ติ-เหตุ)	เหตุที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด
อุบาทว์ (อุ-บาด)	ไม่คิหรือมีอันตราย
อุโบสถ (อุ-โบ-สถ)	โบสถ์ หรือสถานที่ทำกิจของสงฆ์
อุปโลก (อุบ-ปะ-โลก)	ใช้สอย
อุปมา (อุบ-ปะ-มา)	เปรียบเทียบ
อุปัชฌาย์ (อุ-ปัถ-ชา)	พระเถระผู้ทำหน้าที่เป็นประธานในการบวช
อุม	โป่งหรือหนุนขึ้น
เอกสาร (เอก-กะ-สาน)	หนังสือสำคัญ
เอกา	คนเดียว โศกเดียว
เอื้อระเหย	เป็นคำกล่าวนำก่อนจะร้องเพลงพวงมาลัย
เอื้อนเอ่ย	พูกขึ้นมา
แอกน้อย	ท่อนไม้ที่ผูกคิกับคันชักไถ
แอลกอฮอล์	ของเหลวที่ใช้ผสมสืทาไม้
โอชา	อรรอย
โอบอ้อมอารี	แสดงน้ำใจต่อผู้อื่น เผื่อแผ่ เอื้อเฟื้อ

คำแนะนำ

1. หนังสือนี้ให้แก่นักเรียนชั้นเรียน และส่งคืนกับครูประจำชั้น
เมื่อสิ้นปีการศึกษา
2. ให้ครูแนะนำนักเรียน ให้รู้จักรักษาแบบเรียนมิให้ชำรุด
ก่อนเวลาอันสมควร เพื่อนักเรียนรุ่นหลังจะได้ใช้เรียน
ต่อไป
3. เมื่อสิ้นปีการศึกษาของแต่ละปี ให้ครูสำรวจจำนวนหนังสือ
ที่ชำรุด หรือสูญหาย ให้จังหวัดทราบ เพื่อจังหวัดจะ
ได้รวบรวมแจ้งกรมการปกครอง เพื่อประกอบการพิจารณา
จัดเสริมให้ต่อไป

๑๗๕ : ๒๓ — ๒๔

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

นายกัธ สติรกุล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

๒๖ ธันวาคม ๒๕๒๓

เลขที่ 1219819

